Milliyet
ÇOCUK

4 Mayıs 1981 ● Sayı: 19 ● 25 Lira

Bisiklet Kazanan Okurumuz

TÜRK TİCARET BANKASI
İşbirliği ile hazırlanan
BÜYÜK DOĞA TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

Her yerde 5 lira.

KÜÇÜCÜK KUBBECİK

ÜLKER ÇOKOMEL!

Kubbecik, nefis kakao kaplı. İçi, bembeyaz, yumuşacık kremayla dop–dolu. En altında da, nefis bir Ülker bisküvisi...

"Kubbecik" lafına bakıp, küçük müçük sanmayın: Ülker Çokomel, eşsiz ve kocaman bir lezzet !

Bizden söylemesi, sizden denemesi.

Ülker Çokomel, tekli plastik ve tekli yaldız ambalajında, her yerde 5 liradır.

ÜLKER

Gıda Sanayii ve Ticaret A.Ş.

REKLAMCILAR LTD.

BİR HİKÂYE YAZALIM

EVET, bir hikâye yazalım! *Geçen sayımızda, sizlere üç ayrı resimden oluşan bir hikâye düzenlemesi vermiştik, anımsadınız mı? Bu sayıda bir ikincisini, bundan sonraki sayılarımızda da daha başkalarını bulacaksınız.*

Bu resimlere bakarak bir hikâye kuracaksınız, oturup yazacaksınız bunu. Temiz bir kâğıda, okunaklı olarak, adınız, soyadınız ve açık adresinizle birlikte elbet.

Yazdığınız hikâye, bir sayfayı geçmeyecek, unutmayın! Sonra onu derginize, "Milliyet Çocuk Dergisi, Bir Hikâye Yazalım, Cağaloğlu/İstanbul" *adresine göndereceksiniz.*

Hikâyenizi değerlendirecek seçiciler kurulu, Oktay Akbal, Hikmet Altınkaynak, Yalvaç Ural, B. Duygulu., Ahmet Köklügiller, Semih Poroy *ve* Tarık Dursun K. *'dan oluşturuldu. Bu kurul, her hafta, gönderilen hikâyeler içinde bir tanesini seçecek ve o hikâye, derginizde yayınlanacak. Yayınlanan ve birinci seçilen hikâyenin yazarına da 1. 000 lira ödül verilecek.*

SÖYLEV-*Nutuk" ekimiz büyük bir ilgi gördü. Bu ilgi sürüyor. Ekimizi biriktirip, sonradan kitap biçiminde cilt yaptırtmak isteyenler için çok renkli, ofset baskılı bir de kapak hazırlandı. Edinmek isteyenler;* "Milliyet Gazetesi, Satış Servisi, Cağaloğlu/İstanbul" *adresine* 25 liralık posta pulu *gönderirlerse kapakları hemen adreslerine postalanacaktır.*

EKSİK *sayılar konusunda da mektuplar alıyoruz. Çoğunluk alamadıkları sayıları bizden ödemeli istiyorlar.* Ödemeli göndermiyoruz. *Yine aynı adrese 25 liralık posta pulu gönderilirse, istenilen sayı adresine gelecektir hemen.*

Esenlik dileklerimizle
TARIK DURSUN K.

OKURUN SESİ

...Ben emekli ilkokul öğretmeniyim. Bu yıl derginizdeki testlerden çok yararlandık. Öğrenci velileri, öğrenciler ve ben, size içten teşekkür ve tebriklerimizi sunarız. Gelecek yıl 4. ve 5. sınıflar için testlere devam ederseniz bizlere daha faydalı olursunuz. Başarılar.

Melike BOZDOĞAN (Mecidiyeköy/İstanbul)

...Milliyet Çocuk Dergisi'ni son bir yıldır okuyorum, çok beğeniyorum. Özellikle Kırk Ambar sayfasını zevkle okuyorum. Bu arada **Cimcime, Pembe Panter, Red Kit** gibi resimli romanlar derslerimizden kalan zamanı yararlı ve eğlenceli bir şekilde geçirmemize yarıyor.

Hande AYDIN (Yeşilyurt/İstanbul)

...Derginizi uzun zamandır okuyorum. Bizlere birbirinden yararlı bilgiler verdiğiniz için çok teşekkür ederim. Verdiğiniz, "Ansiklopedi Eki"ni biriktiriyorum. Böylece kitaplığım da her zaman yararlanabileceğim bir kitap kazanmış olacak. Başarılar.

Burak YETGİN (İstanbul)

...Derginizi yalnız küçük yaştakiler değil, biz büyükler de okuyoruz. Örneğin ben, **Evliya Çelebi'yi, Yeşil Evin Çocukları'nı,** Türk yazarlarından hikâyeleri, kitap eleştirilerini beğeniyle izliyorum. "Ansiklopedi Eki" ve "Söylev"den de yararlanacağımı sanıyorum. Çalışmalarınızda başarılar dileyerek...

Mehmet ŞANLI (Bursa)

İÇİNDEKİLER

Yeşil Evin Çocukları 4-5
Red Kit 6-8
"Kızımı Kaçırdılar" 10-13
Evliya Çelebi de Şaşmıştı 12-13
Pembe Panter 14-17
Mırnav 19
Hikâye: "Erbay Taylan" 20-21
Şiir: M. Ofluoğlu. S. Sezer, H. Yurttaş 21
Yeni Gazete 22-23
Kırk Ambar 24-25
Cimcime 26-27
Pul-TV-Sağlık-Satranç-Plâk
Sinema-Tiyatro-Kitap 28-29
Okurdan Okura 30-31
Bilmece-Bulmaca 32-33
Nasıl Çalışır? 34

Milliyet ÇOCUK

Milliyet Gazetecilik A.Ş. adına
Sahibi: AYDIN DOĞAN

Genel Müdür:
YEKTA OKUR

Yayın Yönetmeni:
TARIK DURSUN K.

Sorumlu Yazışleri Müdürü:
MEHMET İLKORUR

Adres: MİLLİYET GAZETESİ/Nuruosmaniye Cad. No: 65 Cağaloğlu/İstanbul. Abone ve satış için başvuru: Milliyet Gazetesi Satış Servisi, Cağaloğlu/İstanbul. Abone koşulları: Yıllık 1500, Altı aylık 750 TI. (Uçak ile Yıllık: 1650, Altı aylık: 875 TI.) Yabancı ülkeler için ayrıca posta ücreti eklenir. Dizgi, düzenleme ve baskı: Milliyet Tesisleri. Türkiye'de fiyatı: 25, Kıbrıs'ta: 30 TI.

Yıl: 11 Sayı: 19 Cilt: 2 4 Mayıs 1981

YEŞİL EVİN ÇOCUKLARI

8

OKTAY AKBAL'ın romanı

Resimler: MISTİK

İŞTE felâket buradaydı. Çayı konuklara kim verecekti? Sandviçleri kim hazırlayacaktı? Kapıyı kim açacaktı? Bütün bu işlere kim bakacaktı? Gülseren gitmişti, şimdi ne olacaktı? Bayan Kâmuran işin içinden çıkamıyordu. Derdini uzun uzun Yılmaz'ın halasına anlattı. 'Pepo İçin' örgütünü hatırlayınca hemencecik Yeşil Ev'e koşmuştu. Kız çocuklar çayı verir, oğlanlar da öbür işlerle pekâlâ uğraşabilirlerdi. Hala önce ne diyeceğini bilemedi. Herhangi bir iş bürosuna başvurup bir iki adam getirmek olanağı vardı. Fakat Bayan Kâmuran bunu du'unca iki elini başına götürerek yüksek sesle:

"Nasıl? Evime yabancı insanları nna asıl sokarım? Böyle bir şeyi asla yapamam. Hayır, hayır. Bu çocukları bir deneyeceğim. Zaten o kadar hoş kızlar ki!"

Bu sözleri kapının ardında dinleyen Yılmaz hemen oraya çıktı:

"Tabii, Selma çay dağıtmasını çok güzel becerir. Her akşam kendi evinde bu işi o yapar. Hele Tosun, mükemmel yemek pişirir. Göreceksiniz her şey yolunda gidecek. Durun ötekileri de çağırayım."

Odadan çıkmadan önce Yılmaz, halasının sırtına eliyle dokundu, bununla "Bize yardım etsene canım" demek ister gibiydi. Çocuklar içeri girdiklerinde iki kadını karşılıklı gülümseyerek konuşur durumda buldular. Hals kimbilir neler söylemişti ki Bayan Kâmuran önceki üzüntülü halini bırakmıştı. İşler yolundaydı. Ertesi günkü çay ziyafetinde "Pepo İçin" örgütü görevli olacaktı. Hem ertesi gün pazardı. Öğleden sonra Bayan Kâmuran'ın evine gideceklerdi. Şimdiden her birine düşen görev belirlenmişti, çayları Selma verecekti, Tosun mutfakta çalışacaktı. Şimdilik Gülay'la Yılmaz'a ne iş düştüğü belli değildi.

Bayan Kâmuran gittikten sonra Yılmaz'ın halası onlara bazı öğütler verdi:

"Selmacığım çayı soldan vereceksin, anladın mı? Sakın yanlışlıkla çayı doktorun eşinin ipek giysisine dökme. Çok kötü bir şey olur bu. Gidip gelirken de gereğinden çok gürültü çıkarmamalı. Sonra fincanları yere düşürmemelisin. Sen de Yılmaz kapıları yavaşça kapatmaya çalış." Çocuklar biraz şaşırmışlardı. Ama memnundular olup bitenden... Bir işleri vardı artık. Sınava gireceklermiş gibi heyecan içindeydiler.

PAZAR günü saat tam birde Bayan Kâmuran'ın evi önündeydiler. Kapıyı Bayan Kâmuran açtı. Sevimli yüzü gülümsüyordu. Beyaz bir önlük takmıştı. Uçuşan önlüğü ve kanarya sesiyle bir kuşa benziyordu. Önce çocuklara evi gezdirdi, her yere gösterdi. Bu gezinti çocuklara çok uzun göründü. Çok güzel odalar vardı. Hepsinin de adları ayrıydı. Yemek salonu, oturma salonu, yazı odası, hepsi de birbirine benziyordu. Her odada ince basaklı iskemleler, güzel biblolar vardı. Çocuklar sonunda mutfağa vardılar. Burada insanın ayağı kayıyor, çok dikkatli davranmak gerekiyordu. Bembeyaz çinilerle kaplı hoş bir yerdi burası.

Bayan Kâmuran öteberi almak için Yılmaz'la Tosun'u çarşıya gönderdi. Onlar dönünceye kadar kızlar da toz alacaklardı. Oysa her yer tertemizdi. Bu işi yaptıktan sonra bir çok irili ufaklı vazolara çiçekler koydular, su ile doldurdular. Bu oldukça önemli bir işti. Bayan Kâmuran odanın ortasında duruyor, bir general gibi buyuruyordu: "Bir vazo buraya. Bir vazo öteye..." Konulan yerleri beğenmiyor, değiştirtiyordu. Sonunda vazolar yerli yerini buldu. Bayan Kâmuran bir daha dolaştı, hepsini seyretti.

Çok geçmeden oğlanlar çarşıdan geldiler, dirseklerine kadar ellerini sabunlu su ile yıkamak zorunda bırakıldılar. Sonra Tosun mutfağa girdi. Sandviç yapmakta üstüne yoktu. Hizmet önlüğünü takarak işe girişen Tosun'u küçük francalalar, sosisler, peynirler, reçellerle dolu mutfakta yalnız bıraktılar. Yemek masası hazırlanmıştı. Bayan Kâmuran zaman ilerledikçe daha da sinirli oluyordu. Her saatine bakıyor, telâşlı hali çocuklsrı da etkiliyordu.

Giysilerini değiştirmek için odasına gitmeden son kez her şeyi gözden geçirdi, bir de prova yaptırdı. Yılmaz, konukları nasıl karşılayacağını, kapıyı nasıl açacağını, giysileri, mantoları nasıl tutacağını gösterdi. Selma, konukların oturmuş sayarak onlara boş tabaklarla yiyecek sundu. Bayan Kâmuran: "Sakın unutma, önce şeker, sonra süt, sonra çay" dedi. Selma şaştı: "Niye öyle?" Bayan: "Böyle daha iyi," dedi. Sonra iki kıza işlemeli önlükler verdi, ellerini bir daha yıkamalarını söyledi. "Yine mi?" diye söylendiler ama ellerini bir daha yıkadılar.

Bayan Kâmuran da giysilerini değiştirmeye gitti. Çocuklar telâş içinde konukları bekliyorlardı. Hepsi de güzeldi. Kızlar göz alıcı önlüklerinin içinde çok sevimliydiler. Yılmaz siyah ve güzel saçlarını taramış, yandan bir çizgiyle ayırmıştı. İkide bir mutfakla salon arasında gidip geliyorlardı. Böylece, büyük bir koşuya hazırlanan yarış atlarına benziyorlardı.

Her şeyin hazır olduğunu görmek insanı sevindiriyordu. Su çaydanlıkta kaynıyordu, masanın üzeri tabaklarla, pastalarla kaplıydı. Tosun yaptığı sandviçlerle gerçekten övünebilirdi, mutfakta bir kral gibi dolaşıp duruyordu.

Sonunda kapının zili çalındı. Yılmaz hemen koştu. Bunu öyle bir beceriklilikle yaptı ki, yirmi yıllık köşk hizmetçisi bile ancak bu kadar başarı gösterebilirdi.

KONUKLAR birbiri ardında gelmeye başladılar. Yılmaz koşuşup duruyordu. Kapıdan her yeni gelen bayan karşısında güzel bir çocuk görünce şaşırıyordu, fakat Yılmaz: "Ben Gülseren'in yerine geçtim" diyerek tatlı tatlı gülümsüyordu.

Gelenler birbirlerine hiç benzemiyorlardı. Bazıları mantolarını kendileri çıkarıp uzatıyordu. Bazıları ise Yılmaz'ın çıkartmasını bekliyorlar, çocuğa büyük zorluk veriyorlardı. Nedense bazı bayanlar kat kat giyinmişlerdi. Onları soymak zor oluyordu.

Yılmaz topladığı mantolar ve şapkalarla bir dükkân açabilirdi! Hele bir bayanın soyunması hayli uzun sürdü. Bu, üstünde kanatları açık kuşlu şapka taşı-

yan bir bayandı. Mantosunu şişman vücudundan zorlukla çıkardılar. Cekete gelince bir türlü çıkmak bilmedi. Yılmaz dayanamayarak sertçe çekmek istedi, ama bayan ona kötü kötü bakınca utandı. Acayip bir gözlük altından bakan bu iri gözler çocuğu hayli korkuttu. Sonunda ceketi de çıkardılar. Şimdi sıra şapkaya gelmişti. Bayan onu özenle tutarak Yılmaz'a uzattı:

"Aman evlâdım iyi dikkat et!" dedi.

Bu Yılmaz'ın sınav geçirdiği bir andı. Bu şapka öbürleri gibi değildi, içinden bir ses işlerin artık yolunda gitmeyeceğini söylüyordu. Şapkayı neresinden tutacağını bilemedi. Onu avuçları üzerinde tuttu ve vestiyere yürüdü. Sanki bir pasta kutusu taşıyormuş gib dikkatli idi. Ama aksilik!.. Bazan çok dikkat, dikkatsizliğe yol açar, derler. Birden bu güzel şapka elinden kurtuldu. Fakat Yılmaz şapka daha yere düşmeden atmaca gibi atılıp yakaladı. Neyse şapka kurtulmuştu, ama Yılmaz bir çıtırtı duyar gibi oldu. Şapkanın sahibi aynanın karşısında saçlarını düzeltmeye çalıştığı için bir şeyin farkında olmadı.

Bayan Kâmuran konuğunu karşıladı, salona götürdü. O zaman Yılmaz şapkaya ne olduğunu görmek istedi. Eyvah, kuş kırılmıştı! Şapkaya bağlayan incecik bir iplik tutuyordu yalnız... Şişman bayan şapkasını başına geçirince kuş yere düşüverecekti! Yılmaz şapkayı dikkatle aldı bir yana koydu. İlk bakışta kırık görülmüyordu, tül onu örtüyordu, ama Yılmaz'ın keyfi kaçmıştı.

Kızlar işlerini başarıyla yaptılar. Dolu dolu çay fincanlarını dağıtmak kolay iş değildi. Bayan Kâmuran çaydanlıktan çay dolduruyor, Selma ve Gülay dağıtıyorlardı. Tek aksayan Gülay oldu. Birbirine benzeyen iki fincanı karıştırdı, ikisinin kenarında da hafif bir ruj izi vardı. Acaba bu fincanlar kimlerindi? Anlayınca hemen gidip o bayanların önündeki fincanları değiştirdi. "Bunlar sizin fincanlarınız değil" diyerek... Bayanlardan biri şaşırdı:

"Nereden anladın?" diye sordu. "Sizin fincanınızdaki ruj izi kocaman, öteki daha küçük." Az sonra pot kırdığını anladı, bayanlar hafifçe gülümsemeye başlamışlardı. O zaman Bayan Kâmuran bu çocukların niye burda olduklarını anlatmaya başladı. Bayanlar bu öyküden çok memnun kaldılar. Pepo'nun başına gelenler hepsini heyecanlandırdı. Kızlar da başlarından geçenleri uzun uzun anlattılar. Artık herkes "Pepo İçin' örgütünden söz ediyordu. Selma ile Gülay, toplantının dikkat ve ilgisini üzerlerine çektikleri için seviniyorlardı. Sandviçleri dağıtmaya geçtikleri sırada söz Tosun'a geldi. Bu kadar güzel şeyler hazırlayan çocuğu görmek istediler. Tosun salona girdiği zaman önlüğünü çıkarmamıştı. Sonradan farkına vararak çok utandı. Konuklar güldüler, güzel sandviçleri için onu kutladılar. Bu kadar güzel sandviçi ömürlerinde ilk kez yediklerini söylediler. Yılmaz da salona çağrıldı. Dimdik saçlı ve önlüklü, utangaç Tosun'un yanında düzgün taralı saçlarıyla, kibar duruşu ile bir sinema oyuncusuna benziyordu.

Bayan Kâmuran, Selma'yı yazıhanesine göndererek "Pepo İçin' örgütünün dağıttığı kartları getirtti. Kart konukların ellerinde dolaştı. Şişman bayan, Yılmaz'a:

"Lütfen çantamı getirir misin?" dedi.

Çanta gelince kadın içinden kocaman bir gözlük çıkarttı, onu taktıktan sonra karta baktı. Bu Yılmaz'ı hiç şaşırtmadı, çift gözlük taksa da şaşmazdı.

ÇOCUKLARIN işi bitti, ne yapacaklarını bilemiyorlardı. Tabakların toplanıp yıkanması, yerleştirilmesi, ortalığın düzene sokulması için konukların gitmelerini beklemek gerekiyordu. O zamana kadar mutfakta oturup, çay içtiler, kalan güzel pastaları yediler. Ziyafet çok eğlenceli geçmişti. Ödevlerini yerine getirdiklerinden memnundular. Çok şükür konuk bayanlar şişmanlamamak düşüncesiyle çok az pasta yemişlerdi. Bu da çocukların işine geldi. Konuklar duymasın diye çok yavaş sesle konuşuyorlardı.

Fakat birden kapı açıldı. Bayan Kâmuran ve konuklar içeri doluverdiler. O sırada Yılmaz, şişman bayanın şapkasından söz ediyordu. Hemen sustu. Bayanlar onları seyre daldılar. Sanki pasta yiyen çocuk hiç görmemişlerdi! On kadının bakışları altında insan lokmasını yutamıyordu.

Pazar gününün en güzel olayı akşam işler bittikten sonra evden ayrılacakları sırada geçti. Başarıları böylece tamamlandı. Çünkü Bayan Kâmuran, çocuklara yüz lira verdi. Öbür bayanlar da 'Pepo İçin' örgütüne yardım olsun diye onar lira bırakmışlardı. Böylece paranın tümü yüz doksan liraya ulaştı. Her şey yolunda gitmişti. En küçük bir güçlük bile çıkmamıştı. Şişman bayan şapkasının kırık olduğunu farketmemişti bile... Çünkü Selma, kırık kuşu iki sağlam iğneyle şapkaya takmıştı. Bayan Kâmuran ne iyi kadındı! Ayrılırken teker teker hepsini öptü.

Yeşil Ev'e vardıklarında Yılmaz'ın halası onları kapıdan karşıladı. Sabırsızlanmış, meraklanmaya başlamıştı. Daha uzaktan:

"Nasıl geçti?" diye seslendi.

Hepsi birden bağırarak karşılık verdiler:

"Çok güzel. Mükemmel!"

Yalnız sayın Bayan o kadar büyük bir sevinç göstermiyordu:

"Eh, epeyce bulaşık yıkadık. Yemek yerken bize yiyecekmiş gibi baktılar. Biz acayip yaratıklar mıyız?" dedi.

YEŞİL Ev'de iki düşman birlikte yaşamaya başlamıştı. Bu durum öyle sürüp gidemezdi. Kaplan'la Pepo'nun aralarını bulmak gerekliydi. Bu işi Bay Veli ile Tosun düzeltmeye karar verdiler. İkisi de köpeklerini önlerine katıp kent içinde gezintiye çıkıyorlardı.

Yeşil Ev'in dışında iki köpek birbirlerine hiç de düşman gözüyle bakmıyorlardı. Homurdanacakları yerde birbirlerini kokluyorlardı. Pepo eskisi gibi sıska değildi. Bakışındaki acılık da yitip gitmişti. Tüyleri tanınmayacak kadar değişmişti. Tosun her gün fırçayla tarıyor, parlatıyordu. Ama Pepo ne de olsa Kaplan kadar gürbüz değildi. Bir süre sonra iki köpek sokakta birbirleriyle oynamaya başladılar. Yakında aralarında sağlam bir dostluk kurulacağı anlaşılıyordu. Ama Yeşil Ev'e gelince birbirlerine yine düşman gözüyle bakıyor, hırıldanmaya başlıyorlardı!..

(Sürecek)

Kurnaz kardeşler tepeye doğru çıktıkları gezintiye Pepo'yu da götürmüşlerdi.

RED KİT/HAİN POSTA ARABASI

ERTESİ SABAH...
YETER BE AMMA SIKIYORSUN! SIKMA DEDİK SANA!
SALT LAKE CITY, CARSON, SACRAMENTO VE SAN-FRANCISCO YOLCULARIIIII ARABAYAAA !!!
HERKES TAMAM MI?
BİR DAKİKA!
BİZ DE SENİ MERAK ETMEYE BAŞLAMIŞTIK. SCAT! BU NE HAL BÖYLE?
KATRAN KAZANIYLA TAVUK TÜYÜ BULUNCAYA KADAR CANIMIZ ÇIKTI. ÜSTÜMÜ BAŞIMI TEMİZLEYİP GELİYORUM.
ARTIK HER ŞEY TAMAM!
HAYDİ BENİM KARAKIZIM! KARAKARTALIM! SARIKANARYAM! YOLAR KRALIM! HAYDİ BENİM DÜLDÜLÜM!
CLAC!
HAYDİ BENİM DÜLDÜLÜM!
ÇOK ŞÜKÜR BİR ÇİFT TATLI SÖZ SÖYLEMEYİ AKIL EDEBİLDİN.
1
POSTA ARABASI BİR SÜRE OVADA YOL ALDI. İLK YOL KAVŞAĞINA GELİNCE GÜNEYDE KALAN DAR YOLA SAPTI...
POSTA ARABASININ YOLU DEĞİŞİNCE YOL BOYUNCA PUSU KURMUŞ OLAN SOYGUNCULARIN BEKLEMEKTEN KARA SULARINDI AYAKLARINA...
NE BİÇİM İŞ BU? ÇOKTAN GELMİŞ OLMALARI GEREKİRDİ.
BUNDAN SONRA GELMEZLER! BUNCA SAAT BOŞUNA BEKLEYİP VAKİT YİTİRDİK. HİÇ BÖYLE KAZIK YEMEMİŞTİM HAYATIMDA...
2
BEN DE ÖYLE... ACISINI SENDEN ÇIKARTAYIM BARI! YA SAATİNİ YA HAYATINI!

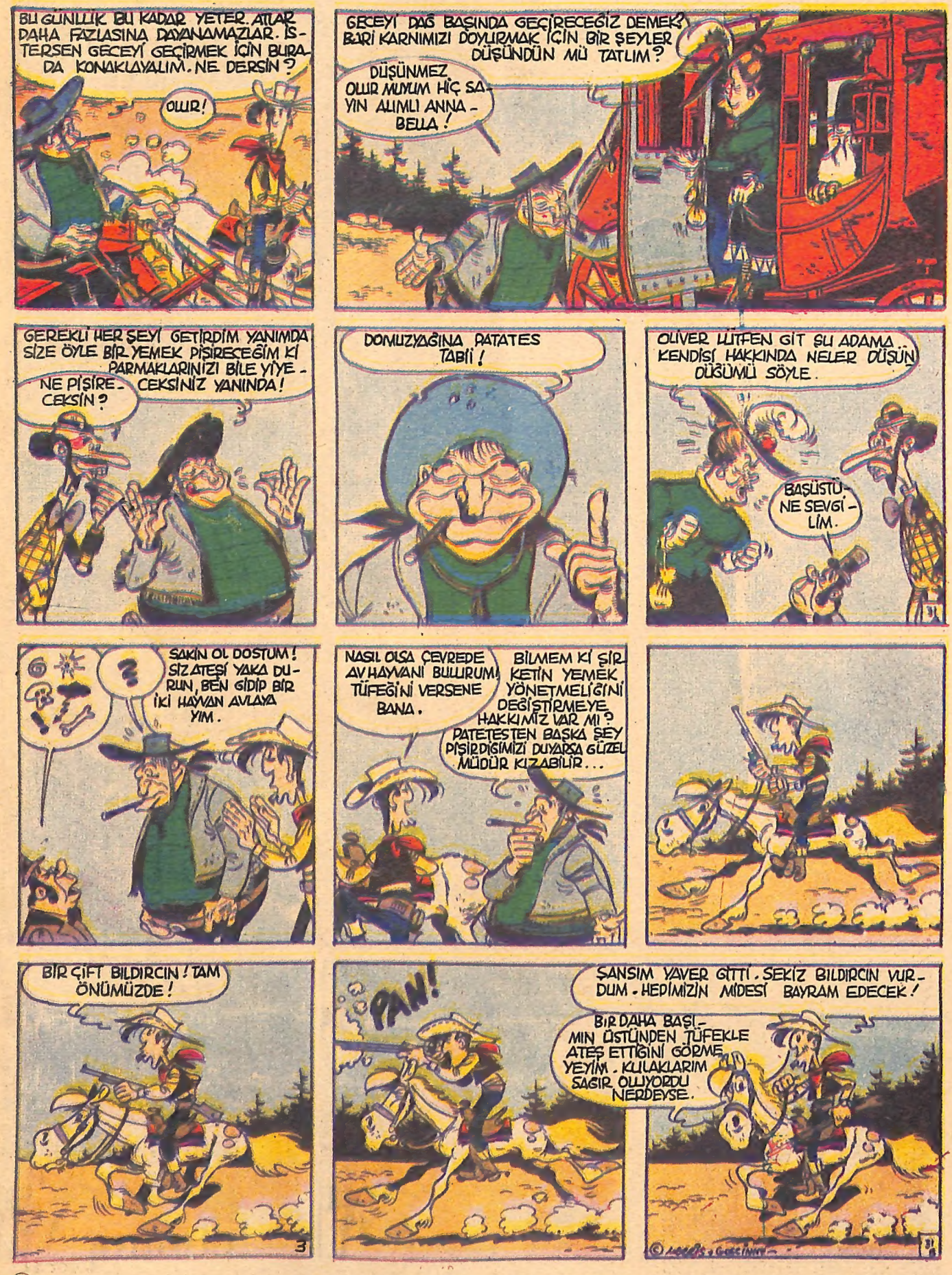
BU GÜNLÜK BU KADAR YETER. ATLAR DAHA FAZLASINA DAYANAMAZLAR. İSTERSEN GECEYİ GEÇİRMEK İÇİN BURADA KONAKLAYALIM. NE DERSİN?
OLUR!
GECEYİ DAĞ BAŞINDA GEÇİRECEĞİZ DEMEK? BARİ KARNIMIZI DOYURMAK İÇİN BİR ŞEYLER DÜŞÜNDÜN MÜ TATLIM?
DÜŞÜNMEZ OLUR MUYUM HİÇ SAYIN ALIMLI ANNABELLA!
GEREKLİ HER ŞEYİ GETİRDİM YANIMDA SİZE ÖYLE BİR YEMEK PİŞİRECEĞİM Kİ PARMAKLARINIZI BİLE YİYECEKSİNİZ YANINDA!
NE PİŞİRECEKSİN?
DOMUZYAĞINA PATATES TABİİ!
OLİVER LÜTFEN GİT ŞU ADAMA KENDİSİ HAKKINDA NELER DÜŞÜN DÜĞÜMLÜ SÖYLE.
BAŞÜSTÜNE SEVGİLİM.
SAKİN OL DOSTUM! SİZ ATEŞİ YAKA DURUN, BEN GİDİP BİR İKİ HAYVAN AVLAYAYIM.
NASIL OLSA ÇEVREDE AV HAYVANI BULURUM! TÜFEĞİNİ VERSENE BANA.
BİLMEM Kİ ŞİRKETİN YEMEK YÖNETMELİĞİNİ DEĞİŞTİRMEYE HAKKIMIZ VAR MI? PATETESTEN BAŞKA ŞEY PİŞİRDİĞİMİZİ DUYARSA GÜZEL MÜDÜR KIZABİLİR...
BİR ÇİFT BILDIRCIN! TAM ÖNÜMÜZDE!
3
PAN!
ŞANSIM YAVER GİTTİ. SEKİZ BILDIRCIN VURDUM. HEDİMİZİN MİDESİ BAYRAM EDECEK!
BİR DAHA BAŞIMIN ÜSTÜNDEN TÜFEKLE ATEŞ ETTİĞİNİ GÖRMEYEYİM. KULAKLARIM SAĞIR OLUYORDU NEREDEYSE.

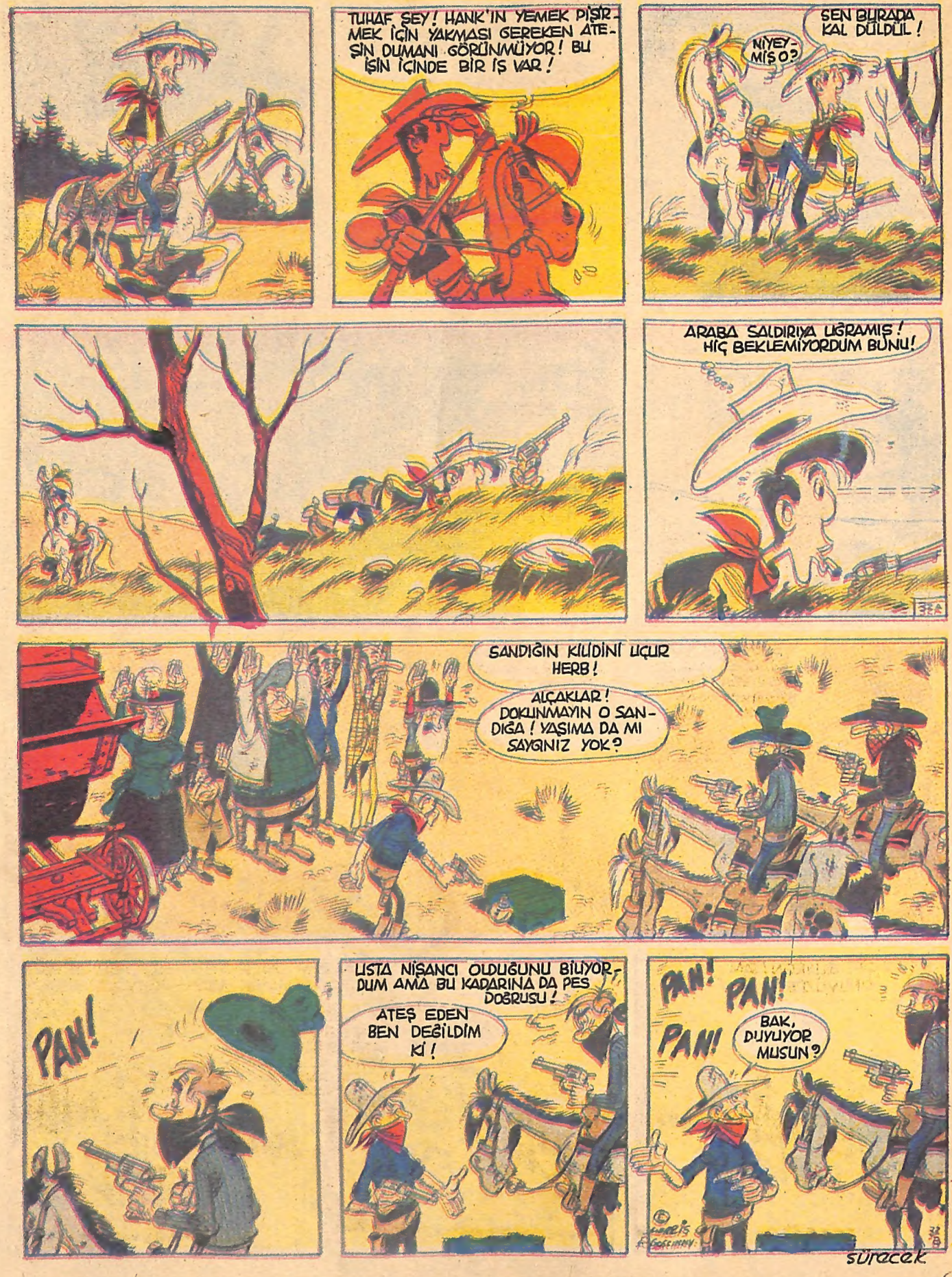
TUHAF ŞEY! HANK'IN YEMEK PİŞİRMEK İÇİN YAKMASI GEREKEN ATEŞİN DUMANI GÖRÜNMÜYOR! BU İŞİN İÇİNDE BİR İŞ VAR!
SEN BURADA KAL DÜLDÜL!
NİYEYMİŞ O?
ARABA SALDIRIYA UĞRAMIŞ! HİÇ BEKLEMİYORDUM BUNU!
SANDIĞIN KİLİDİNİ UÇUR HERB!
ALÇAKLAR! DOKUNMAYIN O SANDIĞA! YAŞIMA DA MI SAYGINIZ YOK?
PAN!
LİSTA NİŞANCI OLDUĞUNU BİLİYORDUM AMA BU KADARINA DA PES DOĞRUSU!
ATEŞ EDEN BEN DEĞİLDİM Kİ!
PAN! PAN! PAN!
BAK, DUYUYOR MUSUN?

sürecek

KIZIMI KAÇIRDILAR

... sanki Shawnee'ler izlendiklerini biliyorlardı. Durmadan yer değiştiriyorlar, izleyicilerini durmadan şaşırtıyorlardı.

KADIN, saçlarını iki yana uçuşturarak koşuyordu. Ellerini hava kaldırmıştı. ve gözleri yaşlarla doluydu. Sesinin yankılanmasına yakındaki ulu ağaçlarla dolu ormandan sürüyle yabankuşları ürkerek havalandılar, vadiye doğru kanat açıp uçtular.

"— Bay Boone, bay Boone, kızınızı kaçırdılar!"

Vurduğu genç geyiği omuzlamış, güçlü adımlarla evine gelmekte olan avcı Daniel Boone olduğu yerde kalakaldı. Kadın, ev işlerine bakan orta yaşını çoktan aşmış, dul bir İrlandalıydı. Bir koşuda Boone'un yanı vardı. Tık soluk kalmıştı.

"— Kaçırdılar!" dedi zorlukla. "Kızılderililer küçük kızınızı kaçırdılar!"

Boone, omuzundaki avını bir çırpıda yıktığı gibi koşmaya başladı. Köy, iki yıl kadar önce ormanın kıyısında kurulmuştu, evlerin hemen hemen hepsi ağaçtan yapılmaydılar. Az aşağısında büyük vadi uzanıyor, tam ortasından da koca bir ırmak gürüldeyerek akıyordu.

KÖY, ilk görünüşte çok sakindi. Boone, ana kapıdan içeri girdiğinde, durumu anladı ve gözlerine inanamadı. Kızılderililerin saldırısı, verilen savaşım ve uzun sürmüş bir çarpışmanın izleri her yerde çok belirgindi. Uç kesimlerdeki kulübelerin bir çoğu yanmıştı, ince bir duman içten içe halâ tütüyordu.

Boone, dört gün önce ava çıkmıştı. Köydeki erkekler sık sık ava çıkarlar ve bir sürenin sonunda da geri dönerlerdi. Gerçi çevrede kızılderililerin varlıklarından haberliydiler ama yerliler, "solukbenizliler"le bir barış anlaşması yapmışlar ve köyü rahat bırakmışlardı. Buna karşılık, köy sakinleri yine de tedbiri elden bırakmıyorlardı. Erkekler; belirli sayıda ve belirli aralıklarla ava çıkıyorlar, geride kalanlar da güvenliği sağlıyorlardı.

Kadın, hıçkırıklar arasında:

"—O kadar çoktular ki," dedi. "Onlarla başa çıkabilmek için bir ordu dolusu asker bile yetmezdi. Sabaha karşı apansızın baskın verdiler. Herkes uykudaydı o sıra. Toparlanmaya bile vakit bulamadık. Gerçi erkekler silahlarına davrandılar fakat sayıca çok üstündü yerliler. Güçsüz gördükleri her yere saldırdılar, yakıp yıktılar. Erkeklerin bir çoğu yaralandı, yedi kişi de öldürüldü. Bu arada.."

Bu arada olanlar olmuş, Boone'un küçük kızı kaçırılmıştı.

BOONE, yedek bir tüfek daha aldı, azık torbasını yüklendi ve yanında onu ne bahasına olursa olsun yalnız bırakmak istemeyen iki arkadaşıyla birlikte yollara düştü. Amacı, izlerini sürüp Shawnee'leri bulmak ve kızını ellerinden kurtararak geri getirmekti.

Boone ve arkadaşlarının bu kovalamacası onbir gün sürdü. Onbirinci günün sonuna doğru, iki arkadaşı, Boone'a geri dönmelerini, köylerinden çok uzaklara düştüklerini ve kızın kurtarılma umudunun kalmadığını söylediler.

DURUM kısa sürede aydınlatıldı. Shawnee'ler, çevrede yaşayan barışçı Kızılderililerden değillerdi. Göçmendiler ve beyazlara karşı düşmanca tutumlarını nicedir sürdürüyorlardı. Bir yerde durmuyorlar fakat yolları üzerine çıkan beyazlara ait ne bulurlarsa yakıp yıkıyor, öldürüyor ve sürekli bir kin ardında koşuyorlardı. Shawnee'ler, daha önce Kentucky'nin en bereketli toprakları üzerinde kendi hallerinde yaşayan bir kızılderili boyuydu. Ne var ki, beyazlar akın akın batıya göçe başlayınca, başka ırkdaşlarının topraklarına sahiplendikleri gibi Shawnee'lerin topraklarını da ele geçirmişler ve bir soykırıma girmişlerdi. Shawnee'ler sekiz uzun "yağmur yılı"dır hep göçmendiler. Ordan oraya sürülüyorlar, ana yurtlarına bir türlü kavuşamıyorlardı. Bunun gerçek suçlusu ise, o "solukbenizli adamlar"dı elbet.

"—Ben sonuna kadar gideceğim," dedi Boone. "Siz, dilerseniz, dönün!"

⑧

Evliya Çelebi de şaşmıştı

Resimler: FERRUH DOĞAN

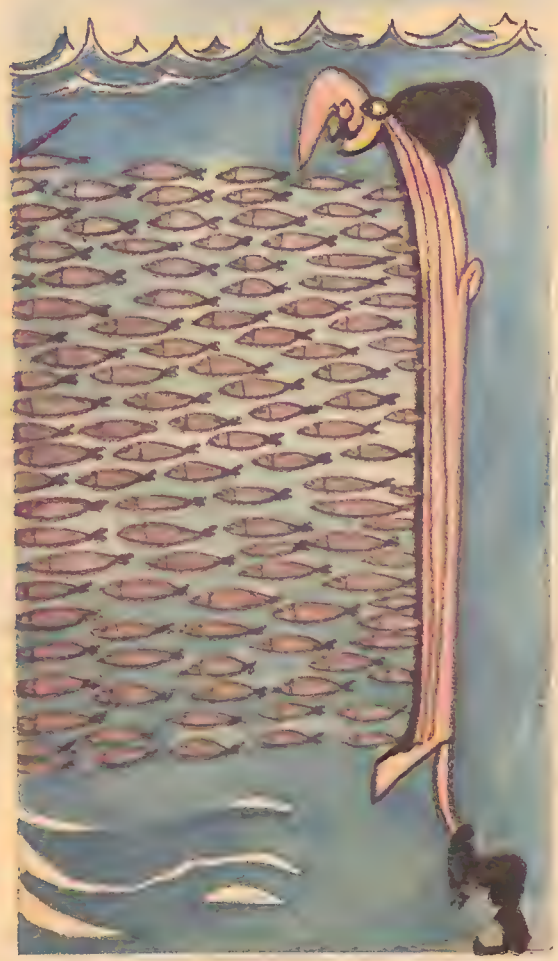

İki dünya bir araya gelse hamsiden vazgeçmez adamlardı...

NİCE GÜZEL İNSANLAR

NİCE kişiler vardır, gezginciliği kolay bir iştir bellerler. Güzel yollardan geçmek, güzel kentlerle güzel insanlar görmek; serin sulardan içmek, hoş tadlı yemeklerden yemek, elbette görkemli bir olgudur, amma bunca güzelliği ne Yaradanım, ne de insanoğlu ha deyince kulun ayakları dibine sermez. Her yazın bir kışı, her sıcağın bir soğuğu olduğu gibi türlü çileler çekmek, türlü zorlukları yenip aşmak gerekir ki, bu dediklerime kavuşula!

Gezginci kişi odur ki, rastlaştığı sarp olguların hakkından gelir; gezginci kişi odur ki, yüreği her bir daim ılımandır, hoşgörülüdür, her sıkıntının ardından mutlak bir rahatlığın çıkageleceğini bilip sabırla bekler. Gezginci kişi odur ki, herkesle barışıktır, kin nedir bilmez. Her ülke adamının dilini bilmesi gerekir. Yanı sıra, Arapçadan da su ve ekmek isteyecek ve kendine her bir zararın gelmesini önleyecek oranda anlayıp konuşur. Ve gezginci kişi odur ki, yüzkırk dili bilir.

BEYBABAMIN ahret oğullarından olup Trabzon valiliğine atanan Ketencioğlu Ömer Paşa ile 1050 (1640) yılında yola koyulduk ve adını andığım bu il'e geldik. Trabzon, hoş bir kıyı kenti idi ve Trabzonlular, iki dünya bir araya gelse, hamsi dedikleri bir balıktan vazgeçmez adamlardı.

Bu balık, bir karış kadar, ince, morca, gümüşsü parlaklığındadır. Çok güçlendirici olup sindirimi de kolaydır. Yerken insana hiç balık kokusu duyurmadığından susamışlık da getirmez. Ağrılarından yakınan kişi yedi mi, ağrıları o saat yok olur. Bir evde yılan, çıyan olsa hamsi balığının başı tütsü edildi mi, kaçar giderler. Bunu yemek Trabzonlulara özgedir ki, kırk türlü yemeğini pişirirler. Kebabı, çorbası, yahnisi, böreği, baklavası olur.

HEZAR, Farsçada "bin" demektir. "Hezarfen" de, ben yoksula sorarsanız, "bin parmağında bin marifet olan" anlamına gelir. Bu tür adamları çok gördüm, çok izledim, çok hikâyelerini anlattılar, dinledim.

Bunların başında adına Fennî Çelebi derler biri vardı; Yaradanımın iyiliğinden yoksun kalmış şeytana bile ders verir, kafese koyar; bit böceğini arabaya koşar soyundan bir "hezarfen" idi.

Bir de Hezarfen Ahmed Çelebi vardı ki, başlangıçta Ok Meydanı'nın minberi üzre rüzgârın şiddetinde kartal kanatlarıyla sekiz dokuz kez havada pervaz ederek talim etmiştir. Daha sonra Sultan Murat Han, Sarayburnu'nda Sinanpaşa Köşkü'nden onu gözlerken; Galata Kulesi'nin tâ en tepesinden lodos rüzgârıyla uçup, Üsküdar'da Doğancılar meydanına inmiştir.

Sonra Murad Han, kendisine bir kese altın bağışlayarak:

"— Bu adam, çok korkulacak bir adamdır. Her ne murad edinse, elinden geliyor. Böyle kimselerin sürgit kalmaları gerek değil," diye kendisini İstanbul'dan Cezayir'e sürgün etti ve koca Çelebi orada ölüp gitti.

LÂGARÎ Hasan Çelebi'ye gelince... Murad Han'ın Kaya Sultan adındaki kızı dünyaya geldiğinde o gece onuruna bir şenlik oldu. Bu Lâgarî Hasan, elli okka barut macunundan yedi kollu bir fişek yaptı. Saray-

İki arkadaşı baktılar, Boone'un inadı inat, bağış dileyerek geri döndüler ve Boone'u tek başına bıraktılar.

Boone, geceyi ormanda geçirdi. Sabah uyandı ve yine yola çıktı. İzler onu bir vadiden geçirdi, bir ormana yöneltti. Gün tepeye ulaştığında Boone, yorulduğunu hissetti. Hava sıcaktı, güneş yakıyordu. Bir ağaç kötüğüne oturdu, yemeğini yedi. Sindirim sırasında küçük bir "şekerleme" yapmayı kurdu kafasında. Bunu uyguladı da. Dinlenmesi, yeni güç bulup öyle yola koyulması gerekiyordu.

BİR çıtırtı ile gözlerini açtı. Dinledi. Ağır bir gürültüydü bu. Fakat bir insana ait değildi. Sonra bir homurtu geldi ve Boone, şimşek hızıyla doğruldu, yüzünü sesin geldiği yana çevirdi. Karşısında dev bir yabanayısı iki ayağı üzerine kalkmış, saldırıya hazır, bekliyordu. Gerisindeki bir ağaca yavrusu tırmanmış, bal peteği arıyordu.

Karşılıklı bakıştılar. Yabanayısı, belki de ilk kez gördüğü bu garip yaratığın pek dost olmadığını sezinlemiş ya da öyle sanmıştı. Bir anda dev adımlarla yürüyüp ardı sıra korkunç bir homurtu koparark Boone'un üzerine saldırdı. Boone tüfeğini doğ-

burnu'nda, Padişahın huzurunda bu fişeğe bindi ve yardımcıları fitili ateşlediler. Lâgarî:

"— Padişahım, seni Yaradana ısmarladım. Ben İsa Yalvaç'a konuşmaya gidiyorum!" diye bir ululamayla gökyüzüne yükseldi. Yanındaki fişekleri ateşleyip denizin yüzünü aydınlığa boğdu.

Gök çatısında büyük fişeğin barutu kalmayıp da toprağın yüzüne doğru inerken ellerinde olan kartal kanatlarını açıp Sinanpaşa kasrı önünde denize indi. Oradan yüze yüze çırılçıplak Padişahın huzuruna vardı. Yer öpüp:

"— Padişahım, İsa Yalvaç sana selâm yolladı!" diye şakaya başladı. Bir kese altın sunulup yetmiş akçe ile sipahi yazıldı.

Sonra Lâgarî Hasan Çelebi, Kırım'da Selâmetgiray Han'a gidip orada öldü. Yaradanımın iyilik yağmurları üstüne olsun, çok iyi arkadaşımdı.

DEFTERDAROĞLU Mehmet Paşa ile Erzurum ilinde iken, bir gün dağın eteğinde cirid oynarken attan tekerlendim. At da başını alıp "vay Eğerli dağı, vay!" diyerek kaçtı gitti. Hemen can başıma çıkıp bir başka ata binerek bir kaç adamımla ardına düştüm. Tâ dorukta ele geçirdim onu. Orda uzun bir mezar gördüm. "Yazıktır, o da bir zamanlar can taşırdı" diyerek ruhuna bir dua okudum. Mezarın boyu seksen adımdı... Baş ve ayakuçlarına birer direk dikilmişti.

Öyle bakınırken ortalığı kötü bir koku tuttu. Herkes az kaldı, bayılıyordu. Burunlarımızı tıkadık. Mezara bir baktım, ne göreyim? Toprak; tencerede bulgur kaynar gibi fıkır fıkır kaynıyor.. Zift ve katranlı bir toprak!..

Dönüşümde, başımdan geçenleri Paşa'ya anlattım. Söyleşide akıllı, uslu ve dahi bilgili Erzurumlu Cafer Efendi de vardı. Dedi:

"— Aman, Çelebim, sen sen ol, bir kez daha gideyim deme o mezara! Adına Bel-am ibni Baur derler, Musa Yalvaç'ın ilenciyle imansız gitmiş biridir o. Mezarı yazda ve kışta leş gibi kötü kokar. Toprağı bile cehennem acısıyla için için kaynar!"

Vallahi, çok şaşırdım, size yemin!..

(Sürecek)

rultmuş, nişan almıştı çoktan. Tetiği çekti. Yabanayısı kurşunu yedi ama yılmadı. Sallanarak Boone'un üzerine yürüdü yine. İkinci kez ateş ettiğinde, Boone ile hayvanın arasında hemen hemen hiç mesafe kalmamıştı. Bir anda kapıştılar. Hayvan iri pençeleriyle Boone'a sarıldı ve sevri tırnaklarını etine batırdı. Boone için yapılacak tek şey vardı: Bıçağını çekmek! Uzun bir savaşım başladı. Bittiğinde, Boone'a aradan dünyalar kadar uzun bir zaman geçmiş gibi geldi. Yabanayısı, bıçağı kalbinden yemiş ve bir koca ağaç gibi yere devrilmişti. Ne var ki, sardığı kollarını çözmemişti daha, Boone'u sıkı sıkıya tutuyordu hâlâ.

Boone hayvandan güçlükle kurtuldu. Toparlandı, yaralarını otlardan yaptığı bir merhemle sarıp sarmaladı. Yine yollara vurdu kendini.

BOONE'un arayışı iki yıl sürdü. Shawnee'ler kaçtılar, Boone kovaladı ve bir türlü ele geçiremedi onları. Sonunda bir noktada buluşuldu. Yazık ki, batıya göçen bir kalabalık beyaz göçmen sürüsü, Shawnee'lerle çatışmış ve hepsini acımadan öldürmüştü.

Aralarında Kızılderili sanılarak yanlışlıkla öldürülen Boone'un küçük kızı da vardı.

kırmızı şapkalı kız (2)

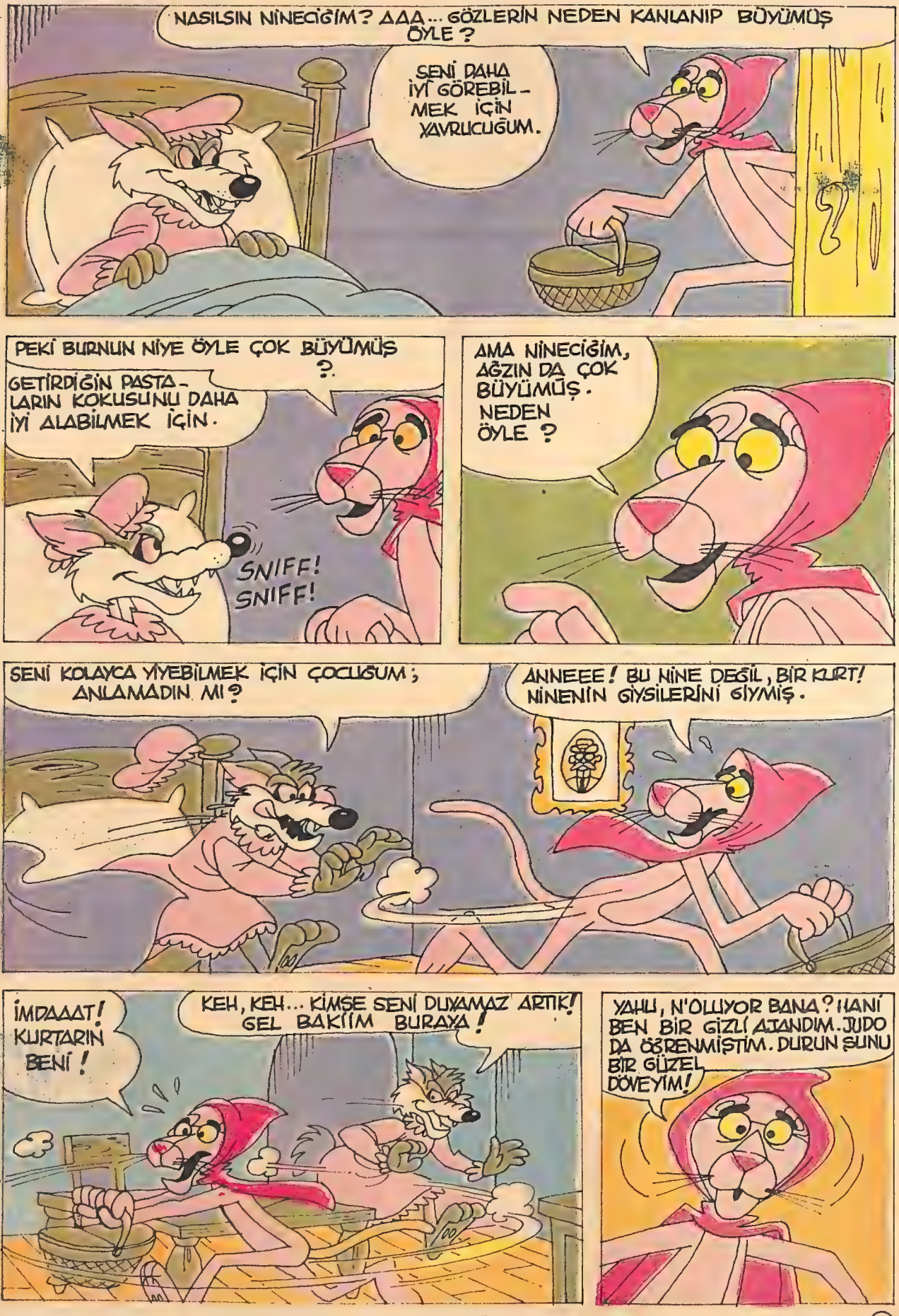
NASILSIN NİNECİĞİM? AAA... GÖZLERİN NEDEN KANLANIP BÜYÜMÜŞ ÖYLE?
SENİ DAHA İYİ GÖREBİL-MEK İÇİN YAVRUCUĞUM.
PEKİ BURNUN NİYE ÖYLE ÇOK BÜYÜMÜŞ?
GETİRDİĞİN PASTA-LARIN KOKUSUNU DAHA İYİ ALABİLMEK İÇİN.
SNIFF! SNIFF!
AMA NİNECİĞİM, AĞZIN DA ÇOK BÜYÜMÜŞ. NEDEN ÖYLE?
SENİ KOLAYCA YİYEBİLMEK İÇİN ÇOCUĞUM; ANLAMADIN MI?
ANNEEE! BU NİNE DEĞİL, BİR KURT! NİNENİN GİYSİLERİNİ GİYMİŞ.
İMDAAAT! KURTARIN BENİ!
KEH, KEH... KİMSE SENİ DUYAMAZ ARTIK! GEL BAKİİM BURAYA!
YAHU, N'OLUYOR BANA? HANİ BEN BİR GİZLİ AJANDIM. JUDO DA ÖĞRENMİŞTİM. DURUN ŞUNU BİR GÜZEL DÖVEYİM!

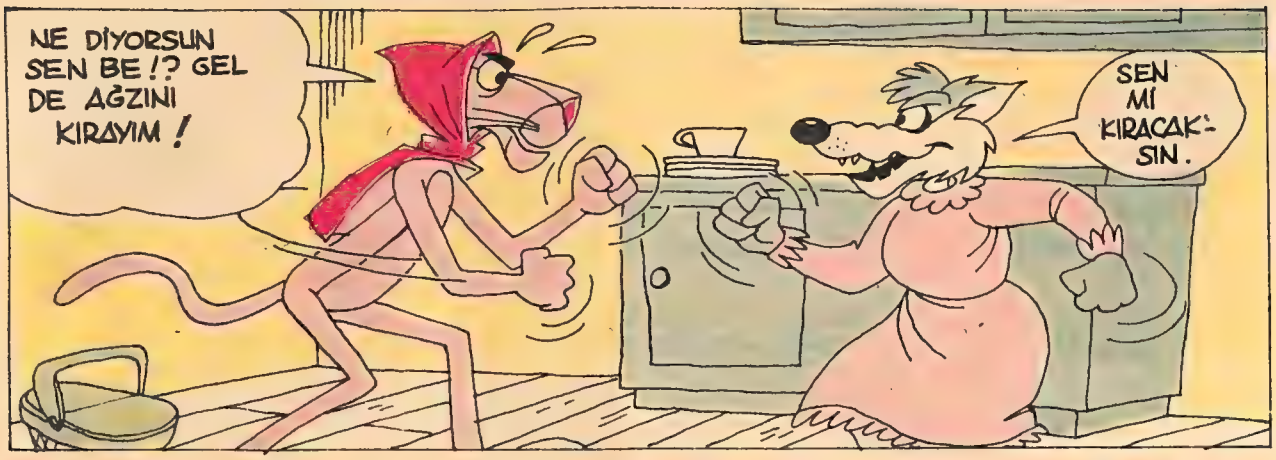
NE DİYORSUN SEN BE!? GEL DE AĞZINI KIRAYIM!
SEN Mİ KIRACAK-SIN.

BEN 67 KİLO BOKS ŞAMPİYONUYUM BE! GİZLİ AJAN FİLAN TAKAR MIYIM?
AAH!..
KÜÜT!

KIRILAN AĞIZLARA BAKIN HELE!.. YILDIZ SAYIYORLAR!..

SONRA..
HANGİSİN-DEN BAŞLA-SAM Kİ?
YAHU; SEN, GETİR-DİĞİM SEPET-TEKİ PASTA-LARDAN BAŞ-LASAN DAHA İYİ OLMAZ MI?

HAA... EVET! PASTAMIZ DA VAR-DI. ZİYAFETİ ONLAR-LA AÇAYIM DEĞİL Mİ?

BİRKAÇ PASTA ATALIM AĞZIMIZA...
OO...OH...HH! NE GÜZEL!

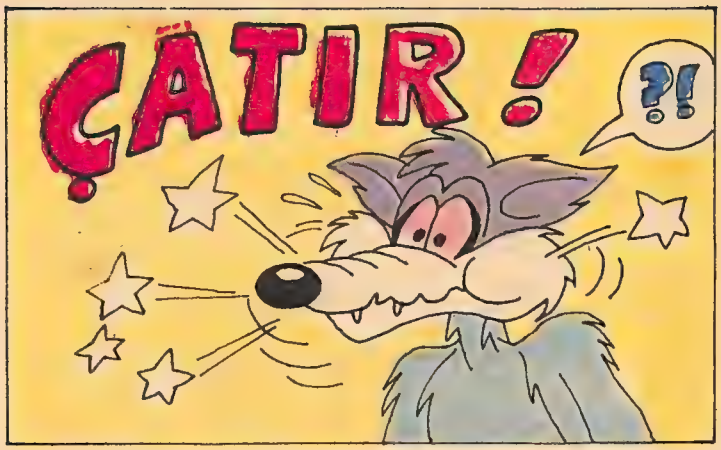
ÇATIR!
?!

HAY ALLAH! NE BUNLAR BÖYLE? PASTA DEĞİL, TAŞ BUNLAR BE!..
TUUH!

GERİ ZEKÂLI KURT! SEN BOKS ŞAMPİYONUYSAN, BEN DE AKIL ŞAMPİYONUYUM. SEPETE, PASTALARIN YERİNE TAŞ DOLDURMUŞTUM.
ARTIK DİŞSİZ BİR KURTSUN VE KİMSEYE KÖTÜLÜK YAPAMAYACAKSIN!
PROTEZ YAPTIRMAKTAN BAŞKA ÇAREM YOK.

KURT GİTTİKTEN SONRA, PANTER VE NİNE İÇERİ GİRERLER.
SAĞOL ÇOCUĞUM. BENİ KURTARDIN; KARNIN DA AÇTIR DEĞİL Mİ?
HEM DE NASIL NİNE? YEMEĞİN VAR MI?

SANA BİR YEMEK HAZIRLAYAYIM DA GÖR. PARMAKLARINI DA YERSİN.

BÖYLE PUF BÖREĞİ YEDİN Mİ HİÇ?
ŞİMDİ HAZIR OLACAK!
PUF BÖREĞİ HA?! YILLARDAN BERİ, AĞZIMA KOYAMAMIŞTIM.
SON

ARMAĞAN YAĞMURU

Her hafta Televizyonlar • Bisikletler • Kitaplar • Futbol Topları • Eğitim ve öğrenim araçları dağıtıyoruz!

BİSİKLET KAZANAN OKURUMUZ

VOLKAN GÜRKAN
(İstanbul)

*

KİTAP KAZANAN OKURLAR

1— EnverBulut **(Elazığ)**, 2— Abdurrahman Horan **(Çorum)**, 3— Cenk Erdal **(Diyarbakır)**, 4— Süleyman Küçük **(Eskişehir)**, 5— Ertan Tutar **(Konya)**, 6— Kayhan Arık **(Kayseri)**, 7— Yılcan Şenuysal **(İsparta)**, 8— M. Ömer Yacel **(Hatay)**, 9— Coşkun Özyoğuran **(Bursa)**, 10— Oğuz Uraz **(İzmir)**, 11— Gürbüz Tüzüner **(Ankara)**, 12— Cenk Erdal **(Diyarbakır)**, 13— Ahmet Uyumlu **(Nevşehir)**, 14— Haydar Hasip Yılmaz **(Giresun)**, 15— Alper Ufuk Esen **(Gemlik)**, 16— Hasan Esen **(İstanbul)**, 17— Oğuzhan Duran **(Balıkesir)**, 18— Metin Özbulduk **(Adıyaman)**, 19— Ahmet Çandır **(Sivas)**, 20— Çetin Kuş **(Kütahya)**.

«ÇOCUK KULÜBÜ»NE ÜYE OLMAYI UNUTMAYINIZ

UZAYLI ROBENSONLAR 2

● Türkiye'de yayın hakkı: EV/AREDIP-ONK-Milliyet Çocuk Dergisi (1981)

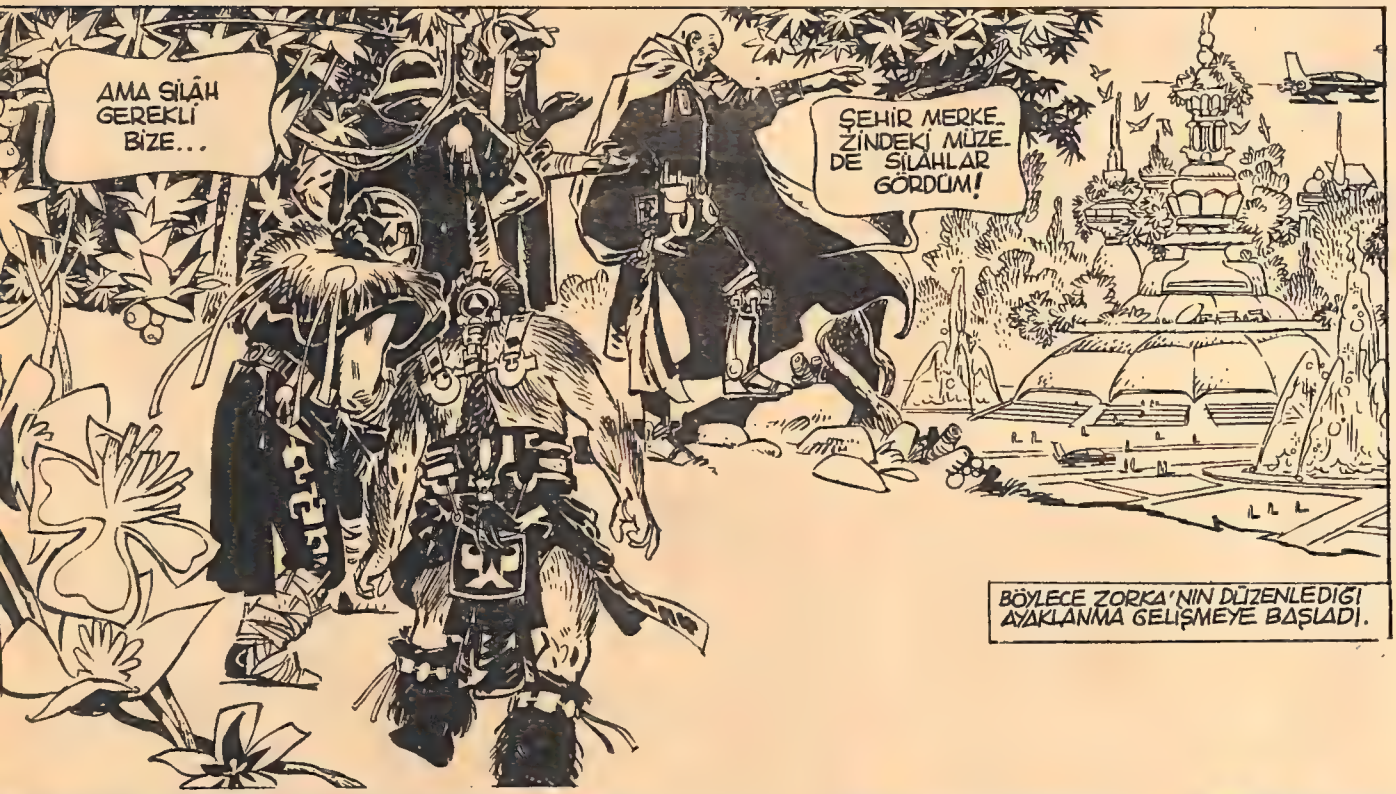

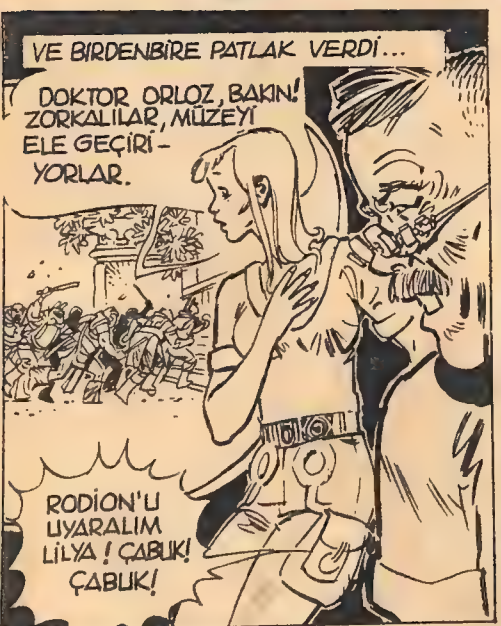

2. TELEVİZYON ÇEKİLİŞİ İÇİN

13-24 NO'LU TELEVİZYON KUPONLARINI

GÖNDERMEYE HAZIRLANINIZ!

Albay çıkınca bütün assubaylar şaşkın şaşkın birbirlerine baktılar.

O sırada...

Ertesi gün şafakla birlikte bütün alay kalenin avlusunda toplandı, yola çıkmaya hazırdılar.

Ve alay kaleden çıktı. Önde bayrak dalgalanıyordu.

Bayan Mulcany, bayan Collyn ve Philly gözleri yaşlı, birliğin gidişini seyrediyorlardı. Belki gidenler bir daha geri dönmeyeceklerdi.

Tam son asker de kaleden çıkmıştı. ki telgrafçı çıkageldi.

KOCANIZIN YER DEĞİŞTİRME EMRİ BAYAN COLLYN.

KOŞSUN, KOCANIZA YETİŞSİN!

BİLEMİYORUM... KOCAM ALÇAK BİR ADAM DEĞİLDİR.

BUNUN ALÇAKLIKLA İLGİSİ YOK.

DELİLİK ETMEYİN BAYAN COLLYN! TOM'A SÖYLEYİN, KOCANIZI ÇAĞIRSIN, DAHA ZAMANIMIZ VAR.

HAYIR! SANIRIM O DA ALAYININ YAZGISINI PAYLAŞMAK İSTERDİ!

TOM, YÜZBAŞI COLLYN'E YETİŞMEYE ÇALIŞIN VE GERİ GETİRİN!

HAYIR TOM, TELGRAFI GELDİĞİNDE VERİRSİNİZ!

PEKİ BAYAN!

Bazı arkadaşlar, "Sen Temsilciler Kurulu'na girmesen daha iyi olur" dediler. Onlara göre, ben ileri noktalarda görünmemeliymişim; bu durum örgütlenme için zararlı olurmuş...

İleri sürülen görüşlere katılmadım. Onları, Temsilciler Kurulu'nda bulunmamın gerekliliğine inandırdım.

Sivas Kurultayı Hazırlıkları

Sivas'ta bir kurultay (kongre) toplanması için Amasya'da başlattığımız çabalar sürdürüldü. Bu arada, Fransızların kurultayı engellemeye çalıştıklarını öğrendim. Sivas valisi Reşit Paşa'ya baskı yapmışlar. O da, "Kurultayı daha güvenilir bir yer olan Erzurum ya da Erzincan'da yapamaz mısınız?" diye sordu. Kendisiyle yaptığımız telgraf haberleşmesinde, korkulacak bir durum olmadığını söyledim.

Bu arada, seçilen kimi temsilciler Sivas'a gelmeye başlamışlardı. Bizim de Erzurum'dan ayrılmamız gerekiyordu.

Sivas Yolunda

29 Ağustos 1919'da Erzurum'dan yola çıktık.

Erzincan boğazına gelince, bir grup jandarma eri ve subayları tarafından otomobillerimiz durduruldu. "Dersim Kürtleri boğazı tutmuşlar. Tehlike var, geçilemez" dediler.

İşte bir engel daha...

Bekleyip yitirilecek zamanımız yoktu. Düşmanların bu oyunlarını da bozmak, geçip gitmek gerekti.

Öyle de yaptık. Yürüdük, boğazı geçtik. 2 Eylül 1919 günü Sivas'a vardık. Halkın, kentin çok uzaklarından başlayan büyük ve parlak gösterileriyle karşılandık.

Sivas'taki arkadaşlar çok iyi çalışmışlar, her türlü önlemleri almışlar. Toplantı salonunu düzenlemişler, çeşitli illerden gelen temsilcilere büyük konukseverlik göstermişler. Bu durum, hepimizi sevindirdi.

Kurultay Açılıyor

Sivas Kurultayı, 4 Eylül 1919 Perşembe günü saat ikide açıldı. Yapılan gizli oylamada beni başkan seçtiler.

Gündemde, Erzurum Kurultayı'nın tüzük ve bildirisiyle, bizden önce Sivas'a gelen beş kadar üyenin düzenlediği bir muhtıra vardı.

İlk üç gün, kurultayın amaçları üzerinde konuşuldu. Kurultayın açılışı dolayısıyla gelen telgraflara karşılıklar verildi. Padişaha sunulacak bir yazı hazırlandı. Kimi temsilciler "Kurultay siyasayla (politika) uğraşacak mı, uğraşmayacak mı?" gibi garip bir soru yöneltince, uzun tartışmalar oldu. İçinde bulunduğumuz didişmeler ve uğraşmalar, sanki siyasa değilmiş gibi, gereksiz konuşmalarla kurultayı oyaladılar.

"Ya bağımsızlık, ya ölüm!" parolasını halka yaymak ve uygulamaya dönüştürmek için ilk iş, orduyla ilişki kurmaktı. Erzurum'da bulunan 15. Kolordu komutanına bir telgraf çektim. İçinde bulunduğumuz durumu anlattım. Bir çözüm yolu bulmak için Erzurum'a gelmek, kendileriyle görüşmek istediğimi belirttim. Aydınlatıcı bilgi verilmesini istedim.

Samsun ve çevresinde Rum çeteciler, Müslüman halka saldırmış, ortalık karışmıştı. Eşkiyalar halkı soyuyor, öldürüyordu. Bir kaç gün bu durumla ilgilendim. Halka, korkulacak bir şey olmadığını, bu kargaşanın geçici olduğunu söyledim. Bölgede, yer yer ulusal direniş ve savunma örgütleri kurulmaya başlandı.

23 Mayıs günü, Ankara'da bulunan 20. Kolordu komutanına da Samsun'a geldiğimi söyledim. Kendileriyle daha sıkı ilişkiler kurmak istediğimi anlattım. İzmir bölgesinden alınacak bilgilerin bana bildirilmesini istedim.

Trakya'da bulunan birlikler hakkında bilgim yoktu. İstanbul'da bulunan Genelkurmay Başkanı Cevat Paşa'dan kapalı bir telle bilgi istedim.

Kısa zamanda, ordu birlikleriyle ve onların değerli komutanlarıyla ilişki kuruldu. Gerekli ön bilgiler geldi.

Bazı birlik komutanlarına gönderdiğim yönergelerde şu önemli noktalar yer alıyordu:

1— Ayrı ayrı hareket edilmeyecek. Bağımsızlığa ulaşıncaya dek, bütün ulusla birlikte çalışılacak,

2— Asla kararsızlığa yer olmayacak.

Ulusal Örgütler Kurulması ve Ulusun Uyarılması

YUNAN orduları, Manisa ve Aydın'a girmişti. İzmir'de bulunan birliğimiz dağılmış, düşmana tutsak olmuştu.

Halk, uğradığımız bu saldırı ve zulüm karşısında şaşkındı. Ne yapacağını bilmiyordu. Olup bitenler hakkında yeterli bilgilere sahip değildi.

Sessiz ve durgundu. Bu, elbette iyi bir şey değildi. Ulusu uyarıp, düşmana karşı harekete geçirmek gerekiyordu.

Bu amaçla, 28 Mayıs 1919 günü valilere ve öteki yöneticilere, ordu birliklerine şu bildirimde (tebliğde) bulundum:

"Düşmanın Manisa ve Aydın'a girişiyle tehlike açıkça belirmiştir. Yurt bütünlüğünün korunması için, ulusal tepkinin daha canlı olarak gösterilmesi ve sürdürülmesi gerekir. Hemen büyük toplantılar düzenlenerek, ulusal gösteriler yapılacak. İstanbul hükümetine, büyük devletlerin temsilcilerine, saldırıyı kınayan etkili telgraflar çekilecektir."

Verdiğim bu yönerge (direktif) üzerine, her yerde gösteriler yapılmaya başlandı. Bu gösteriler, büyük yankılar yaptı. Beni İstanbul'dan çağırdılar. Gitmedim.

Anadolu'ya geleli bir ay olmuştu. Ordu ve halkla, kısa zamanda gerekli ilişkiyi kurmuştum. İşler, artık bir komutan kimliği ile yürütülüp yönetilemeyecekti.

Ulusal ayaklanmayı, kişisel bir eylem olmaktan çıkarmak, bütün ulusun birlik ve dayanışmasını sağlayacak bir kuruluşa dönüştürmek gerekiyordu.

Sivas'ta Bir Ulusal Toplantı Kararı Aldım

BU amaçla, 21/22 Haziran 1919'da, Amasya'dan bütün yurda şu genelgeyi gönderdim:

1— Yurdun bütünlüğü, ulusun bağımsızlığı tehlikededir.

2— İstanbul'daki hükümet, üzerine aldığı sorumluluğun gereklerini yerine getirememektedir. Bu durum, ulusumuzu yok olmuş gibi gösteriyor.

3— Ulusun bağımsızlığını, yine ulusun kesin kararı ve direnişi kurtaracaktır.

4— Ulusun durumunu ve davranışını göz önünde tutmak; haklarını dile getirip bütün dünyaya duyurmak için her türlü etkiden ve denetimden kurtulmuş ulusal bir kurulun varlığı çok gereklidir.

5— Anadolu'nun her yönden en güvenli yeri olan Sivas'ta ulusal bir Kurultayın tezelden toplanması kararlaştırılmıştır.

6— Bunun için bütün illerden halkın güvenini kazanmış üç temsilcinin, mümkün olabildiğince çabuk yetişmek üzere, hemen yola çıkarılması gerekmektedir.

7— Herhangi bir kötü durum olabileceği düşünülerek, bu iş, ulusal bir sır gibi tutulmalı ve temsilciler, gereken yerlere kimliklerini gizleyerek gelmelidirler.

8— Doğu illeri adına 10 Temmuzda Erzurum'da bir Kurultay toplanacaktır. O güne değin öteki il delegeleri de Sivas'a ulaşabilirlerse, Erzurum kurultayının üyeleri de Sivas'ta yapılacak genel toplantıya katılmak üzere yola çıkarlar."

Kurultay Kararları

1— Ulusal sınırlar içinde bulunan yurt parçaları bir bütündür; birbirinden ayrılamaz.

2— Ne türlü olursa olsun, yabancıların topraklarımıza girmesine ve işlerimize karışmasına karşı, bütün ulus, birlikte direnecek ve kendini savunacaktır.

3— Yurdun ve bağımsızlığın korunmasına ve güvenliğinin sağlanmasına İstanbul hükümetinin gücü yetmezse, amacı gerçekleştirmek için, geçici bir hükümet kurulacaktır. Bu hükümet üyeleri, ulusal kurultayca seçilecektir. Kurultay toplanmamışsa bu seçimi Temsilciler Kurulu yapacaktır.

4— Ulusal gücü etken ve ulusal iradeyi egemen kılmak temel ilkedir.

5— Hristiyan azınlıklara siyasal üstünlük ve toplumsal dengemizi bozacak ayrıcalıklar verilemez.

6— Yabancı devletlerin güdümü ve koruyuculuğu kabul olunamaz.

7— Millet Meclisi'nin hemen toplanmasına ve hükümet işlerinin Meclis denetiminde yürütülmesini sağlamak için çalışılacaktır.

Biz, bu kararları alırken, İstanbul Hükümeti de, dünyaya şu haberi yayıyordu: "Anadolu'da karışıklık çıktı. Anayasaya aykırı olarak Millet Meclisi adı altında toplantılar yapılıyor. Bu işlerin sivil ve askerî memurlara yasak edilmesi gerekir."

Buna karşı gerekli önlemler alındı.

7 Ağustos 1919 günü kurultayı kapatırken, *"önemli kararlar alındığını ve bütün dünyaya, ulusumuzun varlık ve birliğinin gösterildiğini"* söyledim. *"Tarih, bu kurultayımızı çok az görülebilen büyük bir eser olarak yazacaktır"* dedim.

Sözlerimin yersiz olmadığını zaman ve olaylar kanıtlamıştır.

Temsilciler Kurulu

Erzurum Kurultayı, dağılmadan önce, tüzük gereğince bir *Temsilciler Kurulu* (Heyeti Temsiliye) seçti. Kurul şu kişilerden meydana geliyordu:

Mustafa Kemal: Eski 3. Ordu Müfettişi, askerlikten çekilmiş.

Rauf Bey: Eski Donanma Bakanı. (Bahriye Nazırı)

Raif Efendi: Eski Erzurum Milletvekili.

İzzet Bey: Eski Trabzon milletvekili.

Servet Bey: Eski Trabzon milletvekili.

Şeyh Fevzi Efendi: Erzincan'da nakşi şeyhi.

Bekir Sami Bey: Eski Beyrut valisi.

Sadullah Efendi: Eski Bitlis milletvekili.

Hacı Musa Bey: Mutki (Bitlis) aşiret başkanı.

Kozalaklı ağaçlar, yeryüzünde çiçekli bitkiler ortaya çıkmadan çok önceleri gelişmişlerdir. Ne var ki, 60 milyon yıl önce bu gruptan olan ağaçların çoğu toprağın altında kalarak kaybolmuşlardır. İlk kozalaklı ağaçlardan kalan en uzun, en geniş gövdeli ve en yaşlı ağaçlara hâlâ rastlanmaktadır.

En uzun olan ağaçlar, **Kızılağaç**'lardır. Çoğu 900 metreden de yüksektir. Göklere tırmanmada rekor kıranları, yaklaşık 1104 metre yüksekliğindedir. ABD'nin Batı kıyılarında Kızılağaç koruları görülür. Uzunluk açısından Kızılağaçların en yakın rakipleri, çiçekli ağaçlar grubunda yer alan Avustralya'daki **Okaliptus** ağaçlarıdır.

En geniş gövdeli ağaç ise, Kızılağaçların bir akrabası olan dev Kaliforniya Çamı (**Sequoia**)'dır. Bunlardan 20 katlı bir binadan daha yüksek olan, 10 metreyi geçen çapı ve 110 metre dolaylarındaki boyu ile gövdesinin içinde, kulesi ve bir kaç odası olan bir kiliseye yetecek kadar yere sahip bulunan bir tanesi özellikle çok ün salmıştır.

Bu dev ağaç, "**General Sherman**" adıyla da bilinir. Büyük başka tür Kaliforniya Çamları da vardır.

General Sherman; bilim adamlarının dediğine göre, aşağı yukarı 3500 yaşındadır. Yaklaşık alfabenin bulunduğu yıldan bu yana büyümesini sürdürmüştür. Kristof Kolomb ve arkadaşları Amerika kıyılarına eriştiklerinde bu ağaç 3000 yaşındaydı.

Bilim adamları, General Sherman'ın tıpı tıpına kaç yaşında olduğunu söyleyemeseler de, bazı Kaliforniya Çamlarının kaç yıl yaşamış olduklarını ağaçlar kesildikten sonra söyleyebilmektedirler.

Devler Ve Yaşlılar

Kesilip odun durumuna geldikten sonra dev Kaliforniya Çamları ve başka ağaçların kesitlerindeki halkaların sayılmasıyla yaşları anlaşılmaktadır. Pek çok çeşit ağacın gövdesindeki iç tabakalar yeni dönem yıllarında, kabuğuna yakın dış tabakalar ise, eski dönem yıllarında oluşmuştur. Ağacın gövdesi kesildiği zaman her tabaka bir halka gibi görünür.

Dev Kaliforniya Çamları yalnız bütün ağaçların en yaşlısı değil, aynı zamanda bütün canlıların en yaşlısı olarak düşünülmüştür. Şimdilerde ise bir başka kozalaklı ağaç olan **Sertkozalaklı Çam**'ın herhangi bir Kaliforniya Çamından daha yaşlı olduğuna inanılmaktadır. Gövde kesitinde sayılan

Çınar yaprağı (Firavun İnciri)

Sasafra yaprağı

Kavak yaprağı

Bu Ansiklopedi TÜRK TİCARET BANKASI'nın çocuklarımıza bir kültür hizmetidir

Ginkgo

halkalardan bu Çamın, daha Mısırlılar dev piramitlerini yapmaya başlamadan ve General Sherman ortaya çıkmadan önce; yani, tam 5000 yıl öncesinden bu yana varlığını sürdürdüğü anlaşılmaktadır.

Örnekte gösterilen yapraklar, tohumları kozalaklardan değil, çiçeklerden elde edilen ağaçlara aittir. Bu tür ağaçlara genellikle **"geniş yapraklı ağaçlar"** denir. Bazılarının odunları yumuşak olduğu halde bunlar **sert odunlu ağaçlar** nitelemesi ile de tanınır.

Çoğu geniş yapraklı ağaçlar bir çok kozalaklı ağaçtan farklı olarak sonbaharda yapraklarını dökerler ve ilkbaharda yeniden yaprak verirler. Kış boyunca dalları çıplak kalır. Sonbaharda yapraklarını döken ağaçlara **deciduous** (Geçiciler) denir. Bu ad, Lâtince'de **düşmek, bozulmak** anlamına gelir.

Kurala göre, bu kategorideki ağaçların yaprakları sonbaharda renk değiştirir. Eğer kışları soğuk olan bölgelerde yaşıyorlarsa, yapraklarını dökmeleri, geniş yapraklı ağaçların işini bir bakıma kolaylaştırır. Çam yapraklarının içindeki koruyucu maddeler, geniş yapraklı ağaçların ince yaprak hücrelerindeki koruyucu maddelerden daha niteliklidir. Fakat kışları çok soğuk olmayan bölgelerde geniş yapraklı ağaçlar da sürekli yeşil kalabilirler. Batı ve Güney Avrupa'da büyüyen **Çoban Püskülü** buna iyi bir örnektir.

Ginkgo (**Süs Ağacı**) günümüzde yaşayan ağaçlar arasında kendine özgü bir yeri olan bir ağaçtır. Tohum bitkisidir. Fakat ne Akağaç, ne Meşe, ne Çam, ne de Selvi gibi bir çiçekli bitki değildir. O bir **Gymnosperm**'dir. (Kabuksuz tohumlu bitki).

Çamlarla çok yakın akrabadır. Ne var ki, bu akrabalığa karşılık, bütünüyle kendine özgü bir grubu oluşturur.

Ginkgo'nun genel adı **Baldırıkara ağacı**'dır. (Eğreltiotu). Bu ağacın yaprakları Eğreltiotu ağacının yaprakları biçimindedir. Ağaç, dolgunca tohumlar verir. Ginkgo adı, Çinceden gelmektedir. **Gümüş kayısı** anlamındadır. Tohumlarının gümüşümsü parlaklığı vardır. Ginkgo'nun **"ördek ayağı"** anlamına gelen ve Çinliler tarafından takılmış çok eski bir başka adı daha vardır. Bu ad da yapraklarının biçiminden kaynaklanmaktadır.

Ginkgo, yaşayan bir fosildir. Hemen hemen 200 milyon yıldan beri değişmeden kalmıştır. Dinazorların ilk günlerinde ve

Bu Ansiklopedi TÜRK TİCARET BANKASI'nın çocuklarımıza bir kültür hizmetidir

çiçekli bitkilerden çok önce, dünyanın bir çok yerinde Ginkgo'lar büyümüştür. Bu ağaçlar, Avrupa'da, Kuzey Amerika ve Asya'da yetiştiler. Günümüzde her yerde görülmektedir. Fakat, çöllerde ortadan kaybolmuştur. Yüzyıllardan beri Uzakdoğu'da Budist tapınaklarının çevrelerini kuşatan bahçelerde ekilmiş ve büyütülmüşlerdir.

Doğu'da bulunmamış insanlar da Ginkgo ağacını tanır. Bu ağaç dünyanın başka bölgelerinde, özellikle büyük kent caddeleri boyunca ve parklarda yetiştirilir. Hastalıklara, kuraklığa ve kentin dumanlı havasına karşı dirençli olduklarından çok yaygındırlar. Ne var ki, Ginkgo'lar asla görkemli ve çekici bitkiler değildir. Bu açıdan bir Akağaç, Meşe ya da Karaağaçla karşılaştırılamazlar.

Binlerce cins ağaç vardır. Bazıları, Ginkgo'lar gibi çok ender bulunan cinslerdir. Ama bunları tek tek ayırıp anlatmak kolay değildir. Bir ağacın görünüşü, biçimi onu anlatıp açıklamada yardımcı olur. Sözgelişi, vazo biçimindeki Karaağaç, zarif, ince sarkık dallı söğütten ya da yuvarlak kafalı adi meşeden çok farklıdır. Dişibudağın dairesel tacı ya da huş ağacının ince, uzun üçgeni, onların hemen bir bakışta ayırd edilmelerini sağlar. Eğer ağaç, yaprak dökenlerdense onun kışın aldığı biçime dikkat edin yeter.

Bazan da ağacın dallarına bakılarak bir ayırıma gidilir. Sözgelişi, **Douglas Köknarı**'na bakın: Dalları toprağa o kadar yakındır ki, gövdesi görünmez. Karaağacın dalları ise, topraktan metrelerce yukarıdadır. Karaağacın dalları yukarı dönüktür. Köknarınkiler hemen hemen yataydır. Bazı ağaçların da tıpkı salkım söğütlerinki gibi sarkan dalları vardır.

Avrupa'da yetişen Karaağaç

Rododendron

Çoban Püskülü

Kayın ağacı

Yapraklar kuşkusuz, ağaç cinslerinin belirlenmesinde çok işe yararlar. Her tür ağacın ayrı biçimde yaprağı vardır. Bazı yapraklar dar, bazıları enli olur. Bazılarının yaprakları da çok geniştir. Bazılarının yaprak uçları ve kenarları düz, bazılarının testere gibi tırtıklı, bazılarının da yuvarlaktır.

Örnekte yaprakları gösterilen Karaağaç

Bu Ansiklopedi TÜRK TİCARET BANKASI'nın çocuklarımıza bir kültür hizmetidir

ve Kayınağacının, testere dişli yaprakları vardır. Çobanpüskülü'nün yaprakları ovaldir (yuvarlakçadır) ve bu ovalliği keskin sivri bir uçta sonlanır. Azalya'ya benzeyen bir çiçek olan Rhododendron'un yuvarlak olmayan düz kenarlı yaprakları vardır.

Bazı tür ağaçların aynı gövde üstünde değişik biçimde yaprakları olur. Sasafras ağacı genellikle Kuzey Amerika'da bulunur ve çok çeşitli biçimde yaprakları vardır. Bazı Sasafras yapraklarının her iki kenarı da yuvarlaktır, bazılarının ise bir kenarı yuvarlaktır. Bazı yapraklarının ise hiç yuvarlaklığı yoktur. Dut ağaçlarının da çok farklı biçimlerde olan yaprakları vardır. Ağacın yaprakları böyle çok farklı olduğu zaman, onun kimliğini belirlemek genellikle çok zor olur.

Ağaçlar Ve Yapraklar

Örneklerde farklı ağaçların biribirlerinden farklı özellikler taşıyan yaprakları gösterilmiştir. Bu örneklere bakarak, yaprakları tanımanın farklı ağaçları belirlemede ne kadar işe yarayacağını bir kez daha sezebilirsiniz.

Salkımlı çam yaprağı dışında, öteki yapraklardan hangisinin "**tek yaprak**" olduğunu bulmakta şaşırabilirsiniz. Örnektekilerden üç tanesi **bileşik yaprak**'tır. Bunlar, ayrı ayrı yapraklardan oluşmuşlardır. **Cennet Ağacı, Atkestanesi** ve **Cootamundra**

Bu Ansiklopedi TÜRK TİCARET BANKASI'nın çocuklarımıza bir kültür hizmetidir

(Katamundra) ağacının yaprakları böyledir. Üçüncü ağacın bileşik yaprakları, daha küçük bileşik yapraklara bölünmüştür.

Cennet ağacı ve Atkestanesi ağacı yapraklarının her ikisi de bileşik yaprak oldukları halde aynı biçimde bölümlere ayrılmamışlardır. Atkestanesinin yaprakları avúç içinden çıkmış parmaklar gibidir. Cennet ağacının bileşik yaprakları ise, bir sap üstüne dizilmiş başka küçük yapraklardan oluşur. Bu diziliş, daha çok insana kuştüyünü anımsatır. Atkestanesi yaprakları için **"palmiye gibi"**, Cennet ağacı yaprakları içinse **"tüy gibi düzenlenmiş"** nitelemesi kullanılır.

Çeşitli cins yaprakların su taşıyan boruları ya da damarları çeşitli görünümler ve kalıplar meydana getirir. İğne gibi olan çam yapraklarının damarları görünmez.

Yaprak Dizilişleri

Fakat ister tüy gibi sıralanmış, isterse palmiyemsi bir düzenleme içinde olsun, tüm geniş yapraklı ağaçların yaprak damarları çok açık seçik görünürler. Meşe yaprağı, palmiyemsi bir bileşik yapraktır. Örnekte gösterilmiş bütün öteki yapraklar tüy ibi dizilmiş bileşik yapraklardandır.

Yaprağın sapına **petiole** denir. Çoğu yaprak sapları biribirini izleyecek biçimde dizilmişlerdir.

Ağaç Kabukları

Kaba tüylü Amerikan cevizağacı | Elma ağacı | Kayın ağacı

Çeşitli ağaçların yaprakları dalları üstünde çeşitli biçimlerde dizilmişlerdir. Gördüğünüz gibi çamların, iğnemsi yaprakları salkım biçiminde bir araya gelmiştir. Farklı çamların salkımlarında biribirinden farklı sayıda yaprak vardır. Bazıların beş, bazılarının üç, bazılarının iki iğneden oluşan salkımı olur. **Pinonçamı**'nın yaprak salkımı, birden beşe kadar değişir.

Sert odunlu ağaçların yaprakları ve bu yaprakların dallardaki sıralanışı üç ayrı grupta örneklenmiştir.

Meşenin yaprakları, dalları üstünde karşılıklı yer alır. Bütün meşe türlerinde yaprakların bu karşılıklı yerleşme düzeni görülür. Dışbudak da öyledir.

Bu Ansiklopedi TÜRK TİCARET BANKASI'nın çocuklarımıza bir kültür hizmetidir

(Katamundra) ağacının yaprakları böyledir. Üçüncü ağacın bileşik yaprakları, daha küçük bileşik yapraklara bölünmüştür.

Cennet ağacı ve Atkestanesi ağacı yapraklarının her ikisi de bileşik yaprak oldukları halde aynı biçimde bölümlere ayrılmamışlardır. Atkestanesinin yaprakları avúç içinden çıkmış parmaklar gibidir. Cennet ağacının bileşik yaprakları ise, bir sap üstüne dizilmiş başka küçük yapraklardan oluşur. Bu diziliş, daha çok insana kuştüyünü anımsatır. Atkestanesi yaprakları için **"palmiye gibi"**, Cennet ağacı yaprakları içinse **"tüy gibi düzenlenmiş"** nitelemesi kullanılır.

Çeşitli cins yaprakların su taşıyan boruları ya da damarları çeşitli görünümler ve kalıplar meydana getirir. İğne gibi olan çam yapraklarının damarları görünmez.

Yaprak Dizilişleri

Fakat ister tüy gibi sıralanmış, isterse palmiyemsi bir düzenleme içinde olsun, tüm geniş yapraklı ağaçların yaprak damarları çok açık seçik görünürler. Meşe yaprağı, palmiyemsi bir bileşik yapraktır. Örnekte gösterilmiş bütün öteki yapraklar tüy ibi dizilmiş bileşik yapraklardandır.

Yaprağın sapına **petiole** denir. Çoğu yaprak sapları biribirini izleyecek biçimde dizilmişlerdir.

Ağaç Kabukları

Çeşitli ağaçların yaprakları dalları üstünde çeşitli biçimlerde dizilmişlerdir. Gördüğünüz gibi çamların, iğnemsi yaprakları salkım biçiminde bir araya gelmiştir. Farklı çamların salkımlarında biribirinden farklı sayıda yaprak vardır. Bazıların beş, bazılarının üç, bazılarının iki iğneden oluşan salkımı olur. **Pinonçamı**'nın yaprak salkımı, birden beşe kadar değişir.

Sert odunlu ağaçların yaprakları ve bu yaprakların dallardaki sıralanışı üç ayrı grupta örneklenmiştir.

Meşenin yaprakları, dalları üstünde karşılıklı yer alır. Bütün meşe türlerinde yaprakların bu karşılıklı yerleşme düzeni görülür. Dışbudak da öyledir.

Bu Ansiklopedi TÜRK TİCARET BANKASI'nın çocuklarımıza bir kültür hizmetidir

Kurtyemez ağacının yaprakları, dalların üstünden üçlü olarak çıkarlar. Başka bir anlatımla dalın üstünden üç yaprak birden aynı noktadan çıkmış gibi görünür. Bu dizilişe **halka diziliş** denir.

Karağacın yaprak yerleşim düzeni, en çok rastlanılanıdır. Onun yaprakları bir keresinde dalın bir yanından, öteki keresinde dalın öteki yanından gelir. Başka bir anlatımla "değişken" bir diziliş gösterirler.

Bazı yapraklar düz ve parlaktır. **Pırnal Meşesi** ve **Manolya**, buna güzel bir örnektir. Bazı yaprakların görünümü oldukça kaba olur. Bazıları tüylü ya da havlıdır. Yapraklarının altı ince beyaz tüylerle kaplı olan Akkavak, bu sonuncu kategoriye girer. Rüzgâr, kavak yapraklarını hışırdattığı zaman bu tüylerden gelen beyazlık açıkça görünür.

Bazı ağaçların yaprakları giderek kendilerini değiştirirler. Sözgelişi, alıç ağacının yaprak filizleri sonradan boynuza dönüşür. Bir alıç ağacını tanımlamak istiyorsanız, önce onun boynuzlarından söz açın. Keçi boynuzu ve akasya ağacı da boynuzludur.

Ağaçlar yapraksız olduğu zaman, sürgünlerine bakarak onları tanımaya çalışırız. Belirli mevsimlerde yaprak döken ağaçlar, yaz sonlarına doğru sürgün verirler. Bazıları çiçek, bazıları da yaprak sürgünüdür. Ama genellikle çoğu yaprak sürgünü olur.

Bu sürgünlerin içindeki küçük yaprak ve çiçekler, tomurcukların içinde kış soğuğundan iyi korunurlar. Örneklerden de göreceğiniz gibi, her ağacın sürgünü biribirinden farklı biçimlerdedir.

Bir yaprak düştüğü zaman dal üstünde bir iz bırakır. Bazı yaprakların bıraktığı iz, ötekilerden daha geniştir. Her ağacın yaprak izi de ötekinden değişik olur.

Adi meşe ve yaprağı

Çiçek açmış Kiraz ağacı

Lâle ağacı

Nane ağacı

Sarısalkım

Çiçek açmış Kiraz ağacı

Lâle ağacı

Nane ağacı

Sarısalkım

Şişe fırçası

Alıç (Akdiken)

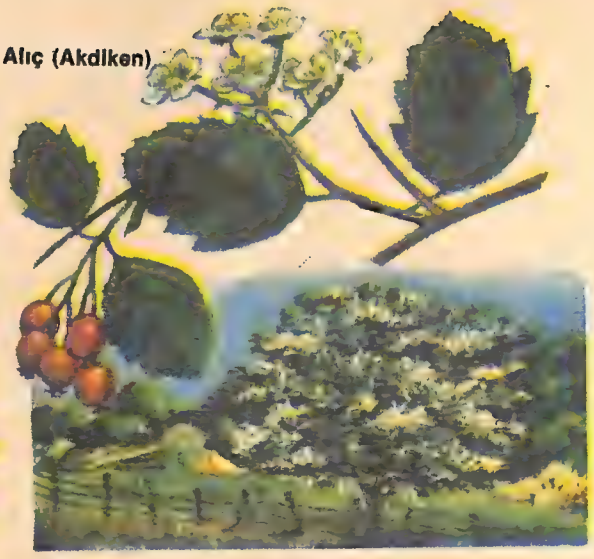

İzler Konusu...

Çeşitli ağaçların yaprak izleri de değişik değişiktir. Ağaçların sürgün resimlerinde de yaprak izleri görülmektedir. Özellikle Atkestanesine ait örnekte yaprak izinin at nalı biçiminde olduğu çok açık olarak bellidir.

Bir çok kişi, özellikle kış aylarında ağaçların kabuklarına bakarak cinslerinin ne olduğunu söyleyebilir. Örnekte gösterilmiş üç tür ağaç kabuğunun ne kadar farklı olduğuna bir kez daha dikkat edin. Çoğu ağacın **Kayınağacı** kadar düzgün kabuğu olmaz. Buna karşılık, pek çoğunun da **Amerikan Cevizi**'ninki kadar kaba tüylü kabuğu yoktur. Bir çok ağacın kabuğu, daha çok elma ağacının kabuğu gibidir. Fakat kabuk üstündeki kabarıklıklar bir türden ötekine değişir.

Kabuk renkleri de farklı farklı olur. Grimsi kahverengi, çok görülen bir kabuk rengidir. Bazı ağaç kabukları ise, kırmızımsı kahverengi ve kimisi de açık gridir. Gümüş **Huş** ağacının kabukları beyazdır.

Bütün çamların kozalakları vardır ve bu kozalaklar, onların hangi türden olduğunu tanımlamada çok işe yarar. Bir gruptaki ayrı tür çamlar nasıl ayrı özellikler gösteriyorsa, kozalakları da öyle ayrı özellikler gösterir. Örneğin **Şeker Çamı**'nın kozalağı genellikle —yaklaşık 60 santim— uzun olduğu halde, **Skoç Çamı**'nınki ovaldir. Örnekte gösterilen kozalaklardan iki tanesi tamamen açılmıştır, yani tohumları düşmüştür. Köknarın ve Karaçamın kozalakları dimdiktir. Ladininkiler aşağıya sarkar. Uzun çamların kozalakları çoğunlukla aşağıya sarkar, kısa ve geniş olanlarınki ise, dik durur.

Hindistan cevizi ağacı ve çiçekleri

Bu Ansiklopedi TÜRK TİCARET BANKASI'nın çocuklarımıza bir kültür hizmetidir

Banyan ağacı

Sert odunlu ağaçların ilkbaharda açan çiçekleri de ağaçlar arasındaki farkları belirlemede kolaylık sağlar.

Ağaçların yıl içinde verdiği meyvalar ya da tohumlar da onları iyi tanıyanlar için âdeta birer etiket gibidirler. Örneğin, **Meşe palamudu**, yalnız meşe ağacında yetişir ve her meşe türünün kendine özgü biçim ve ölçülerde palamudu olur. Örnekte gösterilen bu değişik palamutların biribirinden ne kadar da farklı kapsülleri olduğuna bir kez daha dikkat ediniz.

Çiçekli bitkiler grubuna giren pek çok geniş yapraklı ağacın ve **angiosperm**'lerin (tohumu zar içinde bulunan bitkilerin) çiçekleri genellikle dikkate değer çiçekler değildir. Hiç kimse Ceviz, Akağaç ya da Meşe ağacının çiçeklerini buket yapmak için toplamaz. Buna karşın bazı ağaçların geniş ve gösterişli çiçekleri vardır. Örnekte gösterilen altı, sert odunlu ağacın çiçekleri böyledir. Bunlar genellikle süs bitkisi olarak yetiştirilirler.

Meyvaları için yetiştirilen çoğu ağaç da oldukça gösterişli biçimde çiçek açar. Hiç bir çiçek bahçesi, baştan başa çiçek açmış bir elma bahçesi kadar güzel ve büyüleyici olamaz.

Tek Çenekliler Ve...

Hangi nedenlerden ötürü, tek çenekli bitkilere göre çift çenekli bitkilerde neden daha fazla ağaç türü elde edildiğini kimse bilememektedir. Buna karşılık tek çeneklilerde çok geniş bir ağaç ailesi bulunmaktadır. Bu aile, **Palmiyeler**'dir. Binden fazla hatta binlerce palmiye türü vardır. Tropik ülkelerin insanları için bu ağaçlar, olağanüstü önemlidir. Onlar palmiyelerin hem gölgesinden yararlanırlar, hem de meyvalarını besin ve içki olarak değerlendirirler. Dokumada kul-

Bu Ansiklopedi TURK TICARET BANKASI'nın çocuklarımıza bir kültür hizmetidir

lanılan lifleri elde etmede, süs eşyası yapmada, yağ üretmede de palmiyelerden yararlanılır.

Hindistan cevizi hurması, sıcak deniz kıyılarının genel görünümünü süsleyen bir bitkidir. Bunlar, genellikle küçük adacıkların kıyılarında denize sarkarak büyürler. Çiçekleri küçüktür. Hindistan cevizi tüm tohumlu bitkiler içinde en büyük tohum verenidir.

Bazı küçük palmiyeler, ev bitkisi olarak da başarı ile büyütülebilmektedir. Bu nedenle iklimi soğuk olan yerlerde bile bahçelerde hurmalar görülebilir.

Hindistancevizi hurmasının çift çenekli bitkilerde ve çamlarda olduğu gibi sert odunsu dalları yoktur. Gövdesi daha çok mısır sapına benzer. Gövdesinde su taşıyan odunsu borularının arasında yumuşak, süngerimsi bir doku yer alır. Hurma ağacının kesitindeki halkaları sayarak yaşını belirlemek olanaksızdır. Çünkü, bu ağacın halkaları yoktur.

Banyan, çok dallı budaklı görünümüyle olağanüstü bir incir ağacıdır. Dıştan görünüşüne bakacak olursanız, sanki dallarının bir bölümü yerden bitmiş ve yukarı doğru tırmanmış ve sonra tekrar aşağı doğru sarkmıştır. Hindistan'daki ünlü bir banyan ağacı yaklaşık 9 dönümlük bir yer kaplamaktadır. Kalınlığı 60 santimden fazla olan 230 büyük ve 3000'den fazla da küçük gövdesi vardır.

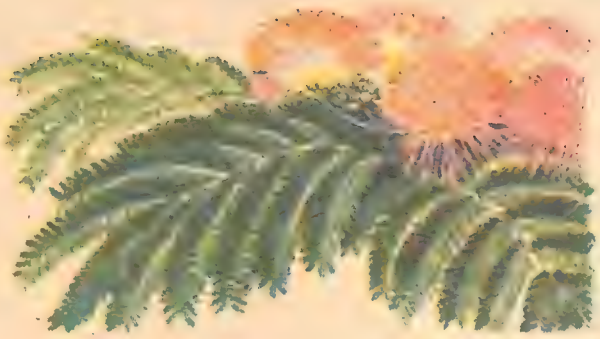

İpekağacı

Maymun bilmecesi

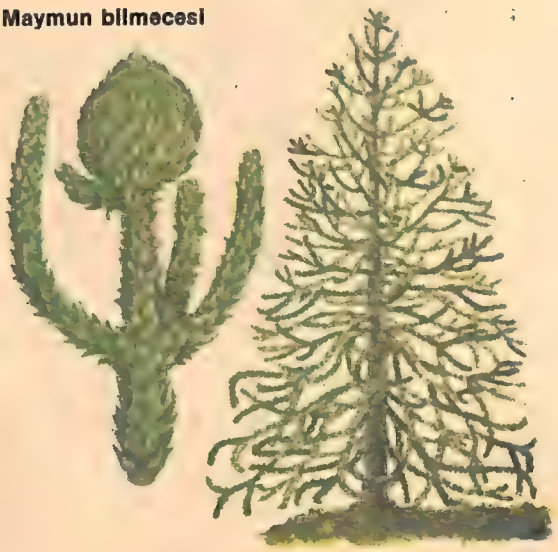

Şişe ağacı

Sucuk Ağacı

Bu Ansiklopedi TÜRK TİCARET BANKASI'nın çocuklarımıza bir kültür hizmetidir

Hastalık Bakterileri

Tipoid

Difteri

Dizanteri

Güney Asya'daki Gümüş Ağacı'nın örneklerden de göreceğiniz gibi. çift çift dizilmiş bileşik yaprakları ve pembe çiçekleri vardır. Süs bitkisi olarak kullanılır. Yapraklarının biçiminden de küskün otuna akraba olduğu kestirilebilir.

Bir araucaria olan "Maymun Bilmecesi" ağacı ya da Şili Çamı, bir kozalaklı ağaçtır. Ama gerçek bir çam değildir. Dallarının eğilişi, maymun kuyruğunu hatırlatır.

Afrika'nın "Sucuk Ağacı", yine bir Afrika bitkisi olan Kurtyemez Ağacı ile akrabadır. Ona, sucuk biçimindeki meyvalarından ötürü bu ad verilmiştir.

Şişe ağacı, şişeye benzeyen gövdesi nedeniyle bu adı almıştır. Bu ağaç, Avustralya'nın otlaklarında büyür. Gövdesi bir su deposu gibi iş görür. Kurak dönemlerde, gövdesinde depolanmış su sayesinde varlığını sürdürür.

Hiç kuşkusuz bütün ağaç cinslerinin düşmanları vardır. Ormanlarda, parklarda ve kentlerin caddelerini gölgeleyen ağaçlarda sayısız böcek yaşar. Aynı zamanda pek çok çeşit ağaç hastalığı da vardır.

Duman da ağaçlar için bir düşmandır. Pek çok cins ağaç, kentlerin isli havasına dayanamaz.

Yangın ise, ormanların en kötü düşmanıdır. Dikkatsizlik sonucu başlayan bir yangın bazen yüzlerce hektar koruyu bir anda yok eder. Oysa, bir ormanın oluşması yıllar hatta yüzyıllar alır. Orman yangınının bir kötü sonucu da, orada uzun süre ağaç bitemeyecek biçimde toprağın yapısının bozulmasıdır.

Ağaçlar, kasabalara ve kentlere güzellik katarlar. Fakat evlerimizin çevresine ve caddelere dikeceğimiz ağaçları seçmek de kolay değildir. Sürekli özen ve incelikli bir bakım isteyen, böceklerin saldırısına uğraması olasılığı güçlü olan ve kolay hastalanan bir ağaç iyi bir seçenek değildir. Çevremize dikeceğimiz ağaç, ne kısa ömürlü olmalıdır ne de fırtınalarda çabucak kırılacak türden gevrek odunlu...

Bazı ağaçlar kent caddeleri için uygun değildir. Çok kök yaptıkları için kanalizasyonları tıkarlar. Bazıları da hoş olmayan kokular yayarlar. Bazılarının altlarındaki toprağa döktüğü çiçekler, meyvalar ve tohumlar biraz aşırı çöp yaratır.

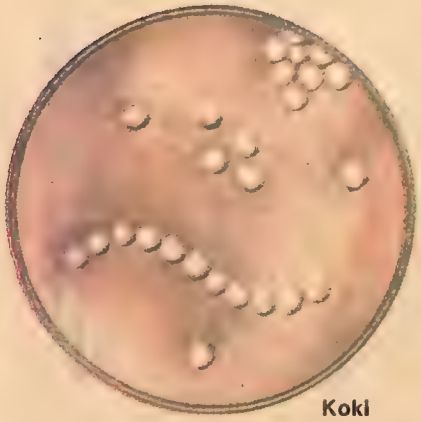

Koki

Basil

Spirilla

Bu Ansiklopedi TÜRK TİCARET BANKASI'nın çocuklarımıza bir kültür hizmetidir

Yonca üstündeki bakteri düğümleri

Şehir ağaçlandırmasında kullanılabilecek pek çok çeşit ağaç vardır. Ama yine de bu işi yapmadan önce sorulması ve karşılığı bulunması gereken bir çok soru olacaktır. Dünyanın kurak bölgeleri dışında pek çok ağaç dikildiği yere kolayca uyum sağlar.

Bakteriler Ve Nemli (Yapışkan) Küfler

Koki (Cocci) gibi bazı bakteriler, küçük top gibidirler. Bazıları, sözgelişi basiller (oacilli) çubuk biçimindedir. Spirilla'lar

Yapışkan küf

Maya Bitkileri

bükülmüş gibidirler. Bir bakteri saçaklı kamçısı olduğunda çevresinde yüzemez.

Hemen hemen her yerde bakterilerin bir ya da bir çok çeşidi bulunur. Bakteriler, soluk aldığımız havada, yediğimiz gıdada, içtiğimiz suda varlıklarını sürdürür ve beslenirler. İnsan vücudunun ve hayvan vücutlarının içindedirler.

Her santimetre karede milyonlarca bakteri bulunur.

Bu küçük tek hücreli organizmalar, çok kolay bir biçimde çoğalırlar. Biri belli bir büyüklüğe ulaşır ulaşmaz hemen iki parçaya bölünür.

Bazı bakteriler, hastalıklara neden olurlar. Bazıları da sütün **ekşimesine**, meyva ve sebzelerin çürümesine neden olurlar. Aslında organik maddelerin bozulup yok olmasının temel mekanizması buraya dayanır. Bakteriler, bitkilerin ve hayvanların yaşamında çok önemli ve vazgeçilmez bir role sahiptirler...

Bir çok önemli ve yararlı bakteri, toprakta ve yonca gibi bitkilerin köklerinde yaşar. Nitrojen üreten bu bakteriler, havadan nitrojen alarak yeşil bitkilerin kullanabilecekleri bileşikler meydana getirirler. Bu da

Buğday pasının yaşam öyküsü
yaşam hikâyesi

Bu Ansiklopedi TÜRK TİCARET BANKASI'nın çocuklarımıza bir kültür hizmetidir

toprağın verimli ve bereketli olmasını sağlar.

Yapışkan küfün ilk yaşam hikâyesi protoplazma damlacığı olan bir kaygan hayvancıkla başlar. Sonradan sporlar geliştirilmiştir. Rüzgârla küçük sporlar etrafa saçılmış ve her bir spordan tekrar yapışkan küfler oluşmuştur.

Yapışkan küf sporlarını koruyan **kapsül**'ler, hem biçim hem de renk bakımından çok farklı olurlar.

Bazı küflerin spor kutuları sapsızdır. Onun için örneklerde de görüldüğü gibi yukarı doğru duracaklarına yatay uzanırlar.

Küfler uzun uzun incelemeye değecek kadar şaşırtıcı ve eğlendiricidirler. Bilim adamları, bu hayvanımsı aşamayı izleyerek, protoplazmaya ait çok şey öğrenmişlerdir.

Bununla birlikte bu garip bitki-hayvanları, bakterilerden çok çok daha az önemlidir.

Siyah yiyecek küfü

Yeşil Olmayan Bitkiler

Binlerce cins bitkiden dörtte üçü yeşildir. Bunlar, klorofillerin yardımıyla muhtaç oldukları besinleri üretebilirler. Bitki dünyasının klorofilsiz öteki bitkileri ise, kendileri için besin üretemezler.

Tıpkı hayvanlar gibi hazır yapılmış besinlere gereksinimleri vardır.

Bazı yeşil olmayan bitkiler, **besinlerini** başka canlı bitkilerden ya da hayvanlardan alırlar. Geri kalan bölümü ise, ölü bitkilerden ya da hayvanlardan, un, şeker, deri gibi bitki ve hayvan ürünlerinden yararlanırlar.

Besinlerini kendileri üretmeyip, hazır yapılmış olarak sağlayan bitkilere genellikle **bağımlı** bitki adı verilir. Çürümüş bitkisel organizmalarla beslenen bu bağımlı bitkilerden her yüz tanesinin 99'u mantardır.

Bira mayası tek hücreli bir mantardır. Bakterilerden daha büyükçedirler. Ama, mikroskopsuz görülemeyecek kadar da küçüktürler.

Bira mayası, besin açısından şekere bağımlıdır. Şeker erimiş olmalıdır. Bira mayası, şekeri kullanınca, karbondioksit ve alkol elde edilir. Bira mayasının şeker eriyiğinde kendine besin sağladığı sürece, **ekşime** ya da **mayalanma** adını veririz. Aslında bitki olan bu küçücük yaratıklar, tıpkı bakteriler gibi havada ve her yerde bulunurlar. Herhangi bir üstü açık bırakılmış meyva suyuna ya da eriyiğine kondukları zaman orada büyümeye ve çoğalmaya başlarlar. Havada bulunan maya bitkileri vahşidir.

Leylâk küfü

Kâğıt üstündeki küf

Bu Ansiklopedi TÜRK TİCARET BANKASI'nın çocuklarımıza bir kültür hizmetidir

Kurultaya çağrı gènelgesi, sivil ve askerî makamlara ve İstanbul'da bulunan kimi kişilere kapalı (şifreli) olarak gönderildi.

Yurtseverliklerinden kuşku duymadığım bu kişilere, ayrıca bir de genelge niteliğinde mektup yazdım.

Bu mektupta söylediğim önemli noktalar şunlardı:

1— Yalnız mitingler ve gösteriler, büyük amaçları hiçbir zaman gerçekleştiremez.

2— Bunlar ancak doğrudan doğruya ulusun bağrından doğan ortak güce dayanırsa kurtarıcı olur.

3— İstanbul'daki ulusal varlığa karşı olan akımlar, ulusal amaçları desteksiz bırakan siyasal propagandalar, acı olan durumu, daha da kötüleştirmektedir. Bunun cezasını yurdumuzun nasıl çektiğini görmekteyiz.

4— Artık İstanbul, Anadolu'ya egemen değil, ona bağlı olmak zorundadır.

5— Size düşen özveri pek büyüktür.

Kurultayı Engelleme çabaları

SİVAS'ta toplamayı kararlaştırdığımız kurultay, düşmanları ve İstanbul hükümetini telaşlandırdı. Bu nedenle hemen baltalamaya çalıştılar. Padişahın bu amaçla görevlendirdiği Ali Galip Bey'in, on kadar adamıyla Sivas'a geldiğini bildirdiler. Benim için, "hayın, baş kaldırmış, zararlı bir adam" diye söylentiler çıkartıldığını da öğrendim.

25 Haziran'a kadar Amasya'da kaldım.

26 Haziran 1919'da yaverim Cevat Abbas Bey'le, Sivas'a gitmek üzere yola çıktık. 27/28 Haziran gecesini Tokat'ta geçirdim. 27 Haziran'da Sivas'a hareket ettim.

Sivas'a vardığımızda, caddenin iki yanı büyük bir kalabalıkla dolmuştu. Askerî birlikler de tören duruşundaydı. Otomobilden inerek halkı ve askerî birlikleri selamladım.

Bu karşılama, halkın ve askerin bize olan güvenini belirtiyor, bozgunculara yüz verilmediğini gösteriyordu.

Doğruca Kolordu Komutanlığı'na giderek Ali Galip ve yardakçılarını çağırttım. Onlara ne yapmak istediğimi açıkladım. "Sizin amacınız nedir?" dedim. Bir şey diyemediler. Yalnız, Ali Galip, bana gizlice söyleyecekleri olduğunu söyleyerek, gece görüşme isteğinde bulundu. Kabul ettim. Gece yaptığımız görüşmede, Sivas'a bana hizmet etmek amacıyla gelmiş olduğunu bildirdi. Ortaya birtakım kanıtlar atarak beni inandırmaya çalıştı. Bu yalan sözlere, elbette inanmadım.

İstanbul Hükümetinin genelgesi

SİVAS'a geldiğim zaman bir başka engelleme olayını öğrendim. Bu, İstanbul Hükümeti tarafından yayınlanan bir genelgeydi. Genelgede, benim görevden alındığım, bu nedenle kimsenin benimle ilişki kurmaması, hiçbir isteğimin yerine getirilmemesi isteniyordu.

Öteki engellemeler gibi, buna da önem vermedim. Çünkü, ilişki kurduğum komutanlarımız ve öteki devlet görevlileri, İstanbul hükümetini de, beni de iyice tanıyorlardı. Kimin arkasından gidilmesi gerektiğini biliyorlardı.

Erzurum'a Gidiş

SİVAS'ta kurulan örgütler ve yapılacak işler hakkında gerekli yönergeleri verdikten sonra, hiç uyumadan geçen 27/28 Haziran gecesinin sabahında Erzurum'a doğru yola çıktım.

Bir haftalık sıkıntılı bir yolculuktan sonra, halkın ve askerin içten gelen gösterileri arasında 3 Temmuz 1919 günü Erzurum'a vardım. Gerekli önlemlerin alınması için komutanlara bir emir verdim.

Doğu İlleri Ulusal Hakları Savunma Derneği yöneticileri ile beni bekleyen öteki arkadaşlarla hemen görüşmelere başladım. Kendilerine yurdumuzun içinde bulunduğu genel ve özel durumu; tutulması zorunlu olan yolu anlattım.

En elverişsiz durumları, genel ve kişisel tehlikeleri, sırasına göre nelerin göze alınması zorunlu olacağını açıkladım. Dedim ki:

"Ulusal amaçlarla ortaya atılacakların yok edilmesini düşünenler bugün yalnız Saray, İstanbul Hükümeti ve yabancılardır. Ama bütün halkın aldatılabileceğini ve bize karşı çevrilebileceğini de düşünmek gerekir. *Önder olacakların, her ne olursa olsun, tutulan yoldan dönmemeleri, yurtta barınabilecekleri son noktada, son soluklarını verinceye değin, amaç uğrunda özveriyi sürdüreceklerine işin başında karar vermeleri gerekir. Yüreklerinde bu gücü duymayanların işe girişmemeleri daha iyi olur. Çünkü böyle bir durumda, hem kendilerini, hem de ulusu aldatmış olurlar.*

Bir de, söz konusu görev, resmî makam ve üniformaya sığınarak el altından yapılamaz. Böyle bir tutum, bir ölçüye değin yürüyebilir. Ama, artık o dönem geçmiştir. Açıkça ortaya çıkmak ve ulusun hakları adına yüksek sesle bağırmak; bütün ulusun, bu sese katılmasını sağlamak gerekir.

Benim, İstanbul hükümetince görevden çıkarıldığım ve her türlü sonuçla karşı karşıya bulunduğum kuşku götürmez. Benimle açıkça işbirliği yapmak, o sonuçları şimdiden kabul etmek demektir. Bundan başka, söz konusu ettiğimiz durumun istediği adam, daha bir çok bakımlardan da, ille ben olabilecekmişim gibi bir iddia yoktur. Yalnız, her halde bu yurt çocuklarından birinin ortaya atılması zorunlu olmuştur. Benden başka bir arkadaş da düşünülebilir. Yeter ki o arkadaş, bugünkü durumun gerektirdiği yolda yürümeyi kabul etsin."

Bu arada padişah ve hükümet, aldatıcı telgraflarla, beni İstanbul'a döndürmeye çalışıyordu. Ben de onlara türlü karşılıklar veriyordum. Sonunda, dönmeyeceğimi anlayınca, *"Anadolu'da bir yerde otur; ama bir işe karışma"* demeye başladılar. Bütün söylenenleri geri çevirdim. Kendilerine, askerlik görevimden çekildiğimi bildirdim. Bu durumu, ayrıca bütün ulusa ve ordulara da duyurdum.

O günden sonra resmî görev ve yetkilerden ayrılmış oldum. Yalnız ulusun sevgisine, yiğitliğine güvenerek ve onun bitmez, uyarıcı ve yaratıcı kaynağından aydınlanıp güçlenerek vicdanımın gösterdiği yolda görevimi yapmaya devam ettim.

Askerlik görevimden çekildikten sonra, bütün Erzurum halkının bana gösterdiği güven ve yakınlığı burada açıkça anmayı bir ödev sayarım.

Erzurum Kurultayı (Kongresi)

KARARLAŞTIRDIĞIMIZ kurultay, on gün gecikmeyle, 23 Temmuz 1919 günü, gösterişsiz, sade bir şekilde, bir okul salonunda açıldı. İlk günü beni başkanlığa seçtiler.

Yaptığım açış konuşmasında, içinde bulunduğumuz durumu; kanlı ve kara tehlikeyi açıkladım. Tarihin, bir ulusun varlığını ve hakkını hiçbir zaman tanımazlıktan gelemeyeceğini, bunun için de yurdumuzu, ulusumuzu, kötüleyici yargıların yüzde yüz değerden düşeceğini söyledim. Daha sonra özetle dedim ki:

"Yurt ve ulusumuzun kutsal varlıkları kurtarılıp korunacaktır. Ulusal kuvvetlerimiz bunun hazırlığı içindedir. Ulusal akım, bütün yurdu bir elektrik ağı gibi sarmıştır. İşte bizi kurtaracak başlıca kuvvet, bu akımdan doğan yiğitlik ruhudur."

Konuşmamı sürdürerek, ulusal amaçlara ulaşmak için, elde edilen bazı bilgiler verdim. Ulusun alın yazısında sözünü yürütecek bir ulusal iradenin ancak Anadolu'dan doğabileceğini belirttim. Ulusal iradeye dayanan bir *Millet Meclisi* ve *Hükümeti*'nin kurulmasını ilk çalışma amacı olarak gösterdim.

Kurultay çalışmaları 14 gün sürdü. Bir çalışma tüzüğü hazırlandı. Tüzükteki ilkeler, bir bildiriyle kamuoyuna duyuruldu.

Alay ova yönünde uzaklaştı.

Albay, Mecham'ın, hükümet görevlisinin de bu sefere katılmasını emretti...

Sonunda, iki günlük yürüyüşten sonra, önde giden çavuş Bofort beklenen haberi getirdi.

KAMP YERLERİ SU KAYALIKLARIN ARKASI EN AZ BEŞ YÜZ KİŞİ VARLAR.

GÜZEL... BORU'DUR'LU ÇALSIN! YÜZBAŞI YORK DA RAPOR VERMEYE GELSİN!

Kalabalık süvari topluluğu güneşin altında durup beklemeye başladı.

ALAYI İKİYE BÖLÜP, İKİ BÖLÜK KUZEYE, İKİ BÖLÜK DOĞUYA GÖNDERMEYE KARAR VERDİM, BUNLAR SONRA COCİSE'İN KAMPINDA BULUŞACAKLAR.

SİZİN YERİNİZDE OLSAM BÖYLE YAPMAZDIM ALBAYIM... APAÇİLER KUZEYDE DE DOĞUDA DA DEĞİLLER...SİZ ASIL GÜNEYDEKİ TOZ BULUTUNA BAKIN...YERLİLER ORADALAR.

Yerliler gözükmekte gecikmezler.

Birliklere yaklaşmadan dururlar.

GÖRDÜNÜZ MÜ COLLYN, AİKESAY DA KABİLESİNİ ALIP GELMİŞ.

PİS BİR İŞ!

ALBAYIM BİZİM DÖRT KATIMIZ KADARLAR, GÖRÜŞELİM Mİ DÖĞÜŞELİM Mİ?

ÇABUK ETKİLENİYORSUNUZ YÜZBAŞI! COCİSE'E VERDİĞİNİZ SÖZÜ TUTABİLİRİZ GENE DE. ONA KENDİSİYLE KONUŞMAK İSTEDİĞİMİZİ SÖYLEYİN!

DEMİR YUMRUKLU ADAM

BERNARD PRINCE

1

BURASI ALMARALKEŞ KENTİNİN ALIŞVERİŞ MERKEZİ; KENTİN YEDİ KAPISINDAN ÜÇÜ DENİZE, DÖRDÜ GÖLE AÇILIR.

NEFİS BİR PARÇA KAPTAN! TAMBİR SANATÇI İŞİ! PAHALI DA DEĞİL...

BAK, BİR YANLIŞLIK OLMASIN...

BEN TURİST DEĞİLİM! NE ZAMAN "PAHALI DEĞİL" DENSE KIS KIS GÜLERİM. BU "PAHALI DEĞİL" DEDİĞİN ŞEY KAÇ DOLAR, ONU SÖYLE?

OTUZ?

BEŞ!

HADİ, YİRMİ OLSUN...

ON BEŞ! SON!

ZARARA SOKUYORSUN KAPTAN! AH! BENDEN EKMEK BEKLEYEN İKİ KARIM VE YEDİ ÇOCUĞUM OLMASAYDI...

EH İŞTE! YAZIK, DJİNN BURDA OLMALIYDI DA GÖRMELİYDİ. O YUMURCAK YAŞAMI ÖĞRENMELİ ARTIK! AH AH AH!

!?

$3

$3

● Türkiye'de yayın hakkı: Editions du Lombard/Milliyet Çocuk Dergisi (1981)

BARNEY! HEY! JORDAN! SENİ ARAMADIĞIM YER KALMADI...
OH! NE GÜZEL ŞEY. PARALARI BİTİRDİN HERHALDE.
NASIL?.. HA... BU MU?
YOK CANIM! PAZARLIK ETTİM! DENİZ KURTLARININ ESKİ NUMARALARINDAN EVLÂT! HER LİMANDA BİR DÜŞEŞ VURUR... TABİİ, İŞİNİ BİLECEKSİN...
BÖYLE ŞEYLERİ DE SENDEN BAŞKASI BULAMAZ! EMİNİM EŞİ BULUNMAZ HİNT KUMAŞIDIR!..
ŞEY... ELBETTE, ELBETTE!
PEKİ! BİR AN ÖNCE GİDELİM! ŞEY, BERNARD'DAN BİR HABER VAR MI? BİR MÜŞTERİDEN SÖZ EDİYORDU.
SANIYORUM KONTRAT YAPILDI... YAKINDA BİR YERE BİR TAŞIMA İŞİ... BAŞKA ŞEY BİLMİYORUM...
OH! BERNARD PRİNCE'E GÜVENİLİR. MUTLAKA İLGİNÇ BİR YÜKTÜR BU. ŞU YERLİ SANATÇILARIN YAPTIĞI GÜZEL ŞEYLER YA DA...
DJİNN! SEN DE GÖRDÜN MÜ?
!?
!?
2

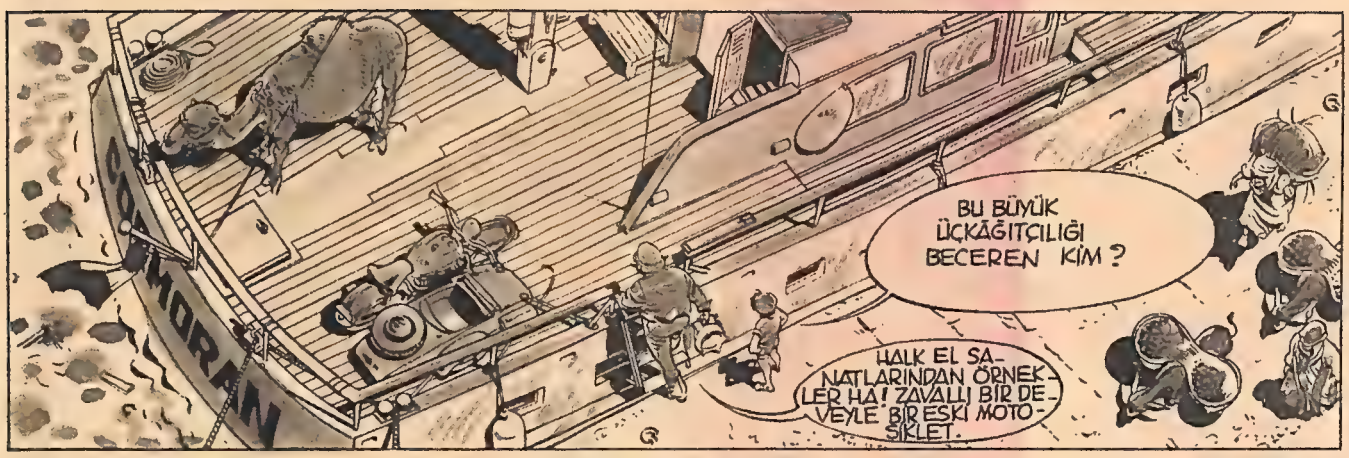
CORMORAN
BU BÜYÜK LÜÇKÂĞITÇILIĞI BECEREN KİM?
HALK EL SANATLARINDAN ÖRNEKLER HA! ZAVALLI BİR DEVEYLE BİR ESKİ MOTOSİKLET.

DJINN, YARDIM ET! GÜVERTEYİ TEMİZLEMEMİZ GEREK, BERNARD GELİP DE...

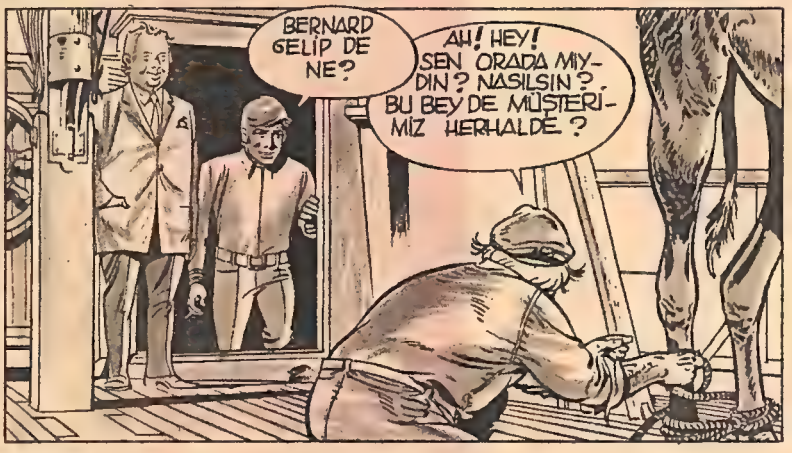
BERNARD GELİP DE NE?
AH! HEY! SEN ORADA MIYDIN? NASILSIN? BU BEY DE MÜŞTERİMİZ HERHALDE?

ÇOK MEMNUN OLDUM BAYIM, ÇOK!.. GÖRECEKSİNİZ, "CORMORAN" SİZİN DE HER YÖNDEN HOŞUNUZA GİDECEK... AMA HEMEN KARAR VERMEYİN... GÜVERTEYİ BİRAZ TEMİZLEYELİM, BİR DAKİKA...

EH, İŞTE BUNLAR DA ŞİMDİLİK BİZE EMANET... ŞEY, ZAVALLI BİR ADAM İŞTE, YARDIM ETMEDEN YAPAMADIM.

ÜZÜLMEYİN, HEMEN TEMİZLERİZ... BU ESKİLERİN SAHİBİ ŞİMDİ ONLARI ALDIRIR İSKELEYE...

O KADAR ACELESİ YOK BARNEY... SENİ BAY FERGUS MAC PHERSON'LA TANIŞTIRAYIM. YENİ İŞVERENİMİZ O OLACAK.

BAY MAC PHERSON DEVESİYLE MOTORUNA ÇOK ÖNEM VERİYOR, YOLCULUKTA BİZZAT İLGİLENİR-SEN...
TANIDIĞIMA ÇOK SEVİNDİM BAY JORDAN! BAKIYORUM ÇOK İYİ ORTAKLAR SEÇMİŞİM.

OLUMDOZUR... EVET GÖRÜYORUM... DENİZDEN BURAYA İKİ GÜN UZAKLIKTA DOĞUDA... HARİTADA LİMANA BENZER BİR ŞEY YOK.
HAYIR, BİLİNMEYEN BİR YER ORASI. ESKİ BİR BALIKÇI KÖYÜ. ÇOK ÇOK YÜZ KİŞİ OTURUYOR...
ANLIYORUM. BÜYÜK BİR MOTOSİKLET ENDÜSTRİSİ VE DEVECİLİK VAR HERHALDE? YOLCULUĞUNUZ NE...
BARNEY...
SİNİRLENMEYİN KAPTAN. BAY JORDAN EĞLENİYOR BİZİMLE. AMA BAZI AÇIKLAMALAR İSTEMEK DE HAKKI...
AH! DEMEK BİR AÇIKLAMASI VAR?
ULUSLARARASI BİR YARDIMLAŞMA ÖRGÜTÜNDENİM BAY JORDAN. BAŞKALARININ SİYASAL NEDENLERLE YA DA BAŞKA ENGELLERLE ULAŞAMADIĞI YERLERE KOŞUP, KURBANLARINA YARDIMA ÇALIŞIYORUZ.
İŞİNİZ BAŞINIZDAN AŞKIN OLMALI!
YAZIK Kİ, HAYIR! BELKİ SİZ DE BİLİYORSUNUZ BAY JORDAN, ÇOK ŞİDDETLİ BİR AYAKLANMA YÜZÜNDEN BU ÜLKENİN TAŞRA YÖRELERİNDE PEK ÇOK YER YAKILIP YIKILDI...
BİRBİRİNDEN UZAK BİR ÇOK KÖY, SAVAŞIN ZULMÜYLE KARŞI KARŞIYA... YANGINLAR, YOK ETMELER, SOYGUNLAR BU ONLARIN İÇ İŞLERİ BELKİ... ŞU AN KİM KARDA, KİM ZARARDA KESTİRMEK GÜÇ...
"CORMORAN" ZOR DURUMDA OLANLARA İLAÇ VE YİYECEK GÖTÜRECEK BARNEY, MOTORLA DEVE İSE ÇÖLLÜ AŞMAKTA GEREKECEK...
PEKİ! BU DA ÖBÜRLERİ GİBİ BİR İŞ. SÖZLEŞMEYİ KAÇ PARAYA BAĞLIYORUZ?
ONİKİ DOLARA BAY JORDAN! BAŞKA PARAMIZ YOK. AMA DURUMLUMUZ BAY PRINCE'İ YUMUŞATTI...
SÜRECEK...

OLDUKÇA DOĞRU...
EVET GÖRÜYORUM... DENİZDEN BURAYA İKİ GÜN UZAKLIKTA DOĞUDA... HARİTADA LİMANA BENZER BİR ŞEY YOK.
HAYIR, BİLİNMEYEN BİR YER ORASI. ESKİ BİR BALIKÇI KÖYÜ. ÇOK ÇOK YÜZ KİŞİ OTURUYOR...
ANLIYORUM. BÜYÜK BİR MOTOSİKLET ENDÜSTRİSİ VE DEVECİLİK VAR HERHALDE? YOLCULUĞUNUZ NE...
BARNEY...
SİNİRLENMEYİN KAPTAN. BAY JORDAN EĞLENİYOR BİZİMLE. AMA BAZI AÇIKLAMALAR İSTEMEK DE HAKKI...
AH! DEMEK BİR AÇIKLAMASI VAR?
ULUSLARARASI BİR YARDIMLAŞMA ÖRGÜTÜNDENİM BAY JORDAN. BAŞKALARININ SİYASAL NEDENLERLE YA DA BAŞKA ENGELLERLE ULAŞAMADIĞI YERLERE KOŞUP, KURBANLARINA YARDIMA ÇALIŞIYORUZ.
İŞİNİZ BAŞINIZDAN AŞKIN OLMALI!
YAZIK Kİ, HAYIR! BELKİ SİZ DE BİLİYORSUNUZ BAY JORDAN, ÇOK ŞİDDETLİ BİR AYAKLANMA YÜZÜNDEN BU ÜLKENİN TAŞRA YÖRELERİNDE PEK ÇOK YER YAKILIP YIKILDI...
BİRBİRİNDEN UZAK BİR ÇOK KÖY, SAVAŞIN ZULMÜYLE KARŞI KARŞIYA... YANGINLAR, YOK ETMELER, SOYGUNLAR BU ONLARIN İÇ İŞLERİ BELKİ... ŞU AN KİM KARDA, KİM ZARARDA KESTİRMEK GÜÇ...
"CORMORAN" ZOR DURUMDA OLANLARA İLAÇ VE YİYECEK GÖTÜRECEK BARNEY MOTORLA DEVE İSE ÇÖLÜ AŞMAKTA GEREKECEK...
PEKİ! BU DA ÖBÜRLERİ GİBİ BİR İŞ. SÖZLEŞMEYİ KAÇ PARAYA BAĞLIYORUZ?
ONİKİ DOLARA BAY JORDAN! BAŞKA PARAMIZ YOK. AMA DURUMLUMUZ BAY PRINCE!! YUMUŞATTI...
SÜRECEK...

HAYROLA MESTAN KARDEŞ! NE OLDU SANA BÖYLE?
SORMA MIRNAV, NELER NELER OLDU.

ÖNCE SAHİBİM BENİ BİR ÇUVALA KOYDU. SONRA DA ARABASINA ATLADIĞI GİBİ, BOŞ BİR ARSAYA BIRAKTI.

TAM NEREDE OLDUĞUMU ANLAMAYA ÇALIŞIYORDUM Kİ KÖPEKLER ÜZERİME SALDIRDILAR.

EVE DÖNERKEN AZ KALDI ARABALARIN ALTINDA KALIYORDUM.

VAPURLA KARŞIDAN KARŞIYA GEÇERKEN MİDEM BULANDI...

EVET SONRA?
SONRASI GÜÇ BELÂ EVE DÖNEBİLDİM. AMA ŞİMDİ SAHİBİMİN BENİ KARŞISINDA GÖRÜNCE, SURATININ ALACAĞI ŞEKLİ ÇOK MERAK EDİYORUM.

ERBAY TAYLAN'ın
Bir Hikâyesi

SEVGİ LÂLELERİ

Resimler: Gülçin Levent

KUŞKUSUZ, hepimiz pek çok masal dinlemişizdir; ama, ben bunlardan en güzelini biliyorum: Babaannemden çiçek bahçesinde dinlemiştim. Hiç unutmadım. Kendisi, sürekli çiçekleriyle uğraşırdı. En çok da lâlelere özen gösterirdi... O zaman ben sekiz-dokuz yaşlarındaydım. Diplerini kabartırken neden bunlara bu denli özen gösterdiğini sordum.

— Bunlar, "Sevgi Lâleleri" türünden, dedi. Onlara bu adı, kırk yıl uğraş verdikten sonra ilk kez yetiştirmeyi başaran Bilge İlteriş vermiş.

— Kırk yıl mı? dedim, şaşkınlıkla... Babaannem, bastonunu bir yana koydu; bir kütüğün üzerine ilişti ve başladı anlatmaya...

ESKİDEN, lâleler bu kadar güzel değilmiş. Buharalı Bilge, bahçesinde bunlara soy vermek için uğraşır dururmuş. Amma, ne uğraşma: Güneş fazla değdi mi, üstlerini tülbentle örter; dolunay ışığını iyice emsinler diye yanıbaşlarındaki çalıları bağlayarak açar; diplerine bal özü, çırpılmış yumurta sarısı, kısrak sütü dökermiş. Daha da bilemeyeceğim biçimde çabalar dururmuş....Otuz dokuz yıl boyunca sonuç alamayınca serçe parmağından damla damla kan vermeye başlamış. Kırk yıl dolunca lâleler birden tas gibi kocaman, kor gibi kıpkırmızı açmaya başlamışlar. Kokuları bir hoş, zambağa benziyor; samyeliyle dalga dalga taşınıyormuş. İlkin, konu komşu, sonra kenttekiler, daha sonra da öteki kentlerdekiler duymuşlar. Ünü, kıraçtaki anız yalımı gibi yayıldıkça yayılmış. Yolu düşenler, gelip bakıyor; hayran hayran izliyorlarmış. İranlı bir gezgin, "Şiraz'ın güllerindeki kırmızılığı da geçmiş canım," demekten kendini alamamış. Güzelliğe bir yaz boyu kanılamamış...

Sonbahar, geliyorum deyince, İlteriş Han, soğanıyla birlikte çıkararak birini kızına, ötekini oğluna, bir başkasını eşine vermiş. Onlar, binbir kıvançla hemen saksılarına dikmişler. Bir kaç kök de dostlarına vermiş. İsteyenlerden de esirgememiş. Varlıklı olanlar altın, orta halliler gümüş saksılara, yoksul olanlar kalaylı tencerelere dikmişler. Gözleri gibi bakmaya başlamışlar.

Bu arada, tatlılar tatlısı, dal yapılı, kaynak bakışlı, gelinlik Prenses Sencer oradan geçiyormuş. İlteriş'in içinden gelmiş, geri kalanları kökleyip kökleyip kucak dolusu, ona sunmuş...

BİR iki hafta geçtikten sonra Sencer Hatun, Çiçekçiyi görmüş:

— Lâleler soldu; bana gene onlardan versene, demiş. İlteriş, üzülmüş, içi kan ağlamış. Saygısından neden saksılatmadığını sormamış; ama, gene de geride kalan üç beş kökü vermeden edememiş... Yardımcılarından biri, yeni alınanlar için;

— Bunları saksılasak, diyecek olmuş.

— Aman canım, demiş Prenses; çiçek değil mi? Bana şimdiye dek o denli çiçek verildi ki... Bunlara özel özen neden? diye terslemiş. Yardımcı, öbürleri gibi değil, bunların sevgi lâleleri olduğunu söyleyemediği için çaresiz, baş eğerek geri geri çekilmiş. Doğal olarak onlar da bir zaman sonra solmuş, solunca da atılmış.

Sarayın bahçesinde, ayak altı olmayan bir köşede kök tutan çiçekler, sıradan lâleler olarak kendiliklerinden ertesi yıl ve daha sonraki yıllar açıp açıp solmuşlar. Yıllar yılları kovalamış ve aradan tam kırk tanesi geçmiş.

BULUT İLE LEYLEK

Bu bulut nereye giderse
Uykumda oraya giderim
Yağmur olur düşerim
Çocukların saçlarına

Bu leylek nereden gelirse
Oradan dönerim sabahları
Onun için böyle gülerim
Her sabah ekmeğe ve çaya

Bulut ve leylek her bahar
Götürür, getirir beni
Yaramazlık değil yaptıklarım
Kızmayın bana e mi...

SENNUR SEZER

YAZAR

1940 yılında Yozgat'ta doğdu. Hukuk Fakültesini bitirdikten sonra yurdun çeşitli yerlerinde yargıçlık yaptı. Şimdi, bu görevini Yargıtay'da sürdürmektedir.

Hukuk dalındaki inceleme ve araştırmalarıyla ortak yapım bir kitabının yanı sıra sanat dergilerinde öyküleri yayımlanmıştır.

HİÇ BİLİNMEZ Kİ...

Benim de inadına dolar gözlerim
Her ayrılışımda bu limandan
İşte bir ben kalmışım mendil sallayan
Doğduğum İstanbul kentine
Her bucağında gezer durur anılarım
Acılarım, çığlıklarım, kahkahalarım.

Gül yüzünle gül yüzüme
Seni bir daha göreyim şöyle uzaktan
Bilinmez ki bu ölümlü dünya
Hiç bilinmez ki...

MÜCAP OFLUOĞLU

BİR gün terastaki sallanır koltuğunda Sencer Hatun otururken kırk yıl öncesinde olduğu gibi üç lâle kocaman kocaman açmış; ama, bu kez renkleri Prenses'in saçları gibi bembeyazmış. Belli belirsiz kokularını duymuş. Birden anımsayarak ağır gözkapaklarını kaldırmaya çalışmış;

— Bana, İlteriş'i bulun! Gene o çiçeklerden getirsin, demiş. O sırada iki lâle daha açmış; fakat, bunların renkleri de simsiyahmış. Bir iki gün sonra, Prenses'in yataktan kalkmaya gücü yetmediğinde bir de altın gibi sarı bir lâle açmış. Sonra, bir tane de siyah.

O yıldan sonra, gene çiçekler yabanlaşmışlar; fakat, kırk yılda bir değişik renkte açmayı sürdürmüşler. Bir tanesi varmış ki, o rengini hiç değiştirmezmiş. Her zaman, aynı renkte açmış durmuş.

— Onun rengi neymiş? dedim.

Ninem, bastonuyla kırçıllı, tüm renkleri taşıyan az ötedeki birini gösterdi.

— Bunun daha güzeli, dedi: Adı da yalnguk!

Son sözcüğü anlayamamıştım. Ninem bastonuna dayanıp ayağa kalkarken;

— Anlamı, dedi; İnsanoğlu!

Bunlar, "Sevgi lâleleri" türünden, dedi, onlara bu adı...

BEKLERKEN

Postacı amca
Mektup getir
Mektup getir bana
Almanya'daki annemden,
babamdan
Özenle açayım onu
Duyayım annemin ellerinin
kokusunu
Postacı amca
Mektup getir bana
Görmüş gibi olayım
Almanya'daki annemle
babamın
Silik birer resme dönen
yüzlerini...

HÜSEYİN YURTTAŞ

ABeCe YAYINLARI
sunar:
ATATÜRK'TEN FIKRALAR
Kenan Akçay
ÇIKTI

Yeni Gazete

PAZARTESİ GÜNLERİ YAYIMLANIR

SAYI: 14

DÜNYADAN ● YURDUMUZDAN ● ÇEVREMİZDEN

ABeCe YAYINLARI
ATATÜRK ŞİİRLERİ
Emel Emin Atılgan
★
ÇIKTI

Dünya'nın en uzun tüneli Urfa'da yapılıyor!

İçinde tünelin bulunduğu «Aşağı Fırat Projesi»nin 1990 yılında tamamlanacağı açıklandı

İÇİNDE dünyanın en uzun tünelinin inşası da bulunan "Aşağı Fırat Projesi"nin 1990 yılında tamamlanacağı belirtildi.

Yapımına 1977 yılında başlanan projede 26 bin 400 metre uzunluğunda giriş tünelyle, 1600 metre uzunluğunda ulaşım tüneli bulunuyor. Devlet Su İşleri Tünel Kontrol Amiri Halil Altan, tünel çalışmalarının 1986 yılı sonuna doğru tamamlanacağını, Aşağı Fırat Projesi'nin ise 1990 yılında biteceğini belirtti. Bu arada tünel inşaatının zamanında bitirilebilmesi için en az 10 adet tünel açma makinesine ihtiyaç duyulduğu da yetkililerce vurgulandı. Proje 460 milyar liraya mal olacak.

Yedi metre 62 santim çapındaki tünel inşaatında 450 işçi çalışıyor. Tünel hafriyatından çıkan malzemeler ise Urfa'da yapımı sürdürülen çimento fabrikasında sürdürülen çimento fabrikasında hammadde olarak kullanılacak.

Aşağı Fırat Projesi tamamlandığında çok geniş bir alanın sulamadan yararlanacağı ve yörede toprak veriminin büyük ölçüde artacağı daha önce saptanmıştı. Türkiye'den sonra Irak topraklarını da sulayan Fırat nehri, bu projeden sonra ne durum alacak? Çünkü bir ara Irak, topraklarına akan suyun azalacağından endişe ederek, projeden vazgeçmemiz ya da ertelememiz koşuluyla bize petrol vermek istemiş, fakat bu istek geri çevrilmişti.

DÜNYA BANKASI DA PARASIZ KALDI

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER RAPORUNA GÖRE

YABANCILAR İÇİN DÜNYANIN EN UCUZ KENTİ VARŞOVA

Dünyanın en pahalı kenti ise İsveç'in başkenti Stockholm

BİRLEŞMİŞ Milletler Örgütü'nce yapılan bir araştırmaya göre, Polonya'nın başkenti Varşova, dünyanın en ucuz kentlerinden biri durumunda. Yapılan araştırmalara göre, bir Birleşmiş Milletler görevlisi, Varşova'da Amerika'nın New York kentinde yaşamak için gerekli olan paranın yalnızca yüzde 69'u ile rahatça geçinebiliyor.

Varşova'nın yanı sıra oldukça ucuza geçinilebilecek kentler ise şunlar: Çekoslovakya'nın Bratislava, Nikaragua'nın Managua, Butan'ın Thimphu, Belize'nin Belmopan kentleri. Arjantin'in başkenti Buenos Aires ise dünyanın en pahalı kenti unvanını koruyor. Bu kentte yaşamak için New York'daki harcamaya gerekli paranın 2 katından fazlası gerekiyor.

Öte yandan, Belçika'da yapılan bir araştırmaya göre, Avrupa'nın 12 büyük kentinde yaşamak, Amerika'nın en pahalı kenti New York'dan da daha pahalıya mal oluyor. Bu kentler pahalılık sırasına göre şunlar: Stockholm (İsveç), Oslo (Norveç), Brüksel (Belçika), Cenevre (İsviçre), Kopenhag (Danimarka), Lahey (Hollanda), Paris (Fransa), Viyana (Avusturya), Frankfurt (Almanya), Londra (İngiltere), Madrid (İspanya).

ULUSLARARASI Para Fonu'ndan sonra, Dünya Bankası'nın da parasız kaldığı bildirildi. Dünya Bankası Gelişme Politikası Direktörü **Bevan Waide,** Dünya Bankası'nın başlıca para kaynağı olan Uluslararası Gelişme Birliği'nin parasızlık nedeniyle Nisan ayı başından itibaren çalışmalarını durdurduğunu söyledi.

Waide, ABD'nin Dünya Bankası'na para vermekten çekindiğini, para bulmakta faizlerin yüksekliği nedeniyle sıkıntı çektiklerini söyledi. **Waide,** Çin'in üyeliğinden sonra bu ülkenin çok miktarda para istemesinin enflasyonun ve petrol bunalımının da bankayı olumsuz yönde etkilediğini, ellerinde şu anda ancak 40 milyar dolar stok bulunduğunu sözlerine ekledi.

●

Almanya'da gençliğin beşte biri kendisini «Vahşi» buluyor

ALMANYA'da yapılan bir araştırmaya göre 14-20 yaş grupları arasındaki gençlerin yüzde 22'si kendilerini vahşi ve saldırgan olarak değerlendirdikleri görüldü. Ünlü Stern dergisinde açıklanan araştırma sonuçları, 2171 genç arasında yapılan araştırmanın yüzde 57'nin de iyi idealler uğruna çalışmak istediğini ortaya koydu. Yüzde 22'nin dışında kalanların bir kısmı yüzde 46 kendilerini ılımlı, yüzde 22 tarafsız, ilgisiz ve yüzde 12'si de hiç bir ideali olmadığını belirtti.

Hayatta neye değer verilmeli sorusuna gençlerden yüzde 57'si, dünya barışı gibi iyi idealler uğruna çalışmanın önemli olduğunu söyledi.

Laleler zor durumda

Hollanda'da lâleler güç durumda. Son günlerde yağan yağmurların mevsim normallerinin bir hayli üzerine çıkması, lâle tarlalarının gerektiğinden fazla su almasına yol açtı. Fazla suyu çok yavaş emen toprak, lâlelerin çürümesine yol açabilir. Uzmanlar, lâleleri kurtarmak için ne gibi önlemler alınması gerektiği konusunda araştırma yapıyorlar.

Hava kirliliği İnsan Sağlığını Zorluyor

Hava Kirliliğiyle azalan ozon gazı, bir çok hastalıklara neden olabilecek...

Genç Gazeteci
ZEYNEP ŞAFAK TEKSİN

Hava kirliliği ile ilgili araştırma ve raporlara göre, atmosferdeki yüzde 22 oksijen, yüzde 78 azottan oluşan denge giderek bozuluyor ve ozon oranı düşüyor. Ozon gazı oranının azalması, önümüzdeki elli yıl içinde dünya ısısının artmasına ve dünyanın, "Ültraviyole radyasyonu"na karşı direncini azaltarak, cilt kanserinin yaygınlaşmasına neden olabilecek.

KIYILARIMIZ NASIL KİRLENİYOR?

Genç Gazeteci BERNA ALEMDAR

Gemlik körfezinde Kumla köyünde bir belediye işçisiyle konuştum. Bana şunları söyledi:

— Eskiden bu denizler çok temizdi. Herkes gereken önemi gösteriyordu. Bizler ise lağım sularını denize değil, insanların bulunmadığı ormanlara döküyorduk. Daha sonraları nüfusumuz çoğaldı. Her yere inşaatlar, gecekondular yapıldı. Lağım sularını dökecek yer kalmadı. Biz de sonraları denize dökmeye başladık. Bu sefer de bazı kişiler, "Bu olmaz, herkes denize giriyor, ya bir hastalık ürerse" diyordu. Ama ne yapalım bizim suçumuz değil. Denize pislik atınca da kirlenmesi kaçınılmaz oluyor.

Birleşmiş Milletler Örgütü'nün araştırmasına göre,

Dünya nüfusu 4 milyar 437 milyon

● 2000 yılında Kentlerde Oturanların, Çoğunluğu Sağlayacağı Öngörülüyor

BİRLEŞMİŞ Milletler Sosyal ve Ekonomik Konseyi tarafından yayımlanan bir raporda, son yapılan tahminlere göre, 1980 yılında dünya nüfusu 4 milyar 437 milyon olacak.

Raporda, son otuz yılda dünya nüfusunun 1.9 milyar artış kaydederek, 2.5 milyardan 4.4 milyara çıktığı bildirildi.

"Ajans France Press "in haberine göre, BM Sosyal ve Ekonomik Konseyi tarafından yayımlanan rapor, 21. yüzyılın ilk çeyreğinin sonuna doğru dünya nüfusunun yüzde 83'ünün bugün gelişmekte olan ülkelerde yaşayacağı öngörülüyor. Bugünkü oran, yüzde 75.

BM tarafından yapılan tahminlere göre, dünya nüfusu, 2000 yılında 6.1, 2010 yılında 7 ve 2025 yılında 8.3 milyara çıkacak.

Ayrıca 2025 yılında Afrika nüfusu üç katına Güney Afrika'da iki katına çıkacak. Latin Amerika'da yaklaşık yüzde 150 artış kaydedecek ve Çin'de yüzde 50'lik bir artış olacak. Rapor, şimdiki demografik durumun önemli bir özelliği olarak, savaş sonrası gelişmiş ülkelerde, (Avrupa, Kuzey Amerika, Sovyetler Birliği, Japonya, Avustralya ve Yeni Zelanda) meydana gelen "doğum patlaması"nın sona ermesinden sonra doğurganlık oranının düştüğüne dikkati çekmekte. Söz konusu ülkelerde doğum ortalaması, 1950 yıllarındaki binde 22'den 1970-75 döneminde binde 17'ye ve 1975-80 döneminde de binde 16'ya indi.

Raporda son olarak, gelişmekte olan ülkelerde kentlerde yaşayan nüfusta meydana gelen artışın, 2000 yılında tarihi bir dönemece gireceği ve bu tarihten sonra, çoğunluğunu köylerde oturanların oluşturduğu dünya nüfusunun, bundan böyle şehirlerde oturmaya başlayacağı belirtilmektedir.

Dünyada ilk defa kolları olmayan gence oto ehliyeti verildi

DÜNYADA ilk defa iki kolu da olmayan 23 yaşındaki bir Fransız genci, ayaklarıyla araba kullanarak ehliyet sınavını başarıyla verdi ve ehliyet aldı. Fransız genci omuz başından itibaren takma olan ve elektronik âletlerle çalışan eliyle direksiyonu tutuyor.

Bertrand Perry adındaki genç, debriyaj, fren ve gaz pedallarının altına yerleştirilmiş düğmelere ayakla basmak suretiyle, takma kolu harekete geçiriyor ve direksiyon ile diğer kumandaları yönetiyor.

LİMASOLLU NACİ

KESSINGLAND YAZ OKULU

Kessingland Yaz Okulumuzun tüm öğretmenleriyle Türkiye'nin en şirin köyü KALKAN'da her gün 6 saat dersten sonra denizde, yemekte, gezide, oyun ve eğlencede devamlı İngilizce konuşarak mükemmel İngilizce öğrenecek ve şahane bir tatil geçireceksiniz.

Türkiye'nin ilk ve yegâne İngilizce Konuşma Kampı, 24 yıllık tecrübe, ciddî ve en büyük kuruluş.

Ayrıntılı tanıtıcı broşürümüzü isteyiniz.

LİMASOLLU NACİ İstiklâl cad. 193 Beyoğlu-İstanbul

KIRK AMBAR

YENİ BİR TELEVİZYON

FRANSA'da televizyon üzerine yeni bir sistem geliştirildi. Yakın bir gelecekte, evimizdeki televizyondan, yalnızca bir düğmeye basmakla istediğimiz bilgiyi en son gelişmeleriyle birlikte rahatlıkla öğrenebileceğiz.

Yeni sisteme göre, belirli konularda sorulan soruların karşılıkları anında televizyonun ekranında görülebilecek. Hangi konuda bilgi edinmek istiyorsanız onun kod'unu ve numarasını verecek, sonra elinizdeki aletin tuşlarına basarak istenen numara aracılığında derlenen bilgileri karşınızda bulacaksınız.

Televizyonda bu sistemle şu konularda bilgi edinmek mümkün. Hava durumu; 24 saat sonraki durumla ilgili varsayımlar, ayrıca havacılar ve denizciler için ek bilgiler.

Borsa haberleri; hisse senetleri, altın, yabancı borsalardaki para değer birimleri ve gün boyu ortaya çıkan değişmeler...

Güncellik; sabah 10'dan geceyarısına dek dünyadaki bütün olayları önem sırasına göre gazete başlıklarıyla sıralanması.

Posta ve pulculuk; PTT ile ilgili bütün bilgiler... Pul haberleri...

Yarışmalar; özellikler çocukları, gençleri yakından ilgilendiren meslekler, çeşitli uğraşlarla ilgili yarışmalar...

Yol durumları, trafik ve ulaşım; her türlü ulaştırma araçlarının kalkış ve varış saatlerini gösterir tam tarife...

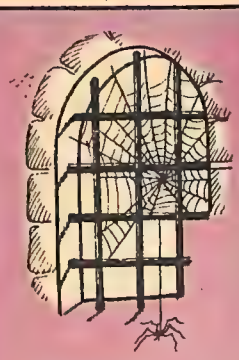

Boşuna Masraf Oluyor

İsveç'te Göteburg kenti civarındaki Hunnebastrad kasabasında oturanların dünyanın gerçekten en uysal, yasalara, törelere en saygılı kişiler olduğu muhakkak. Zira 35 yıla yakın bir zamandan beri kasaba hapishanesine hiçbir kimse girmemiştir. Kasabalılar, boşuna masraf oluyor diye hapishanenin kapatılmasını istemektedir.

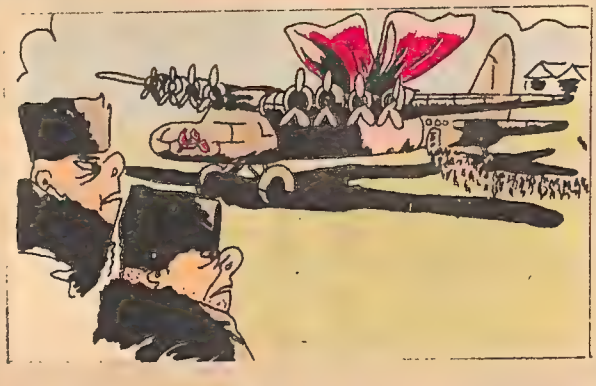

İLK UZUN KANATLI UÇAK

BOEİNG 747 Jumbo Jet'den daha uzun kanatlı bir uçak, yıllar önce, 19 Mayıs 1934'de Sovyetler Birliği'nde hizmete girmişti. Uçak, o tarihlerin en büyük uçağıydı, 900 beygirlik 8 motoru, 79 metre eninde kanatları, 20 kişilik ekibi vardı ve 80 yolcu taşıyordu. Uçak o kadar büyüktü ki, yolcular yemeklerini bir restoranda yiyor, isterlerse telsiz telefon görüşmelerini bir salonda yapabiliyorlardı. Uçakta bir de matbaa vardı (ne işe yarıyorsa!).

Uçağın adı Maksim Gorki'ydi ve ünlü Sovyet edebiyatçısının 40. meslek yılı onuruna yapılmıştı. Uçağın ve yazarın ölümü de peşpeşe oldu. Uçak hizmete girmesinden bir yıl sonra düştü ve 60 kişinin hayatına mal oldu. Düşme nedeni olarak bir savaş uçağı ile çarpışması gösterildi. Maksim Gorki de bu olaydan tam bir yıl sonra öldü.

Öldüren kaplumbağa

OYSA, ne kadar kendi halinde, ne kadar şirin bir hayvandır kaplumbağa, değil mi? İ.Ö. 525 ve 456 yılları arasında yaşamış ünlü Yunan şairi Aeschlus'un ölümü, ne yazık ki bir kaplumbağa yüzünden olmuştur.

Şair Aeschylus, bir gün tek başına kırda dolaşıyor ve şiirleri için esin kaynağı arıyordu. Bu sırada gökte uçan bir kartal, yem diye yerde gitmekte olan bir kaplumbağayı gördü ve yıldırım gibi bir dalış yaparak kaplumbağayı kapıp yeniden göğe yükseldi.

Kartalların kaplumbağadan çok daha büyük hayvanları göğe kaldırdıkları bilinir. Kartallar bunları alırlar, belirli bir yükseklikten sonra birdenbire yere bırakıverirler. Düşen hayvancağız ölür ve parçalanır. Aynı anda yere inen kartal da kendine güzel bir şölen çeker.

Durum yine böyle oldu; kartal, kaplumbağayı göğe çıkardı ve pençeleri arasından yere bıraktı. O ara şairimiz de esin peşinde kırlarda dolaşıyordu. Gökten hızla ve o hızlı inişi ile daha da ağırlaşan kaplumbağa, gümmm diye kafasına düştü ve... şair Aeschylus, oracıkta can verdi.

Kadınlar mı Yeteneklidi Erkekler mi?

Kadınlar gidere erkekleri gerid mi bırakacak

SÜPER FARELER

Nil ırmağı kıyılarındaki bazı bölgelerde fareler olağanüstü zararlar veriyorlar. Mısır hükümeti bu yüzden bu bölgelerde **"Olağanüstü durum"** ilân etti. Çevreyi "istilâ" eden farelerin ağırlıkları 1,5 kilodan aşağı değil.

"Süper farelerin" in Assuvan'dan İskenderiye'ye kadar olan bir çok bölgede verdikleri zarar, milyonlarca dolar tutuyor. Piliçleri ve hatta güvercinleri de yiyen bu **"süper"**ler, son günlerde çocuklara da saldırıyorlar.

DEV DOMATES

Alışılmışın dışına çıkma tutkusu, Amerikalılardan bu kez Japonlara geçti denebilir. Japonya'da son günlerde dev bir domates fidesi her biri üç kilo gelen domatesler verdi.

Elde edilen bu **"dev"** domateslerin renkleri, biçimleri ve tadları **"olağan"** domateslerden hiç de değişik değil.

YUMURTA KONUSU

Yumurta temel besinlerimizin başında geliyor. Önemli bir yeri var. Protein acısından cok zengin. Etten daha yapıcı, gelişmede de etkin. Sözgelimi etteki protein 84, yumurtadaki ise tam 100.

Yumurtadaki proteinden gereğince yararlanmak için beyazının az, sarısının da çok pişmesine dikkat etmeli. Genel olarak 55-60 gram gelen bir yumurtada 13 gram protein bulunuyor. Bunun karşılığı, 75 gram et.

Evet, kadınlar mı daha yetekidir, yoksa erkekler mi? etenek konusunda, dışardan kıldığında, arada hiç bir rım yok gibi görünüyor. raştırmalar sonucu, yetenek stleri kadınların en az erkek kadar akıllı ve yetenekli olklarını ortaya koydu. Erkekler, salt matematik da- da kadınlardan az bir ayrım- üstünler. Ama kadınlar, özelle sözcükleri kavramada da güçlü. Bir de ezberde. öylece konuşmada, şiir ya da nzeri şeyleri bellemede kanlar, erkeklerden çok çok iyi.

Ripley

ister inan... ister inanma...

AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ'NİN CUMHURBAŞKANLARINDAN ABRAHAM LİNCOLN, RÜYASINDA ÖLDÜRÜLECEĞİNİ GÖRMÜŞTÜ. BUNDAN 2 HAFTA SONRA İSE RÜYA GERÇEKLEŞMİŞ, ABRAHAM LİNCOLN BİR TİYATRODA ÖLDÜRÜLMÜŞTÜ...

MIŞIRLARIN BÜYÜRKEN SESİ DUYULABİLİR.

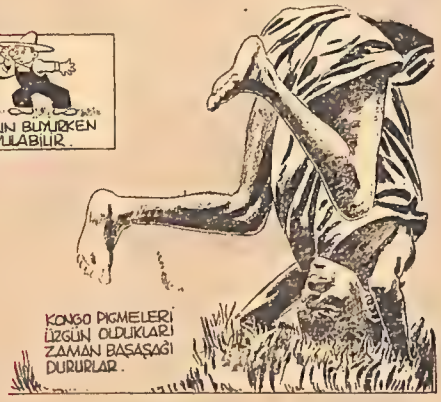

KONGO PİGMELERİ ÜZGÜN OLDUKLARI ZAMAN BAŞAŞAĞI DURURLAR.

Çocuklara deneyler

MANYETİZMA VE ISI

İYİCE mıknatıslanmış çelik çubuğumuzu pusulamızın çevresinde dolaştıracak olursak, iğnenin sürekli olarak çubuğun yönünü gösterdiğini görürüz. Şimdi de çubuğu herhangi bir ısı kaynağı yardımıyla ısıtarak çubuğun mıknatıs atomlarının dağılması sonucu, mıknatıs özelliklerinin bütünüyle yok olduğunu göreceğiz. Bu "yok olmayı" başka bir yolla: Çekiç ile çubuğa kısa fakat sert darbeler vuraraktan da sağlayabilirdik.

Eğer mıknatıslanmış bir iğneyi kıracak olursanız, her bir parçanın ayrı ayrı manyetik kuvvete sahip olduğunu görürsünüz. (İspat için pusula deneyimizden yararlanabilirsiniz).

"Nasıl oluyor bu?" diye içinde merak uyananlara hemen açıklayalım durumu:

Bilginlerin kesinlikle açıkladıklarına göre: Mıknatıslar, (ya da mıknatıslanmış maddeler) kendileri gibi binlerce, gözle görülmeyecek kadar küçük mıknatıs atomlarını içermektedir. Resimdeki gibi, bu "mıknatısçık"lardan her biri, kuzey kutupları öndeki "mıknatısçık"ın güney kutbunu izlevecek sekilde yerleşmiştir.

Mıknatısı her bir parçaya bölüşümüzde bu parçalar düzenli mıknatısları meydana getirir, başlı başına mıknatıs olurlar.

Normal çelik ya da demirde bu "mıknatısçık"lar karmaşık durumda olduklarından manyetik bir etki göstermez, manyetik alanlar yaratamazlar, ta ki biz "mıknatısçık"ları kuvvetli bir mıknatıs etkisi ile düzene koyuncaya dek...

Düzenli mıknatısların "mıknatısçık"larının dağılması ise önce de söyledigimiz gibi, ısı ya da darbe etkisi ile olur.

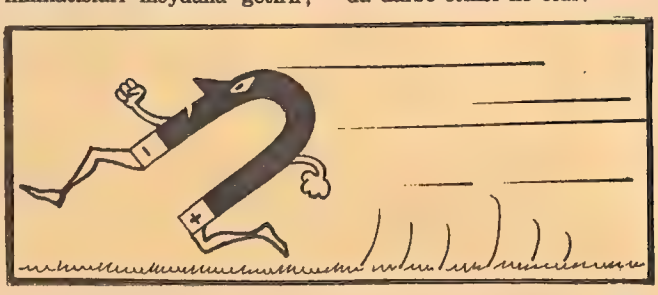

CİMCİME

Bazı sabahlar okula vaktinde yetişemiyorum. Çünkü bir sürü olay oluyor. Ama olup bitenleri anlatınca kimse inanmak istemiyor bana. Örneğin geçen sabah uyandığımda gözlerim bir türlü açılmıyordu, kafamın içi kazan gibiydi.

BANYODA YIKANMAK GELMEDİ İÇİMDEN. AYNANIN KARŞISINDA KENDİMİ SEYRETMEYE KOYULDUM.

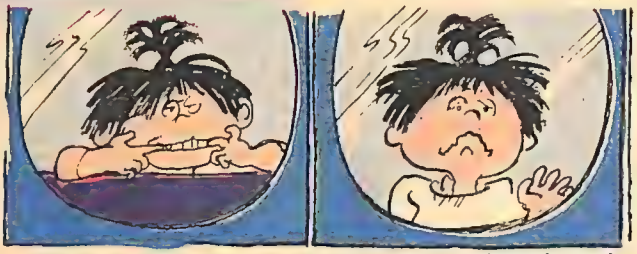

DUDAKLARIMI İKİ YANA ÇEKİNCE KORKU FİLİMLERİNDEKİ HORTLAKLARA BENZEDİM. GÖZKAPAKLARIM SANKİ ZAMKLA YAPIŞTIRILMIŞTI...

MERDİVENLERİ TIRMANMAK LAZIM SİNDİ.
DEFTER BURADAYMIŞ.
GİDİYORUM.
KUÇU!
DUR BAKİİM!
UİK!
PAAT!
UİK!
ÇANTAYI UNUTTUM!
KOŞA KOŞA GİTMELİ!
KUÇU!
HADİ BAKALIM İÇERİ!
PAAT!
BU SEFER KOŞMAK YETMEZ. UÇMAK LÂZIM!
AKSİLİĞE BAKIN AYRI RENKTE ÇORAPLAR GİYMİŞİM.
EYVAH ÇOK GEÇ KALDIM.
GÜÇBELÂ SINIFIN KAPISINA VARDIĞIMDA...
GÜNAYDIN ÖĞRETMENİM.
PUF. PUF!
OOO GÜNAYDIN? NERELERDEYDİN ŞİMDİYE KADAR?
ANLATAYIM ÖĞRETMENİM, İLKİN ÖDEV DEFTERİNİ UNUTTUM. DEFTERİ BULDUM KÖPEK KAÇTI. KÖPEĞİ YAKALADIM, ÇANTAYI UNUTMUŞUM. ÇANTAYI ALDIM, KÖPEK YİNE KAÇTI. KÖPEĞİ YİNE YAKALADIM. AMA VAKİT GEÇTİ TABİİ SONRA BİR DE NE GÖREYİM ÇORABIMIN TEKİ KIRMIZI TEKİ MAVİ DEĞİL Mİ!
NE UYDURUYORSUN KUZUM SEN?
GÖRDÜNÜZ MÜ? ÖĞRETMEN İNANMADI DEDİKLERİME! OYSA ANLATTIKLARIM YAĞMURDAN SONRA AÇAN GÜNEŞ KADAR GERÇEK DEĞİL Mİ?

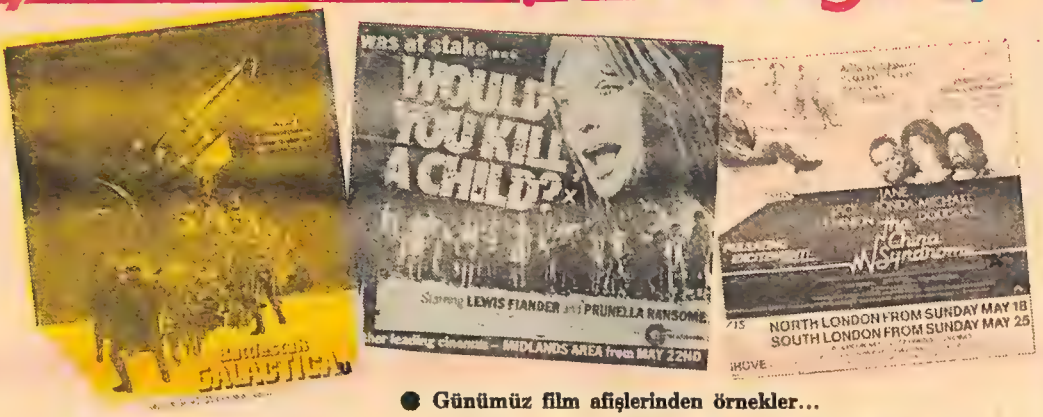

● Günümüz film afişlerinden örnekler...

FİLM AFİŞLERİNİN DİLİ

TEK başınıza, veya anne ve babanızla sinemaya gittiğiniz zaman, afişlere dikkatlice baktınız mı? Eğer baktıysanız, yabancı filmlerin afişlerinde bazı harfler görmüşsünüzdür. Bunlar daima filmin adının yanında yer alırlar. Ancak çok küçük oldukları için uzaktan bakınca görülmez; görmek için iyice yaklaşmak ve afişe dikkatle bakmak gerekir.

Bu harflerin başlıcaları (A), (U), ve (X)'tir. Yukarıda, örnek olarak bu afişlerden birer örnek verdik. Dikkatlice bakarsanız **"Battlestar Galactica"** adlı filmde, filmin adının hemen yanında yer alan küçücük (U) harfini göreceksiniz. **"Would You Kill a Child"** adlı filmin adının yanında (X); bir çok ödül kazanan **"The China Syndrome"** filminin afişinde de (e harfinin hemen altında, çizginin başladığı yerde) A harfi var.

Bu harfler İngiliz Film Denetleme Kurulu'nun filmlerle ilgili kararını belirtir. İşte (A), (U) ve (X) harfleri, bu kararı belirtir. Her birinin, ayrı bir anlamı vardır.

"U", "Universal" (evrensel) sözcüğünün kısaltılmışıdır. Bu harfi taşıyan filmleri herkes izleyebilir.

"A", "Adult"ın (yetişkin, ergin) sözcüğünün kısaltmasıdır. Bu filmleri, 16 yaşından büyükler izleyebilir. 16 yaşından küçükler, tek başlarına sinemaya giderlerse, bu filmi izleyemezler. Salona girebilmeleri için, yanlarında bir büyüklerinin bulunması şarttır. Bir başka deyişle, bu filmleri 16 yaşından küçük olanlar, ancak yanlarında bir büyükle izleyebilirler.

"X" harfini taşıyan filmler ise, 16 yaşından küçüklerin görmesi yasak olan filmlerdir. Bunları 16 yaşından küçük olanlar, yanlarında ebeveynleri bile olsa, izleyemezler.

Gerçi anneler, babalar bu konuda özen gösterir ama 16 yaşından küçük kardeşlerimiz, bu konuda kendileri de özen göstermelidirler. Çünkü, afişinde "X" olan filmlerin küçük yaşta olanlar için zararı, yararından daha çoktur.

● ERDEM ŞENER

YASASIN ARKADAŞLIK

Ahmet Tural'ın romanı-Koza Yayınları, Çocuk Kitapları Dizisi-125 sayfa, 50 lira.

AHMET Tural, yeni bir bilim-kurgu yazarı. Onun daha önce "Uzay Çocukları" adlı bir romanını ilgiyle okumuştuk. Yazar şimdi **"Yaşasın Arkadaşlık"** adını verdiği yeni bir romanla yine karşımızda.

Romanda olaylar "parlak kiremit renkli bir sürat motorunun Küçüksu'ya yanaşması ve içinden 16-17 yaşlarında 7 çocuğun çıkıp Kandilli sırtlarına yürümeleriyle" başlıyor.

Bu 7 çocuktan biri (Pelin), telepatik mesajlar alan bir kız... Bu mesajlardan birinde 1-9-3 Dünya Gezegeni'ne düşen Birlik gemisinin, bir derenin dibinde olduğunu öğreniyor. Sonra bunu arkadaşlarına da anlatıyor. Derken karşımıza S-1 adlı bir uzaylı çıkıyor. Arkadaşlarının "Sirya" dedikleri bu uzaylı ile, 7 arkadaş arasında bir dostluk doğuyor, sonra birlikte bir çok serüven yaşıyorlar.

"Yaşasın Arkadaşlık", güzel bir roman. Sürükleyici bir konusu, rahat bir anlatımı var. Üstelik yazar, romanda karma bir yol denemiş. Bilim-kurgunun yanı sıra günümüzde, İstanbul'da geçen olaylara da yer vermiş. Böylece roman bir yandan bilim-kurgu meraklılarına, bir yandan da bilim-kurguya özel bir ilgi duymayan okurlara da sesleniyor, hepsinin ilgisini topluyor.

"Yaşasın Arkadaşlık"ı okuyun. Önce heyecanlı, meraklı bir olayı yaşar gibi olacak, sonra roman kahramanları gibi siz de "Yaşasın Arkadaşlık" diyecek, arkadaşlarınızı bundan sonra daha çok seveceksiniz.

BİR zamanların unutulmayan melodilerini plaklarda toplamaya çalışan **"The Unforgetables"** dizisinin bir yeni 33'lüğü daha piyasaya çıktı. "Unforgetables 9"da da bundan öncekiler gibi pek çok kişide birer anısı olan ve piyasaya çıktığı zamanlarda dillerinden düşmemiş olan melodiler yer alıyor.

Plağı dinlerken insan kendini televizyonun **"Zaman Mekân Makinesi"** dizisini izliyor gibi hissediyor. Çünkü her melodi insanın gözünün önüne bir başka anısını canlandırıyor.

YERLİ FİLMLER

● **Hülya Süer**, ilk filmi için an laşma imzaladı.

● Yönettiği ilk filmle Osca ödülü kazanan **Robert Redfor** ikinci filminin hazırlıkların başladı. **Redford**, bu filmi he yönetecek, hem de başrollerin den birini oynayacak.

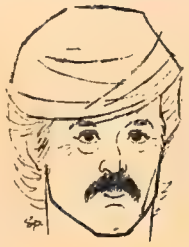

Rober Redfor

● **"Yusuf ile Kenan"** adlı fil ile ödül kazanan Ömer Kavu yeni filmine başladı. Başrol rini **Kadir İnanır** ile **Müj Ar**'ın oynadıkları **"Ah Güz İstansul"**, Füruzan'ın aynı ad yapıtından sinemaya uyarlan yor.

ÇAĞDAŞ NASREDDİN HOCA: SUAVİ SÜALP ÖLDÜ!..

Süalp, gülmeyi ve güldürmeyi severdi

BİR çok oyun yazan, bir çok filmin senaryosunu hazırlayan, 1950'den sonra yayınlanan gülmece dergilerinin hemen hepsine yazı yazıp, karikatür çizen **Suavi Süalp**'i yitirdik. 1926'da doğan, Haydarpaşa Lisesi'ni bitiren, Güzel Sanatlar Akademisi'nde bir süre okuyan ünlü yazar, son olarak **"Lâf Aramızda"** adlı TV dizisinin senaryolarını yazmıştı.

Suavi Süalp, yaşamayı, iyiliği, gülmeyi çok seven bir sanatçı idi. Her gerçek sanatçı gibi çocukları ve gençleri çok severdi. Onun bu özelliğini bilen derginiz, **"Ben de Çocuktum"** dizisi için ondan yazı istediğinde sevinçle koşup gelmiş ve **"Ağabeyim de Çocuktu"** adlı yazıyı hazırlamış, bu yazı dergimizin 11. sayısında yayınlanmıştı.

NE VAR NE YOK?

● Yeni başlayan dizilerden "Lâf Aramızda" önce 6 bölüm olarak planlanmıştı. Sonra seyirci beğenirse, devamı da çekilecekti. Ancak dizinin yazarı **Süavi Süalp**, dördüncü bölümü teslim ettikten sonra ölünce, bu plan aksadı. Dizinin 4 bölümde mi biteceği, yoksa bir başka yazara iki bölüm daha mı hazırlatılacağı konusunda bu hafta bir karar verilecek.

● Mayıs ayında, her Çarşamba ekranda bir naklen maç var. Futbolseverler bir ay boyunca nefes kesen maçlar izleyecekler.

● **"Küçük Ev"** adlı dizisinde yakında evlenmeler başlayacak. Evleneceklerden biri de Laura...

● 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı nedeniyle TRT Çocuk Korosu bir plak doldurdu. Plakta **"Atatürk Ölmedi"**, **"23 Nisan"**, **"Bir Dünya Bırakın Biz Çocuklara"**, **"Horozumu Kaçırdılar"** ve **"Halay"** yer alıyor.

DOKTOR CÜNEYT ARKIN

SKOLYOZ

YAZININ başlığı sizi şaşırtacaktır, biliyorum. Evet, nedir **"Skolyoz?"** Skolyoz diye tıpta adlandırdığımız hastalık, belkemiğinin yana doğru kıvrılması sonucu oluşan bir hastalıktır. Belkemiği yandan görünüşüyle eğri olmakla birlikte, sırttan bakıldığında düz olması gerekir. İnsanların çoğunda belkemiği hafifçe eğridir. Dikkati çekecek kadar ileri durumda olanına biz, tıpta **"Skolyoz"** deriz.

KIZ çocuklarda, erkek çocuklara bakarak, bu, tam dokuz kez daha çok görülür. 10-18 yaşlarında ortaya çıkarsa da, başlangıcı belki daha erken yaşlardadır. Bir yandaki omurların öbür yandakilere oranla daha hızla büyümesi sonucu belirir; ne var ki, farklı büyüme hızının nedenini bugün de tıp kesinlikle bilememektedir.

TEK belirtisi bu hastalığın, kemiktekî eğrilliktir. Bu da okulda sağlık kontrolü sırasında ya da terzide prova olurken kendini gösterir. Orta yaşlardan önce ağrı ya da sancı pek yaygın bir olgu değildir.

İyileştirme konusuna gelince... Tıp, bugün de bu konuyu tartışmaktadır. Bazı tıp önderlerine göre, aşırı eğrilliklerin dışındaki durumlar için hiç bir tedavi gerekmemektedir.

Aşırı eğrilikler için yapılan ameliyatta sırt, esnekliğini yitirmesine karşılık, biçimi düzelir. Bazı önderler de alçıdan korse ve çeşitli alıştırmalar öğütlerler. Alıştırmalar sırta güç ve esneklik kazandırması bakımından her zaman yararlıdır.

Büyüme duruncaya kadar (yaş: kızlarda 15, erkeklerde 17) eğrilme yavaş yavaş artar.

Sırt, esnekliğini koruduğu sürece bedenin rahatça hareketini engellemenin gereği yoktur hiç. Bale yapanlarda ve atletlerde olağandır.

Bu denli bir olguyla karşılaştığınızda yapılacak en doğru davranış, hemen bir hekime başvurmak, onun öğütlerini tutup iyileştirme yönetimini uygulamaktır.

● PUL

TELE-MEKTUP

HER şeyin modernleştiği çağımızda, haberleşme de özellikle mektupla haberleşme bu gelişmeye ayak uydurmuştur.

12.6.1980 tarihinden itibaren Federal Almanya Posta İdaresi "Bundesport", "Telebrief - Tele Mektup" ismi verilen modern bir haberleşme ünitesini hizmete sokmuştur.

"Telefax" adı verilen özel bir fotokopi makinesi ile, herhangi bir kâğıda yazılmış yazı, resim, plan veya şekil, özel bir telefon hattı ile başka şehirdeki bir kişiye aynen ulaştırılmaktadır. Karşı taraf, Telefax'ın düğmesine bastığı vakit, diğer taraftaki şeklin fotokopisini elde etmektedir. Elde edilen bu mektup fotokopisi özel bir zarfa konularak, üzerine pul yapıştırılmadan damgalanmakta ve alıcısına ulaştırılmaktadır.

OKURDAN

FIKRA

NE YAPARSINIZ?

Bir Prusyalı general, bir gün Napoleon'a:

— Biz Prusyalılar, dedi, yalnız şan ve şeref için dövüşürüz. Halbuki siz Fransızlar sadece para için vuruşursunuz.

Napoleon gülümsedi:

— Ne yaparsınız, herkes nesi eksikse, onun için savaşır.

ÖĞRENİM

Hanımefendi öfkeyle hizmetçiyi çağırıp, çıkıştı:

— Şu büfenin tozuna bak, üstüne imzamı bile atabilirim.

Hizmetçi kadın, hayran hayran başını salladı:

— Öğrenim gibisi var mı hanımcığım?

DÜŞÜNCEYE BAK

Adamın biri şöyle düşünüyordu:

"Bütün yakınlarım öldü. Ben dünyada yalnız kaldım; eğer ben de ölürsem kimsem kalmayacak."

SAYMAKLA BİTMEZ

— Anneciğim öğlende ne yiyeceğiz?

— Ooo, o kadar çok ki saymakla bitmez.

— Ne peki?

— Mercimek!..

ZATEN KİRLİYMİŞ

Evin hanımı mutfağa girince gündelikçi kadının tabakları mendiliyle kuruladığını görmez mi? Dehşet içinde bağırdı:

— Kızım, deli misin sen, hiç mendille tabak kurulanır mı?

— Zararı yok efendim, üzülmeyin. Mendilim zaten kirli...

RESİM

Banu Birat

KARİKATÜR

Mehmet Sarı

MEKTUP ARKADAŞI

BEKİR SÜRER: Yaşım 11. Kitap okumayı, futbol oynamayı, pul ve kartpostal koleksiyonları yapmayı çok severim. Dergi okuru arkadaşlarla yazışmak istiyorum. Adres: Sinanpaşa Mah. 446 Sok. Bossa Un Fab. Lojmanı No: 15 Adana

HEDİYE ÖZSOY: 13 yaşındayım. Hasanoğlan Ortaokulu 2. sınıfa gitmekteyim. Kart, pul, poster biriktirmeyi severim. Özel zevkim Milliyet Çocuk Dergisi okumaktır. Yaşıtlarımla yazışmak istiyorum. Adres: Lalahan İstasyon Civarı No: 200 Lalahan/Ankara

FERDEN ÇARIKÇI: 13 yaşındayım. Alman Lisesinin Orta bölümüne gidiyorum. Boş zamanlarımı kitap okuyarak, spor yaparak, müzik dinleyerek, bisiklete binerek, yüzerek, küçük gezintiler yaparak değerlendiririm. Yaşıtlarımla yazışmak istiyorum. Adres: Cemil Topuzlu Cad. Plaj Karşısı Deniz Apt. 107/5 Caddebostan/İstanbul

DİKKAT!

Dergimize gönderdiğiniz hikâye, şiir fıkra, haber gibi çalışmalarınızı ayrı ayrı kâğıtlara yazmalısınız. Dosyalama için bu gerekli. Her çalışmanın altına da adınızı, soyadınızı kesinlikle yazın. Duruma göre bir kâğıdı bölerek kullanabilirsiniz. Mektup arkadaşı ve dergimiz için düşünceleriniz de ayrı kâğıtlara yazılırsa iyi olur.

ŞİİR

KİTAPLARIM

İnsanları sevmeyi
Ayı, güneşi, yeri
En güzel şiirleri
Kitaplardan öğrendim.

Büyükleri saymayı,
Küçükleri sevmeyi,
En güzel bilgileri,
Kitaplardan öğrendim.

Okumayı, yazmayı,
Birer, birer saymayı
Yurda hizmet etmeyi
Kitaplardan öğrendim.

MEHPARE BARIŞ

✱

ÇOCUK

Ağacın gölgesinde,
Yaşayan bir çiçeksin.
Yurdumun üstünde uçan
Sahici bir meleksin.

Durmaksızın çalışan
Arısın, karıncasın.
Yurdumun sen,
En değerli varlığısın.

Sen büyüyeceksin,
Yurdu yöneteceksin,
Toplum senden doğacak,
Ülkemiz mutlu olacak.

AYŞEGÜL KOYUK

✱

ORMAN

Ormanı sev ve koru,
Ona muhtaçsın her an..
Temiz hava bol yağmur,
Sağlıyor bize orman.

Ağaç, fidan, biz fidan,
Birlikte büyüyelim.
Hiç ağaç kesmeyelim,
Bol bol ağaç dikelim.

Meyve verir, gölge verir,
Odun verir, ısıtır.
Ağaçlar yurdumuzun,
Zenginlik kaynağıdır.

DEVRİM UTKU ÜNÜVAR

OKURA

Şiirlerinizi, kısa hikâye, fıkra, resim ve karikatürlerinizi
Milliyet Çocuk Dergisi:
"Okurdan Okura - Cağaloğlu/İstanbul"
adresine bekliyoruz.

İLKBAHAR SABAHI

Bir gün uyandığımda,
Kuşlar cıvıldaşıyor,
Kuzular meliyor,
Arılar vızıldıyordu.

Hemen pencereye koştum,
Her yer yeşermiş,
Ağaçlar tomurcuklanmış,
Kırlar çiçekle dolmuştu.

Anneme söyleyip,
Çıktım kırlara,
Çiçekli bayırlara,
Oynadım doya, doya.

ARZU AKGÜL

ATAM

Biz Atam'ın izindeyiz
Yükselir vatanı bekleriz
Vatanımız için canımızı feda ederiz
Biz Atam'ın izindeyiz.

O, masmavi gözleriyle
Pırıl pırıl kalbiyle
Türk milletini kurtaran
Yiğit elleriyle
Biz Atam'ın izindeyiz.

Biraz da olsun Atam
Ayırmaz gözünü vatandan
Hiç durmadan çalışan
Biz Atam'ın izindeyiz.

TUĞRUL DOĞAN

RESİM

Reyhan Siyah

ÇOCUK KULÜBÜ

Yeni Üye Olanlar

809— Hakan Aydın (İçel), 810— Çiğdem Çolpan (Kocaeli), 811— Bülent Duygun (Urfa), 812— Gökhan Ulumlu (Ankara), 813— Erkan Uygun (İstanbul), 814— Kemâl İnal (Antalya), 815— Orhan Sarıgene (İstanbul), 816— Serpil Eşkin (İstanbul), 817— Faruk Atlıtürk (Tekirdağ), 818— Esin Sürer (Hayrabolu), 819— Ümit Çetin (İstanbul), 820— Eray Aykol (Edirne), 821— Bahar Moralıgil (Antalya), 822— Noyan Akatlı (İstanbul), 823— Erim Yurdakul (Trabzon), 824— Gültekin Çam (Ordu), 825— Hüseyin Kurşun (Tekirdağ), 826— Haldun Şehan (Edirne), 827— Nezih Yerlikaya (Kırıkkale), 828— Serdar Yünel (Ankara), 829— Lütfü Okumuş (Diyarbakır), 830— Ahmet Akocak (İstanbul), 831— Hakan Taşcın (Çanakkale), 832— Kuzeyhan Özdemir (Ankara), 833— Ömer Yalçıngöz (İstanbul), 834— Yeşim Avcı (İzmir), 835— Cengiz Ural (Ankara), 836— Faruk Bekorlan (Kayseri), 837— Balâ Aygün (Zonguldak), 838— Hakan Akın (Ankara), 839— Murat Öktem (Ankara), 840— Şükrü Öztürk (Ankara), 841— Sabiha Avcı (Yozgat), 842— Ülfet ve Ali Deveci oğlu, adını, soyadını yazmayı unutmuş okurumuz (Kayseri), 843— Cem Keskin (Bursa), 844— Fadime Güven (İstanbul), 845— Alpaslan Kurtuluş (İstanbul), 846— Yavuz Büyükberber (İstanbul), 847— Özcan Kağan (Manisa),

HİKÂYE

KÜÇÜK CIVCIV

Bir gün babam eve bir kutuyla geldi. Kardeşlerimle koşup onu karşıladık. Kutunun içinden sesler geliyordu. Babam kutunun kapağını açıp bize gösterdi. Saydık tam 10 tane daha yumurtadan yeni çıkmış civciv vardı. Kardeşimle çok sevindik.

Hemen onlara bir yer hazırladık. Yemlerini ve sularını koyacak küçük kaplar yaptık. Ama civcivlerden biri yem yemiyor, su içmiyordu; belli ki hastaydı.

Zavallı civcivler anasızdılar ama büyümelerini sürdürdüler. Hasta olan civcivin üzerine büyüyen civcivler basıp, gagalarıyla onu itiyorlardı. Civcivlerimizin yanında olduğumuzda çoğu zaman hasta civcivi büyüyenlerin elinden biz kurtarıyorduk.

O günlerde bize yıllık izin için gelen dayımın izini bitmiş işine gitmesi için bileti alınmıştı. Onu uğurlamaya gittik. Eve döndüğümüzde hasta civcivimizin öldüğünü gördük. Küçücük vücudu kaskatı kesilmişti.

Kardeşimin gözlerinden bir kaç damla yaş düştü. Alıp onu gömdük.

EMİNE ERİK

Bülent Karaköse

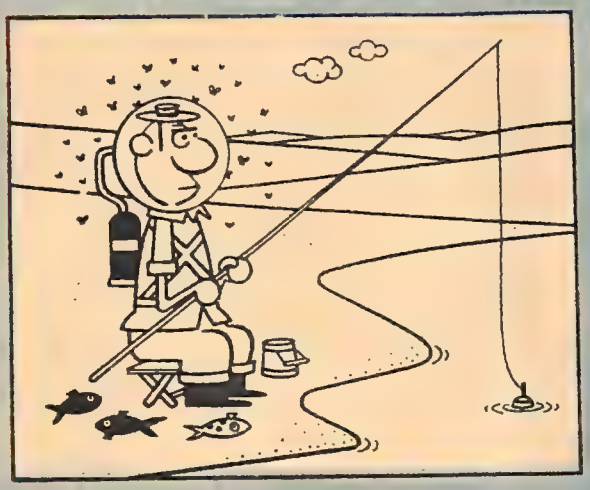

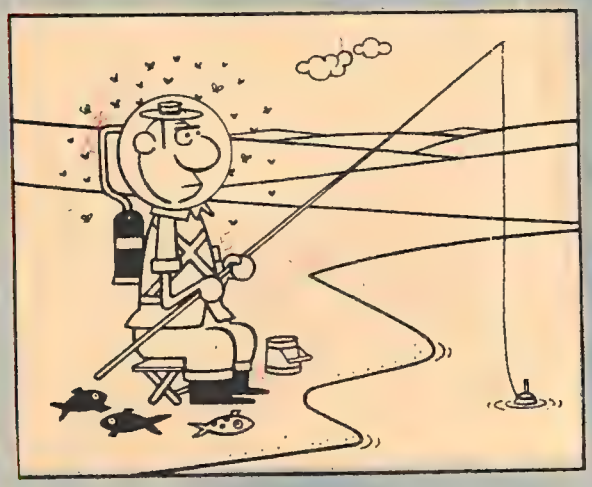

8 FARK

Yukarıdaki iki resim birbirlerine benzer görünüyorlar, ama değiller. Aralarında 8 ayrı fark var. Bunları bulabilir misiniz?

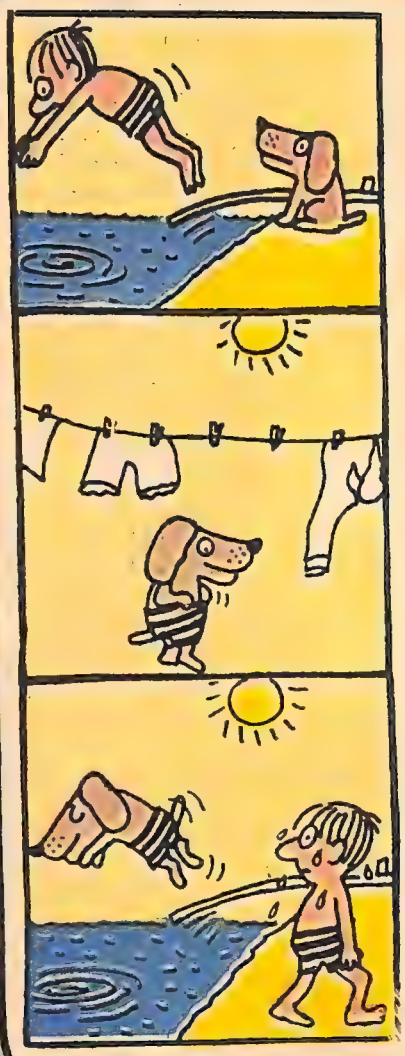

BİR HİKÂYE YAZALIM

Geçen hafta ilk kez başladığımız "Bir Hikâye Yazalım" köşesini bu hafta da sürdürüyoruz. Verdiğimiz resimlere en uygun hikâyeyi yazan kardeşimiz, belirttiğimiz gibi 1.000 TL. kazanacaktır.

Bazı kardeşleriniz, haklı olarak hikâyeleri gönderme süresini sordular. Yazdıklarınızı 15 gün içinde göndermelisiniz ki, değerlendirmeye girebilsinler.

Yarım daktilo sayfasını aşmamaları ve okunaklı olmaları gereken hikâyelerinizi gönderme adresi: *"Milliyet Çocuk Dergisi, Bir Hikâye Yazalım" Cağaloğlu/İstanbul*'dur.

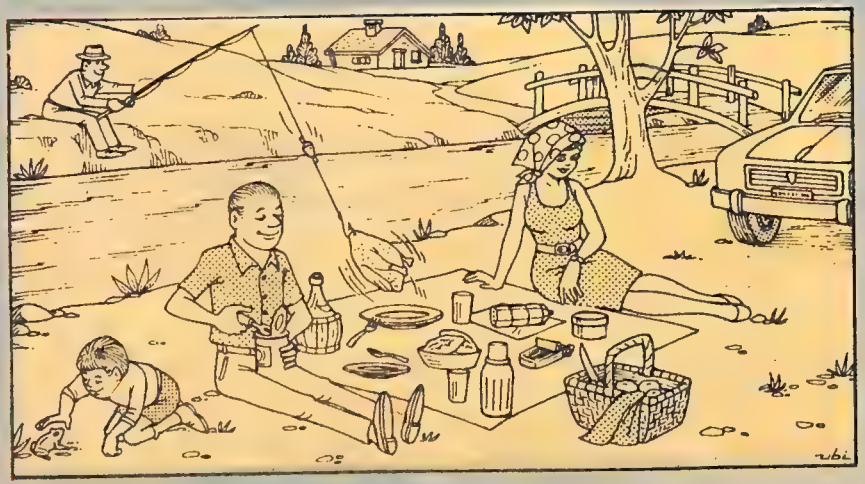

DALGIN RESSAM

Yukarıda gördüğünüz resmin sanatçısı epey dalgınmış. Resmi yaparken bazı noktaları tamamlamadığını görmemiş. Bu tamamlanmamış noktalar nerelerde? Bulabilir misiniz?

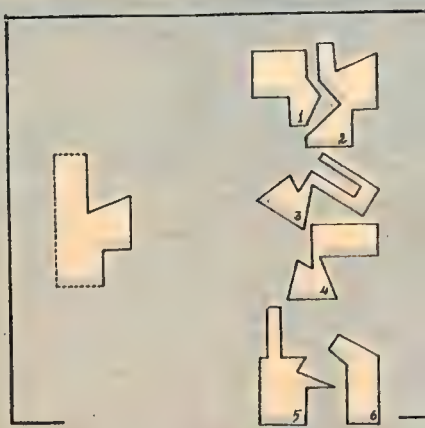

HANGİ PARÇALAR

Yukarıda solda gördüğünüz şekil, sağdaki parçalardan ikisinin birleşmesiyle oluşuyor. Bu iki parça hangileridir?

...bilmece... bulmaca...bilmece...

VAZOLAR

Yukarıdaki resimde gördüğünüz bayan birbirinin eşi üç vazo satın almak istiyor. Yardım edebilir misiniz?

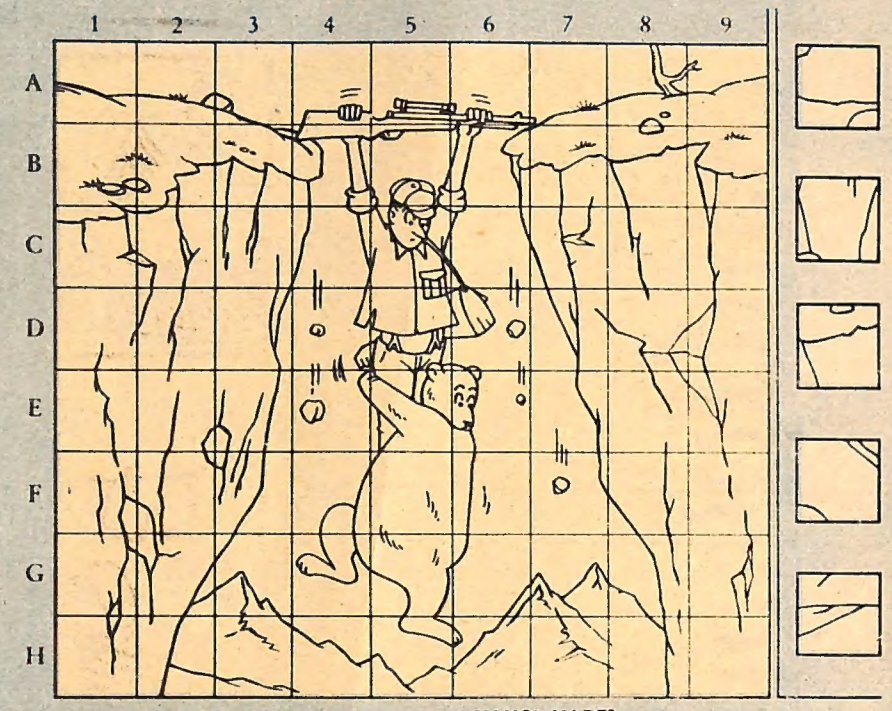

HANGİ KARE?

Yukarıda bir resim görüyorsunuz: Bir avcı ve bir ayı! Zor durumdalar. Ama biz bunu bırakıp, sağda gördüğünüz küçük karelerden hangisinin büyük resmin bir parçası olduğunu soracağız. Haydi, bulun bakalım?

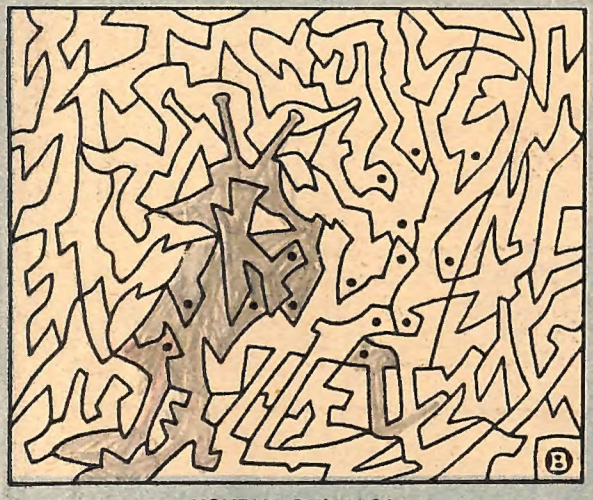

NOKTALI BULMACA

Yukarıda gördüğünüz bölümlerin noktalı yerlerini boyayın, bakalım ne çıkacak?

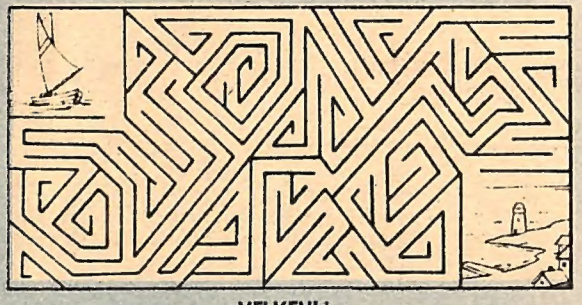

YELKENLİ

Yukarıda gördüğünüz yelkenli koy'a yanaşacak. Ama acemi bir kaptanı var. Yelkenli nerelerden dolaşsın ki, koy'a yanaşabilsin?

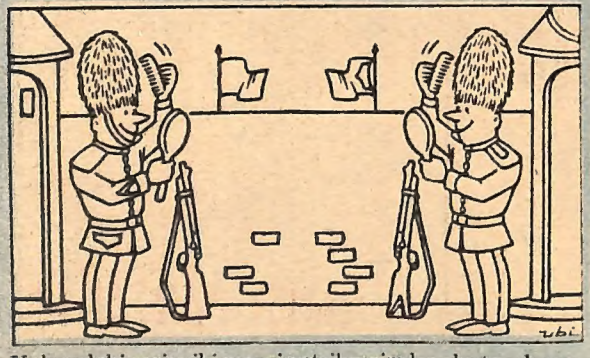

Yukarıdaki resim iki ayrı simetrik resimden oluşturulmuştur. Ama bazı noktalarda simetriklik bozuluyor. Bunları bulabilir misiniz?

GEÇEN HAFTANIN YANITLARI

8 FARK:
1- Sağdaki, üstü yuvarlak pencerenin yan çizgisi, 2- İpteki sağdan ikinci mandal, 3- Adamın sigarası, 4- Yerdeki paralar, 5- Ütünün, adamın tuttuğu kısma yakın bölümü, 6- Kasanın içinde sol üstteki paralar, 7- Taburenin ayakları, 8- Kasanın en altta soldaki köşe çizgisi.

7 BENZER:
1- Trafik işaretiyle masadaki cisim, 2- Karşı kaldırımın solundaki taş ile duvardaki asacağın bir bölümü, 3- İskoçyalının kıravatı ile sağdaki alev, 4- İskoçyalının şapka tüyü ile masadaki çiçek, 5- Tahtaperdenin sağındaki biçim ile karyola ile masa arasındaki elektrik düğmesi, 6- Gerideki ağaçlar ile alevlerden çıkan duman, 7- İskoçyalının trafik işaretine yakın elinin parmağı ile karyoladaki göstergenin askısı.

HANGİSİ:
Açık biçimlerden 1 No.'lusu küp'ü verir.

TELEVİZYON KUPONU 19
BİSİKLET KUPONU 19
FUTBOL TOPU KUPONU 19
KİTAP KUPONU 19
EĞİTİM VE ÖĞRETİM ARAÇLARI KUPONU 19
YABANCI DİL KAMPLARI KUPONU 19

nasıl çalışır?

Yeldeğirmeni

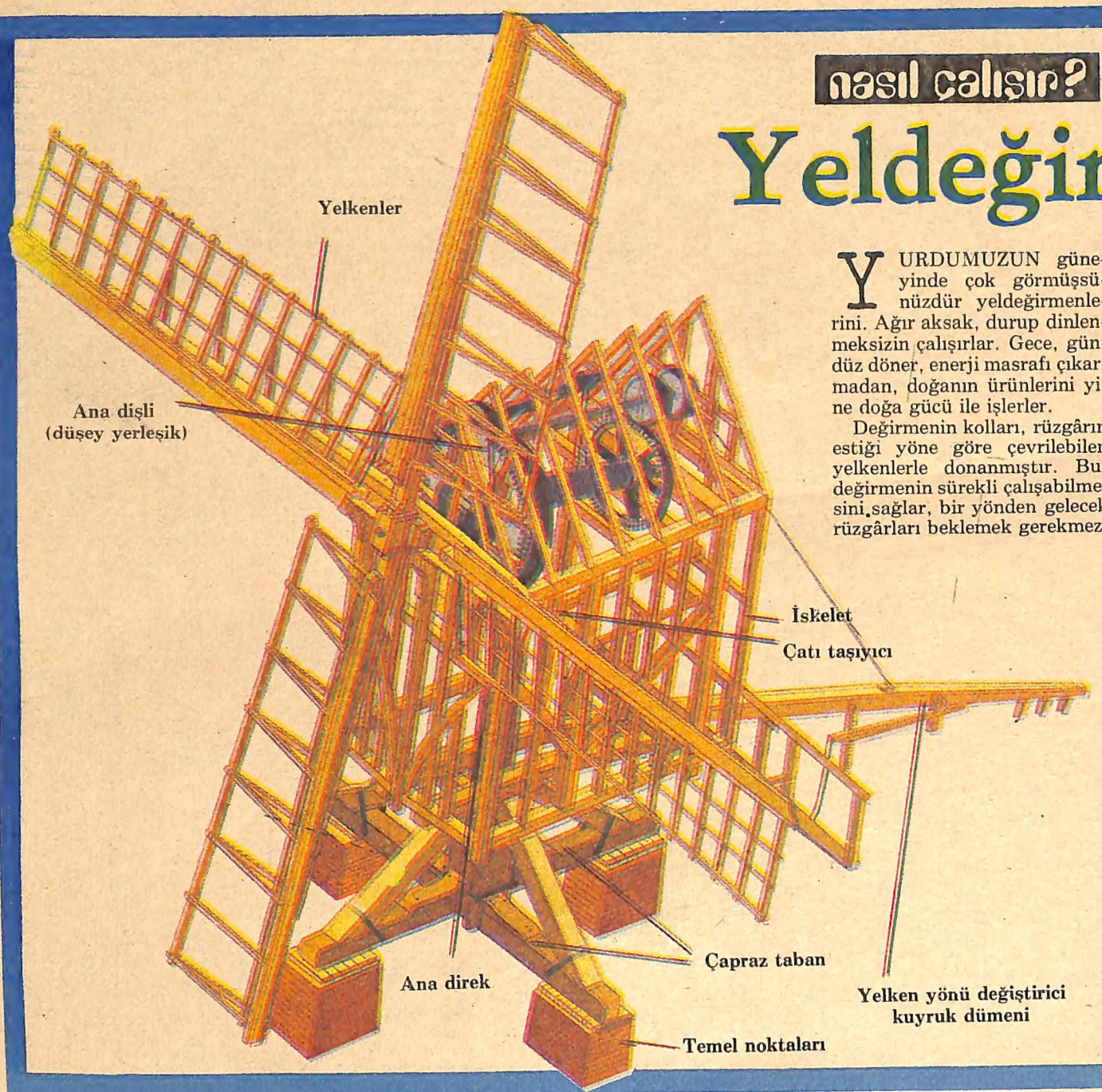

YURDUMUZUN güneyinde çok görmüşsünüzdür yeldeğirmenlerini. Ağır aksak, durup dinlenmeksizin çalışırlar. Gece, gündüz döner, enerji masrafı çıkarmadan, doğanın ürünlerini yine doğa gücü ile işlerler.

Değirmenin kolları, rüzgârın estiği yöne göre çevrilebilen yelkenlerle donanmıştır. Bu, değirmenin sürekli çalışabilmesini sağlar, bir yönden gelecek rüzgârları beklemek gerekmez.

Yelkenler tek veya çift kat, özel dokuma keten veya branda bezinden yapılabilir. Değirmenin tavanı da, tabanı da, rüzgâra ve diğer hava şartlarına karşı oldukça sağlam yapılmıştır —genellikle taştan inşa edilir— çünkü buğday ve un rutubete karşı çok duyarlıdır.

Rüzgârın gücü, düşey yerleştirilmiş büyükçe bir dişliyi çevirir. Bu dişlide oluşan hareket, yatay yerleştirilmiş bir diğer büyük dişliyi; ana dişliyi döndürür. Ana dişliye karşı noktada yerleştirilmiş küçük bir dişli de buğdayı una dönüştüren taşı çevirir.

Değirmentaşlarının üstteki hareketli, alttaki ise sabittir. Üstteki taşın ortasındaki boşluktan değirmenci, buğday tanelerini öğütülmek üzere yükler. İki taş arasında ezilen buğdaylar, yine iki taş arasından, alttaki taşın üzerinde bulunan kanallar sayesinde dışarı dökülür.

Unun arzu edilen tipine göre değişik değirmentaşları kullanılır. Temel prensip hep üstteki taşı hareketli, alttakinin sabit olmasıdır. Koyu sarı çizgiler üst taşı, maviler ise sabit, alttaki taşı simgeliyor. Dönme ve öğütme yönünü görüyorsunuz

Çocuklar!

BAKKALDAN ALACAĞINIZ ② TANE MİS MISIR GEVREĞİ'nin CORN FLAKES "Çok kolay" YAZAN YERİNİ KESİP BİZE GÖNDERİN, TİŞÖRTÜNÜZÜ ALIN!

Sevgili çocuklar,
Sizlere bahar ve yaz boyunca sırtınızdan çıkarmayacağınız tişörtler hazırladık. Bu tişörtleri, spor ve oyun forması gibi de kullanabileceksiniz.

Tişörtünüzü nasıl alacaksınız ?

Bakkaldan iki kutu mısır gevreği (Cornflakes) alın. Kutuların yan kenarındaki "Çok kolay" yazılı parçayı kesin. Okunaklı yazılmış isim ve adresinizle birlikte P.K. 129 Mecidiyeköy-İstanbul adresine postalayın. Ama yaşınızla beraber tişörtünüzün "küçük" mü, "orta boy" mu olacağını belirtmeyi sakın unutmayın. Mısır gevreğinizi de afiyetle yiyin.

Mısır gevreği, tozşeker, soğuk süt.
Çıtır çıtır. Afiyet olsun.

ÇAĞDAŞ KAHVALTINIZ

Nisan ve Mayıs'ta

3000 TİŞÖRT DAĞITIYORUZ.

Türkbank
ÇOCUK TİYATROSU

Çocuklar! FATİH ŞEHİR TİYATROSU'nda Buluşalım
DAVETİYELER ŞUBELERİMİZDE

TÜRK TİCARET BANKASI
TÜRK BANK
" ikinci adresiniz "